

Deze notulen zijn een zakelijke weergave van de inhoud van de vergadering

CONCEPTNOTULEN

Van de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders Triodos Bank N.V., gehouden op vrijdag 17 mei 2024, Hotel theater Figi, Zeist

Mevrouw Schreurs

Goedemorgen allemaal, neemt u gerust plaats. We gaan de vergadering starten. Vooraleer de voorzitter de vergadering officieel opent, zoals steeds, enkele praktische afspraken die we graag met u maken. Zoals u weet, is dit een hybride vergadering. U kunt deelnemen hier in de zaal en certificaathouders volgen ons online of anderen die de webcast uit interesse volgen. De vergadering gebeurt in het Nederlands en is te volgen in vier andere talen: Engels, Frans, Duits en Spaans. U heeft hiervoor in de zaal niet echt een headset nodig, tenzij straks voor enkele korte interventies in het Engels. En dan kunt u gebruikmaken van de headset en het zendertje dat u bij binnenkomst heeft kunnen meenemen. De mensen online kunnen natuurlijk de vertalingen online volgen. Na elk agendapunt is er gelegenheid om vragen te stellen. De vragen gebeuren in het Nederlands of in het Engels. Zoals de gewoonte is, zullen we eerst drie vragen uit de zaal nemen, drie vragen online, en zo verder binnen het tijdsbestek voor de vragen. Rond 12.45 uur stoppen we voor een lunchpauze. Dan rest mij alleen nog u te vragen om vooral uw smartphone uit te zetten en geef ik graag het woord aan de voorzitter. Dank u wel.

1. Opening en aankondigingen

Voorzitter

Goedemorgen. Ik open deze vergadering en heet u allemaal welkom. Naast uw aanwezigheid in deze zaal zijn er veel certificaathouders die de vergadering online via de webcast volgen. Zodra de exacte gegevens bekend zijn, zal ik u ook informeren over hoeveel certificaathouders vandaag aanwezig of vertegenwoordigd zijn en hoeveel stemmen kunnen worden uitgebracht. Mijn naam is Mike Nawas. Ik ben voorzitter van de Raad van Commissarissen. Naast mij aan de tafel zitten namens de raad voor commissarissen voor u, van links naar rechts, Sébastien D'Hondt, Susanne Hannestad, Kristina Flügel, Willem Horstman, en Daniëlle Melis. Namens de Raad van Bestuur zitten voor u, van rechts naar links, Jeroen Rijpkema, Kees van Kalveen, Marjolein Landheer, Jacco Minnaar en Nico Kronemeijer. Ook is er vertegenwoordiging namens de aandeelhouder, de Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank (SAAT) in de zaal aanwezig, namelijk de heer Rinnooy Kan, en daarnaast ook andere leden van SAAT: Roelien Ritsema van Eck en Tarique Arsiwala. SAAT zal in deze vergadering een stem uitbrengen op de certificaten waarvoor zij een volmacht heeft ontvangen, met of zonder instructie of waarvoor een zogenaamde waiver door certificaathouders is afgegeven. Ten slotte heet ik de externe accountant Maarten de Bruin van PricewaterhouseCoopers en de notaris Wijnand Bossenbroek van NautaDutilh welkom. En Maaike van der Meer van Triodos is als secretaris aangewezen om de notulen van deze vergadering op te stellen.

Ik stel vast dat de oproeping van deze vergadering is gebeurd in overeenstemming met de statuten. De aankondiging van de vergadering is op 12 april 2024 in een landelijk verspreid dagblad gepubliceerd. De aandeelhouders en certificaathouders hebben een uitnodiging per mail of brief ontvangen en verder hebben de agenda en de toelichting ter inzage gelegen bij de bank en zijn deze op de website geplaatst. Daarmee constateer ik dat deze vergadering rechtsgeldige besluiten kan nemen. Graag wijs ik u erop dat, als er over een voorstel wordt gestemd, dit gebeurt zoals dit is toegelicht in de toelichting op de agenda. In dit kader informeer ik u voor de goede orde ook dat bij de oorspronkelijk gepubliceerde Nederlandstalige toelichting op agendapunt 6 van een verschrijving sprake was. In de oorspronkelijke toelichting werd een machtiging aan de Raad van Bestuur gevraagd voor een periode van achttien maanden vanaf het moment van de notering op de MTF, maar het moet zijn een periode van achttien maanden vanaf het moment van deze algemene vergadering. Die correctie is een week geleden op de website van Triodos en op de ABN AMRO Corporate Broking portaal doorgevoerd en de Engelse toelichting was al juist en is ook niet veranderd. Dit jaar hebben we voor de registratie van deze algemene vergadering gebruik gemaakt van het portaal van ABN AMRO Corporate Broking. Deze service van ABN AMRO wordt door veel beursgenoteerde ondernemingen gebruikt. Naast dat certificaathouders voor de eerste keer zelf op de algemene

vergadering van Triodos kunnen stemmen, was het dit jaar ook het eerste jaar dat we gebruik maakten van deze service. We hebben de certificaathouders hierover geïnformeerd via een nieuwsbrief en berichten op onze website. Om het zo soepel mogelijk te laten verlopen, is er extra capaciteit bij zowel ABN AMRO als onze eigen servicedesk beschikbaar gesteld, maar we hebben gemerkt dat desondanks de service hier en daar tot irritatie heeft geleid bij sommige certificaathouders. Dit betreuen wij. We zullen uiteraard met ABN AMRO het gesprek aangaan om te bezien hoe de service de volgende keer beter kan verlopen. We hebben kunnen constateren dat er van allerlei landen certificaathouders aanwezig zijn hier in de zaal en online en dat er volmachten en waivers zijn gegeven. Het percentage certificaathouders dat zijn stem heeft uitgebracht of ter vergadering kan uitbrengen, is veel hoger dan voorheen. Op het scherm achter mij ziet u de agenda voor vandaag. Zoals gemeld door Lieve, zullen wij na agendapunt 4 rond 12.45 uur een lunchpauze inlassen. Ten aanzien van agendapunt 7 meld ik u dat, zoals u weet, Triodos Bank afgelopen maanden een evaluatie heeft gedaan van het MTF-handelsplatform gericht op onder andere de verhandelbaarheid, prijsvorming en toegankelijkheid. Over de uitkomsten hiervan heeft de Raad van Bestuur afgelopen dinsdag in een persbericht gecommuniceerd. Ook de onderliggende rapporten zijn openbaar gemaakt. Vanmiddag zal Jeroen Rijpkema een uitgebreide toelichting geven op de uitkomsten van die evaluatie, de conclusies en de vervolgstappen. Er is voldoende gelegenheid om uw vragen over dit onderwerp te stellen bij agendapunt 7.

Ten slotte heb ik nog een paar mededelingen van huishoudelijke aard, en dan stop ik ook echt. Foto's: Allereerst een vriendelijk verzoek aan u om geen foto's te maken van personen hier aanwezig. Foto's maken is voorbehouden aan de pers die zich vooraf heeft gemeld. Vragen: Voor wat betreft het stellen van vragen informeer ik u dat aan het einde van elk agendapunt, soms zelfs per deel agendapunt, ik gelegenheid zal geven tot het stellen van vragen over dat agendapunt. Dan zal ook de live chat worden geopend. Zoals gebruikelijk geef ik doorgaans ongeveer drie certificaathouders in de zaal de gelegenheid een vraag te stellen en drie vragen online. Als ik kijk naar de agendapunten, de grote opkomst en aangezien voor het eerst in onze bedrijfsgeschiedenis door certificaathouders in deze algemene vergadering zelf gestemd kan gaan worden op stempunten, verwacht ik wel het nodige aantal vragen. Om de tijd voor deze vergadering zo goed mogelijk voor alle deelnemers te benutten, verzoek ik u met klem uw vraag direct te stellen, zonder uitgebreide inleiding. Ik zal hier ook op handhaven. Gezien de grote opkomst zal ik proberen om mensen die nog geen vraag hebben gesteld eerst het woord te geven voor mensen die al wel aan het woord zijn geweest. Indien soortgelijke vragen worden gesteld, zullen we deze vragen bij de beantwoording groeperen. Vragen die niet tijdens de vergadering kunnen worden beantwoord, worden gebruikt als input voor de verdere aanvulling van de veelgestelde vragen, de zogenaamde frequently asked questions sectie op onze Investor Relations-pagina op de website. Vragen moeten gaan over het agendapunt dat ter bespreking is. Individuele vragen over producten van de bank kunt u stellen bij het klantcontactteam dat vandaag in de foyer aanwezig is. Aan alle vragenstellers, dus ook in de zaal en via de chat, verzoek ik u om uw naam en woonplaats te noemen voor de notulen. We zullen zorgvuldig met uw vragen omgaan en kijken uit naar respectvolle en zinvolle dialoog. Ik probeer ernaar te streven de vergadering rond 15.00 uur af te ronden. Nu het stemmen: Tijdens de algemene vergadering van Triodos Bank van vandaag is het de eerste keer dat er volgens het nieuwe stembeleid van SAAT, dat in maart 2023 is aangenomen door de certificaathoudersvergadering, zal worden gestemd. Waar alle stemmen voorheen namens de certificaathouders werden uitgebracht door SAAT, hebben certificaathouders nu de mogelijkheid om zelf te stemmen op de aandelen die aan hun certificaten verbonden zijn. Daarnaast hebben certificaathouders de mogelijkheid gehad om een machtiging af te geven aan SAAT, al dan niet met specifieke steminstructie. Ten slotte hadden certificaathouders de mogelijkheid om een waiver te verlenen en dat wil zeggen dat een certificaathouder verklaart geen gebruik te maken van het stemrecht en dat SAAT gedurende een vooraf bepaalde periode mag stemmen op de onderliggende aandelen, met inachtneming van het driedelige perspectief. Als we straks bij een stempunt aankomen, dan zal Lieve een uitleg geven over de stemkastjes die u heeft. Notulen: Ik meld u dat de conceptnotulen voor half augustus op de website van de bank worden geplaatst. U heeft dan drie maanden de tijd om commentaar te geven. Daarna worden de notulen vastgesteld, getekend door de voorzitter en de secretaris. Dan stel ik u nu voor om naar agendapunt 2 te gaan.

2. Jaarverslag en jaarrekening 2023

a. Verslag van de Raad van Bestuur 2023 (ter bespreking)

Voorzitter

Agendapunt 2a is het verslag van de Raad van Bestuur. Dat is ter bespreking. Voor een terugblik op 2023 geef ik het woord aan Jeroen Rijkema namens de Raad van Bestuur.

De heer Rijkema

Goedemorgen. Van harte welkom u allen hier, in de zaal en online. Graag bespreek ik met u bij dit agendapunt onze terugblik op 2023, die ik samen met mijn collega's Kees van Kalveen en Jacco Minnaar zal invullen. 2023 is een jaar met vele gezichten. Voor velen van u zal de relatie met Triodos Bank afgelopen jaar in belangrijke mate gekleurd zijn door de herstart van de verhandelbaarheid op het MTF-platform. Het is duidelijk dat deze herstart niet aan alle verwachtingen heeft voldaan. Toegankelijkheid van het platform, functionaliteit, liquiditeit en prijsvorming hebben tot veel reacties geleid en overschaduwd dat de verhandelbaarheid hersteld is en er inmiddels voor vele honderdduizenden certificaten handel heeft plaatsgevonden. Later vandaag staan we uitgebreid stil bij deze evaluatie, de conclusies die de bank heeft getrokken en onze vervolgstappen. Laat ik evenwel hier en nu herhalen dat wij de financiële en emotionele impact betreuren die de opschorting en de aanpassing in de verhandelbaarheid van onze certificaten met zich mee hebben gebracht. Bij de vorige jaarvergadering heb ik namens Triodos Bank hiervoor mijn verontschuldiging aangeboden, en die blijven onverminderd van kracht. Wij betreuren de ontstane situatie hier en blijven werken aan verdere verbetering van verhandelbaarheid en prijsvorming van de certificaten, getuige ook de nu voorgenomen stap naar Euronext. Tegelijkertijd neem ik aan dat u het met me eens bent dat een terugblik op 2023 meer moet omvatten dan de handelsprijs van een certificaat. Zoals één van u onlangs zo treffend verwoordde bij de certificaathoudersvergadering van Triodos, is Triodos Bank een waardegedreven bank. Daar willen we het vandaag ook heel graag met u over hebben. Vanuit een holistisch perspectief bezien is 2023 een goed jaar geweest voor onze bank, en dat in een wereld die veel turbulentie kende, met hartverscheurend oorlogsgeweld, de impact van klimaatverandering en groeiende ongelijkheid. 2023 was ook het jaar met wereldwijd de warmste gemiddelde temperatuur gemeten ooit, en in Nederland ook nog het meest natte jaar ooit. Duidelijkere aanwijzingen voor het veranderende klimaat zijn moeilijk voorstelbaar en een bewijs dat onze financiering van bijvoorbeeld hernieuwbare energie en batterijopslag, als onderdeel van ons transitiethema energie, relevanter is dan ooit. Ik ben er dan ook trots op dat Triodos Bank wereldwijd tot de top behoort op het gebied van financieren van schone energie. Een onderscheidende en relevante rol, zeker gezien het recente rapport van Banktrack, dat uitwijst dat in 2023 de zestig grootste banken ter wereld voor \$ 705 miljard dollar – u hoort het goed: 705 miljard dollar – de fossiele industrie hebben gefinancierd. Wat me ook trots maakt, is dat Triodos Bank als eerste bank ter wereld het Fossil Fuel non-Proliferation Verdrag heeft ondertekend en inmiddels zestien andere banken die lid zijn met ons van de Global Alliance for Banking on Values, ons initiatief hebben gevolgd. Een mooi voorbeeld van change finance: onze ambitie om de financiële sector ten goede te veranderen. Het is een belangrijke eerste stap op weg naar een noodzakelijk wereldwijd verdrag om de uitstoot van CO₂ drastisch te verminderen door het gebruik van fossiele energie wereldwijd uit te faseren. Een stap die prima past bij de voorlopersrol van Triodos, zoals wij die nastreven met onze vijf transitiethema's. U kent ze ongetwijfeld: voedsel, grondstoffen, energie, maatschappij en welzijn, transities die ons mede in staat moeten stellen om onze netto-nul-ambitie voor CO₂-uitstoot te realiseren in 2035, waarmee we uniek zijn in de wereld en nog steeds wereldwijd vooroplopen in de financiële wereld. Mijn collega Jacco Minnaar zal zo dadelijk uitgebreider ingaan op deze thema's.

Triodos Bank kan haar missie alleen uitvoeren als het creëren van positieve impact gecombineerd wordt met solide financiële resultaten tegen een bescheiden risicoprofiel. U heeft ze gezien, de sterke financiële resultaten die we in 2023 behaald hebben, de beste ooit in onze historie, tonen aan dat ons bedrijfsmodel, van positieve impact combineren met solide financiële resultaten, nog immer actueel is en voorziet in een behoefte. We zijn blij dat we dankzij deze sterke resultaten een dividend van € 4,07 per certificaat aan u kunnen uitkeren, het hoogste dividend ooit in de geschiedenis van Triodos Bank. Door het gewijzigde renteklimaat konden we ook de rente op al onze spaarrekeningen verhogen en ons aanbod van termijndeposito's aanzienlijk uitbreiden. Het is verheugend om te zien dat in deze sterk gewijzigde omstandigheden we nog immer een aantrekkelijk financiële partner zijn voor onze kernklanten, retailklanten en kleine en middelgrote ondernemers, die ons gezamenlijk helpen onze positieve impact te creëren. Kees van Kalveen, onze Chief Financial Officer, zal u zo dadelijk meer toelichting geven op de bereikte financiële resultaten. Onze resultaten, zowel qua impact als financieel, behalen we niet alleen. Dat doen we samen, samen met een loyale gemeenschap van investeerders, u, onze klanten en onze medewerkers. En ik wil dan ook graag u en hen allen hartelijk

danken voor de betrokkenheid bij onze bank en de steun om onze missie gezamenlijk te realiseren. Veel dank daarvoor. De afgelopen jaren heb ik meerdere keren met u gesproken over de transitie die Triodos Bank zelf doormaakt op het gebied van haar kapitaal, het bedrijfsmodel en leiderschap. Wat betreft dat laatste ben ik blij dat later vandaag de Raad van Commissarissen onze collega Marjolein Landheer zal voordragen voor benoeming in onze Raad van Bestuur als Chief Risk Officer. Daarmee is de Raad van Bestuur compleet, met voor vierjaarstermijn benoemde bestuursleden. En daar ben ik erg blij om. Het is ook de eerste keer in de afgelopen drie jaar dat ik hier mag zijn dat we nu een complete Raad van Bestuur hebben in deze samenstelling. De transitie van ons bedrijfsmodel verloopt in grote lijnen volgens plan. Met deze aanpassing kunnen we onze schaalgrootte in de diverse landen beter benutten, onze organisatie verder versterken, beter inspelen op wijzigende klantwensen en onze aangescherpte doelstellingen op het terrein van kosten-batenverhouding en rendement op eigen vermogen realiseren. Uitgangspunt is een vermindering van 130 tot 150 banen tegen het einde van 2024, wat een besparing moet opleveren van tussen de € 11 miljoen en € 12 miljoen op jaarbasis. Eind 2023 zijn we erin geslaagd het grootste deel van het organisatieontwerp gereed te hebben en we verwachten deze transitie eind 2024 grotendeels te hebben geïmplementeerd. De genoemde kostenbesparing hebben we hard nodig, hard nodig om kostenstijgingen door inflatie, bestrijding van witwassen en juridische zaken zo goed mogelijk te kunnen beteugelen. In de strijd tegen witwassen hebben we goede vooruitgang geboekt met de verbetering van de zogenaamde Know Your Customer- en Customer Due Diligence-activiteiten in Nederland. Dit heeft ertoe geleid dat De Nederlandse Bank haar aanwijzing uit 2019 heeft kunnen sluiten, en daar zijn we heel tevreden over. Mijn collega Nico Kronemeijer, onze COO, zal uw vragen over deze transitie van het bedrijfsmodel graag later beantwoorden, mochten er vragen zijn. Naast deze transitie en de kapitaaltransitie, waar we vanmiddag bij de MTF-evaluatie nader over kunnen spreken, mag een update over onze strategievorming natuurlijk niet ontbreken. Afgelopen jaar hebben we onze Visie 2030 en een nieuw meerjarenplan voor de periode 2024-2026 geformuleerd. De rode draad is het stimuleren en financieren van systeemverandering op de vijf transitiethema's die we geselecteerd hebben. Ook hebben we onze financiële doelstellingen verder aangescherpt en onderzoeken we aanvullende opties om onze kapitaalbasis verder te optimaliseren en aanvullende waarde voor u, onze certificaathouders, te creëren. Daarnaast zullen we onze aandacht verder intensiveren op simplificatie van de organisatie, schaalbaarheid en aansluiting van activiteiten bij onze langetermijndoelstellingen en onze strategie verder gaan aanscherpen teneinde de bank zo goed mogelijk te positioneren voor duurzame impactcreatie en ook voor de beoogde Euronextnotering. Bij een terugblik op 2023 hoort natuurlijk ook de vermelding van het eerste Triodos Bank festival, dat wij in september vorig jaar organiseerden op het landgoed De Reehorst in Driebergen. Ik weet niet wie van u in de zaal aanwezig was, maar het was een uniek festival. Het landgoed was omgetoverd in een bruisend festivalterrein waarop ruim 8000 klanten, ondernemers, investeerders, collega's en hun gezinnen elkaar ontmoetten, kennis deelden, deelnamen aan workshops en TED-talks en bovenal elkaar inspireerden en samen de kracht van positieve impact vierden. Een onvergetelijke dag, Triodos Bank in al haar kracht en op haar mooist. Het festival benadrukte wederom de belangrijke rol die Triodos nog steeds voor velen speelt, meer dan 40 jaar na haar oprichting. Het is deze rol, deze relevantie van Triodos Bank, die mij en velen met mij inspireert om samen oplossingen te blijven zoeken voor de uitdagingen waar we samen voor staan: als planeet, als samenleving en als Triodos Bankgemeenschap. Dank u wel.

Voorzitter

Dan geef ik nu het woord aan Kees van Kalveen, de Chief Financial Officer, voor de financiële resultaten over 2023.

De heer Van Kalveen

Goedemorgen allemaal. Het is mijn taak een presentatie te geven en een toelichting te geven bij de financiële resultaten van Triodos Bank over 2023. 2023 was voor Triodos een zeer succesvol jaar. Op deze slide staan de belangrijkste hoogtepunten en ik zal deze in de loop van de presentatie verder toelichten. De nettowinst steeg met meer dan 50% naar 77,2 miljoen euro en de return on equity steeg naar 6,1% met meer dan 2 procentpunt. De kosten-inkomenratio verbeterde scherp naar 73 procent, en dit allemaal bij een stijgende leningenportefeuille en gelijkblijvende toevertrouwde middelen. Dit alles hebben wij gerealiseerd bij een goede, solide kapitaal- en liquiditeitspositie. Dit heeft ons in staat gesteld een slotdividend van € 2,84 voor te stellen. Hier komen wij bij een later agendapunt, het dividendvoorstel, op terug. Triodos gaat over de balans tussen risico, rendement en impact. En voordat ik verder ga over rendement en risico, wil ik even stilstaan bij impact. We hebben met elkaar vijf transitiethema's gedefinieerd en op alle thema's maken we voortgang. Als voorbeeld bij energie is

er het Traais Energie Collectief: het Nederlandse dorp Terheijden energieneutraal maken. Meer internationaal: UNI2 Microcrédito als maatschappelijk voorbeeld in Colombia, wat zich richt op het verminderen van ongelijkheid en armoede door financiële diensten te verlenen aan mensen met een laag inkomen. Dat is een mooi voorbeeld van iets wat gefinancierd wordt door het Triodos Fair Share Fund. Als laatste wil ik zeker even noemen onze langetermijndoelstelling As One To Zero. As One To Zero is met alle uitzettingen van de banken en van TIM naar een volledige klimaatneutraal positie. Ik vind dat zelf een uitdagend, maar ook heel motiverend doel, ook voor mij persoonlijk.

Terug naar het financiële resultaat. Onze totale winst over 2023 bedroeg 77,2 miljoen euro, ons beste resultaat tot nu toe. Belangrijkste omliggende factor die ons heeft geholpen, is een sterke toename van de baten, inkomsten, waar die groter waren dan de ook gestegen kosten in dezelfde periode. Onze return on equity is gestegen naar 6,1 procent en daarmee heeft onze return on equity ons target van tussen de 5% en 7%, wat we vorig jaar genoemd hebben, aan het begin van het jaar, gehaald. De belangrijkste drijvende factor achter de gestegen baten zijn de rentebaten. Het veranderende renteklimaat, wat einde 2022 is ingezet en in 2023 sterk is doorgezet, leidde ertoe dat onze rentebaten met meer dan 40% zijn gestegen. Daar stond tegenover dat onze andere inkomsten, voornamelijk provisiebaten, een bescheiden daling hebben laten zien. Een van de oorzaken daarvan is het feit dat wij commissie over spaarrekeningen hebben gevraagd toen de rente negatief was bij de ECB, en dat is één van de dingen waar wij mee gestopt zijn. Over het gehele jaar bedroeg de rentemarge 2,23% en dat is een verbetering met meer dan 60 basispunten.

Kosten. Onze operationele kosten stegen met 13%. Kijkend naar personeelskosten: voornamelijk inflatie in alle landen waarin we actief zijn. Daarnaast hebben we ook ons personeelbestand uitgebreid met een focus op meer capaciteit voor, wat Jeroen al genoemd heeft, compliance en KYC. Daarnaast, als we kijken naar onze administratieve lasten, hebben we veel kosten moeten maken voor de MTF-notering, maar ook juridische kosten voor de zaken die wij voeren in Spanje en eerder vorig jaar ook in Nederland. Aan de andere kant hebben we de implementatie van het Triodos Operating Model doorgezet. De implementatie daarvan zal in 2024 zijn afgerond. De efficiëntieratio is verbeterd tot 73% en valt daarmee binnen de targetrange zoals we die afgegeven hebben tussen de 70% en 75%. Triodos verstrekt uitsluitend leningen aan de reële sector, met leningen aan kleine en middelgrote ondernemingen en projecten en woninghypotheken aan huishoudens, wat leidt tot een goed gespreide Kredietportefeuille over verschillende regio's en sectoren. Deze kredietportefeuille is in 2023 in hetzelfde tempo gestegen als in 2022 met ongeveer een half miljard euro. Het grootste deel van deze stijging is te vinden in de hypotheekportefeuille in Nederland, waarbij de zakelijke portefeuilles over Triodos geheel ongeveer gelijk gebleven zijn. Triodos financiert zich met spaargeld en andere middelen van zowel bedrijven als van huishoudens. Wat wij gezien hebben in 2023 was een sterke wijziging van betaalrekeningen naar spaargeld en binnen spaargeld naar termijndeposito's. Deze trend was het meest uitgesproken in Nederland.

We hebben het eerder al genoemd: de balans tussen risico, rendement en impact. Het zijn van een bank komt ook met risico's. Het voor Triodos belangrijkste risico is het kredietrisico. De kosten voor onze kredietvoorzieningen stegen naar € 21,3 miljoen. Dit is hoger dan in 2022, maar als percentage van de kredietportefeuille nog steeds bescheiden met 19 basispunten. Als we kijken naar waar het vandaan komt, is het in 2023 vooral in het Verenigd Koninkrijk geweest dat wij voorzieningen hebben moeten treffen op leningen. Als we kijken naar de kredietvoorzieningen als percentage van onze gehele portefeuille, zijn deze gelijk gebleven op slechts 47 basispunten, ongeveer hetzelfde als in 2022, wat goed weergeeft dat we een solide en degelijke leningenportefeuille op de balans hebben.

Kapitaal- en liquiditeitspositie. Als we kijken naar onze kapitaal- en liquiditeitspositie dan zien we dat we voldoen qua kapitaal aan onze interne kapitaaleis. Deze target hebben wij op 15% op een Equity Tier 1 gezet. Daar zitten we nu boven met een percentage van 16,7%. We verwachten door groei van onze activiteiten in de toekomst dichter naar de target van 15% te gaan bewegen.

Laatste onderwerp wat ik zal behandelen is onze liquiditeitsratio, de LCR. Met een ratio van boven de 200% zitten we ruim boven ons toezichtslimiet van 100%. Dit geeft een indicatie van onze stevige liquiditeitspositie. Dank u wel.

Voorzitter

En dan geef ik nu graag het woord aan Jacco Minnaar voor de impactstrategie van de bank.

De heer Minnaar

Goeiemorgen. Kent u Carlijn Kingma van Het waterwerk van ons geld? Want mijn eerste plaatje is haar kunstwerk. In 2023 heeft Triodos veel met haar samengewerkt om in workshops te bespreken hoe ons financiële stelsel op dit moment werkt en hoe het beter zou kunnen werken. En dat sluit natuurlijk heel erg sterk aan bij waar Triodos voor staat. Want dat roept vragen op: waarom is het financiële stelsel onvoldoende in staat om de problemen van vandaag te helpen oplossen? En ik heb zelf gezien – ik heb zes jaar in Cambodja gewoond en gewerkt in de Mekong-regio – dat het financiële stelsel voor sommige mensen, met spaardiensten, met leningen, en ook zorgen dat er betalingen in alle uithoeken van het land komen, een hele positieve impact kan hebben. En op dit moment moeten we in West-Europa concluderen dat dat onvoldoende het geval is. Maar in die workshops is mij één ding misschien nog wel het meest bijgebleven en dat is waarom het zo interessant is om met kunstenaars samen te werken. Er is ook een documentaire, als u die nog niet gezien heeft, kan ik die ook aanraden. Want op het moment dat je met deze kunstenaars werkt, dan realiseer je je dat één van de misschien wel grootste barrières die we met elkaar hebben is de verbeeldingskracht om daadwerkelijk tot de nieuwe oplossingen te komen. En daar kunnen kunstenaars ons bij helpen. Want u kent Triodos natuurlijk vooral als die groene bank, maar Triodos is zeker niet alleen een groene bank. Onze doelstelling is om de kwaliteit van leven te verbeteren binnen planetaire grenzen. Daar zit zowel het sociale aspect als het groene aspect al vanaf het begin ingebakken. Daarom ben ik ook zo blij dat we heel veel financieringen doen in sectoren die ervoor zorgen dat de sociale inclusie beter wordt, die proberen polarisatie tegen te gaan en sociale cohesie te versterken. We noemen dat de maatschappelijke transitie. En anderzijds ook voor het wellbeing van individuele mensen, waaronder in de educatiesector, in de gezondheidszorg en ook in kunst en cultuur. En het volgende voorbeeld, mijn volgende slide, is een voorbeeld van zo'n project. We zien binnen Triodos dat met name in Spanje nu al jarenlang de filmsector wordt gefinancierd. En we doen dat omdat films mensen aanzetten tot reflectie en aanzetten tot nadenken over zichzelf, over hoe ze omgaan met andere mensen en hoe we omgaan met deze planeet. En dat doen we zonder dat we van tevoren zeggen: alleen deze boodschap financieren we. Dus we geven heel veel vrijheid bij die filmmakers. En wat ik dan ook heel leuk vind, is dat binnen Triodos dat tot een soort golf heeft geleid, waarbij de andere landen dat nu ook heel erg beginnen over te nemen. En het voorbeeld wat we op de volgende slide zien, is de film *Sauvage*. Voor zover ik weet is die bijna uit, maar nog net niet. Dat is een film die wij hebben gefinancierd en dat is een film die gaat over kinderen in het oerwoud, en een kleine orang-oetang en waarin eigenlijk de problemen van deze wereld heel inzichtelijk worden gemaakt in toch een hele leuke film om te gaan zien. Maar mijn boodschap daarbij is dat enerzijds die verbeeldingskracht ontzettend belangrijk is voor de toekomst, om de toekomst te creëren, en anderzijds dat Triodos én een groene bank én een sociale bank is in termen van wat we financieren. Dan kom ik bij het grote plaatje namelijk dat we vijf transities hebben gedefinieerd en een visie daarop, en alle besluiten die we nemen in termen van wat we doen en wat we niet doen, die toetsen we aan dat framework. Die vijf transities, ik heb net al over de twee sociale gesproken. Daarnaast is dat de resource transition, dus circulariteit, hoe we omgaan met materialen. Het is de energietransitie waar u ons terecht goed van kent, want we waren ook vorig jaar weer de financiële instelling wereldwijd die het grootste aantal projecten financierde. Misschien niet de grootste projecten, want wij doen vooral kleine en middelgrote projecten, maar wel het grootste aantal projecten waar we echt van fossielbronnen weg bewegen richting duurzame energie en ook het systeem zelf als geheel willen laten werken, zoals met opslag, waar Jeroen ook al kort over sprak. En de derde transitie is de voedseltransitie, die natuurlijk ook heel sterk heeft te maken met hoe we met de bodem omgaan en hoe we uiteindelijk zorgen dat agriculture samenwerkt met de natuur en niet tegen de natuur. En uiteindelijk zit er ook een gezondheidsaspect aan, want als het met ons allen lukt om veel meer uit plantaardige eiwitten te halen en minder uit dierlijke eiwitten, dan heeft dat zowel een positief effect voor de natuur en het klimaat als dat het een positief effect heeft voor onze gezondheid. En dit is denk ik een ding wat Triodos nog steeds heel erg verschillend maakt van veel andere banken. Want wij hebben een visie op hoe de wereld eruit zou moeten zien over tien a twintig jaar, en elk besluit dat we nemen, proberen we daaraan te toetsen. En op die manier is het echt een situatie waarbij je vooruit kijkt en niet alleen maar kijkt naar de risico's uit het verleden. Dan ga ik nu door naar een aantal van de dingen die we in 2023 ook met elkaar hebben bereikt. En de volgende slide, die zegt iets over onze CO₂-voetafdruk. Hè, want zoals Jeroen en Kees ook al aan refereerden, hebben wij een heel ambitieus target: As One To Zero, net zero in 2035. Dat betekent aan de ene kant dat we willen proberen om de projecten die we financieren zelf helemaal klimaatneutraal te laten zijn, dus CO₂ reduceren. Daar begint het mee. En voor het kleine stukje wat potentieel nog overblijft, willen we niet

compenseren door certificaten te kopen, maar op onze eigen balans en met onze eigen investeringen zorgen dat we natuurbehoud en andere projecten financieren waarbij op een natuurlijke manier CO₂ wordt vastgelegd en waarbij het totale plaatje repliceerbaar is, zodat het ook voor de hele planeet kan werken. Gaan we dan kijken naar hoe dat gegaan is in 2023, dan zien we dat onze CO₂-footprint met 12% is afgenomen. Die afname komt door drie verschillende zaken. Dat is onder andere doordat wij en veel andere investeren in duurzame energie, zien we dat de energiemix in de landen waar wij actief zijn steeds groener wordt. En dat betekent dat bedrijven die zelf nog niet volledig duurzame energie hebben, ook duurzamer worden. Dus een stuk gebeurt doordat de maatschappij als geheel en de energievoorziening duurzamer worden. Een tweede stuk gebeurt doordat we steeds betere datakwaliteit hebben. Waar we geen data hebben van individuele bedrijven, gebruiken we bijvoorbeeld subsectordata. En het mooie nieuws is dat doordat wij al die tijd in het verleden holistisch hebben gekeken en dit altijd al hebben meegewogen, is dat het vrijwel altijd zo is dat als we data van een individueel bedrijf, een individuele klant krijgen, dat die nog beter blijkt te zijn dan die van de sector. Dus op het moment dat we die data weten te verkrijgen, zien we dat dat in 2023 ook een drukkend effect heeft gehad doordat de CO₂-voetafdruk daar naar beneden is gegaan. En de derde, en uiteindelijk natuurlijk de meest belangrijke, is dat we onze klanten zelf proberen verder te verduurzamen. En wij proberen hen daarbij te helpen. We hebben al de situatie dat leningklanten een stuk erbij kunnen lenen als ze dat gebruiken voor het verduurzamen van hun eigen bedrijfsvoering. En we hebben vorig jaar ook met onze top 100 klanten engagement gedaan. Dat betekent dat we met hen hebben gezegd: hoe ziet jullie voetafdruk eruit en hoe zou je verder kunnen verbeteren? En klanten hebben dat ook gedaan. Dus dat is de derde en misschien wel de belangrijkste bijdrage om onze voetafdruk naar beneden te krijgen. En uiteindelijk dus 12% lager dan vorig jaar.

Dan ga ik naar de volgende slide en dat is deze. Dan zien we onze eigen voetafdruk. Dat is dus van onze eigen operatie. Bij een bank is het altijd zo dat eigenlijk de belangrijkste impact die je op de maatschappij hebt, zit in wat je financiert. Maar het is daarnaast natuurlijk ook belangrijk om zelf met onze eigen kantoren en onze eigen reisbewegingen zo duurzaam mogelijk te zijn. En wat we daar zien is dat we nog steeds op een veel lager niveau liggen dan 2019, wat eigenlijk het laatste jaar was voor alle lockdowns, toen we nog veel reisden en onze kantoren ook gemiddeld nog meer CO₂ verbruikten. We zien dat in 2023 de CO₂-footprint van onze eigen activiteiten iets is opgelopen, en dat komt door twee dingen. Enerzijds doordat er meer gereisd wordt naar klanten en anderzijds doordat het ook zo is dat in de lockdown iedereen thuis werkte. Daarna zagen we dat we stimuleerden dat mensen 50% op kantoor zouden werken en 50% thuis, maar dat dat eigenlijk heel langzaam op gang is gekomen. En nu zien we dus dat het aantal mensen die op kantoor werken en die daarmee ook weer naar kantoor reizen, weer wat groter is. En dat vinden we op zich een goede zaak, want thuis kun je heel geconcentreerd werken, maar op kantoor heb je ook de inspiratie van collega's, het samen problemen oplossen en het ook samen tot nieuwe dingen komen.

Dan kom ik bij een hele belangrijke groep, onze eigen collega's. Want uiteindelijk moeten collega's het doen voor u en voor onze klanten. En hoe goed het daar gaat en hoe blij zij zijn, heeft een enorme impact op hoe Triodos het kan doen en voor alle andere stakeholders. Kees noemde al even dat het aantal medewerkers licht is gegroeid. Ja, ik hecht eraan om uit te leggen hoe dat zit. Want aan de ene kant hebben we geïdentificeerd dat we 130 à 150 fte's, fulltime employment, willen reduceren als gevolg van ons Triodos Operating Model, de organisatieverandering. We hebben inmiddels ook meer dan 130 fte's, ie zijn oftewel al veranderd of die zijn geïdentificeerd en, zoals Jeroen zei, daar worden de laatste stappen gezet om dat te implementeren. Dus dat leidt tot een afname, die gedeeltelijk al in de cijfers zit, maar gedeeltelijk ook nog niet. En anderzijds zijn er ook een paar gebieden geweest waar we toch weer nieuwe mensen erbij hebben moeten zetten. En het belangrijkste gebied daar was het witwasdossier. Gelukkig heeft dat geleid tot het oplossen van het dossier met DNB voor onze aanwijzing. We maken daar echt goede progressie. Maar eerlijkheid gebiedt ook te zeggen dat daar veel mensen voor nodig zijn.

En dan ga ik bij de laatste slide door naar de change-finance-kant. Triodos staat altijd voor die twee niveaus. Aan de ene kant proberen wij zelf, door de juiste dingen te financieren en door als bank te laten zien hoe je als bank kan financieren en het juiste te doen, proberen we het goede voorbeeld te geven. Anderzijds proberen we die kennis ook in te zetten door papers te publiceren, door actief te zijn in netwerken, soms zelfs nieuwe netwerken op te richten. En hier zie je een aantal van die activiteiten op de slide staan. Een van de belangrijkste was dat we afgelopen jaar in Brussel, nadat we de jaren daarvoor de taxonomie hadden, CSDDD hadden. Dat gaat erover dat bedrijven in hun eigen

keten verantwoordelijk moeten zijn voor minimumstandaarden. Heel erg aansluitend bij waar Triodos voor staat. Daar hebben we vorig jaar ook heel veel van onze tijd aan besteed. In het verleden hebben we natuurlijk meegeholpen om PCAF op te richten en we zien dat dat nu echt de standaard is geworden voor de financiële sector. En misschien wel het mooiste voorbeeld was de Fossil Fuel non-Proliferation Treaty. Dat is een verdrag wat we proberen met elkaar te gaan sluiten uiteindelijk en waar nu al een aantal landen en een aantal maatschappelijke organisaties bij betrokken zijn en wij als eerste bank bij betrokken waren. En waarom vind ik dit nu zo'n goed voorbeeld? Vanwege het feit dat hier eigenlijk drie dingen bij elkaar komen. Wij zijn als bank een partij die echt geen fossiele energie financiert en daar al heel lang voor staat, er dus ook echt een bepaalde geloofwaardigheid op heeft. Het is ook iets, zien we, wat onze klanten belangrijk vinden. Want toen we een fossil-free savings account aanboden, dus de manier om te sparen zonder dat je hieraan bijdraagt, zagen we vorig jaar dat dat één van de grootste bronnen is geweest van het aantrekken van nieuwe klanten. En we willen dit ook blijven gebruiken om richting de politiek, zowel in Den Haag als in Europa, onze stem blijvend te laten horen. Nou, ik had het over Den Haag en ik kan natuurlijk niet anders dan ook heel even stilstaan bij dat we bijna een nieuwe regering hebben. Ik denk enerzijds dat het heel belangrijk is dat we niet bagatelliseren dat mensen hebben gestemd omdat ze ook bepaalde zorgen hebben en omdat er problemen zijn. En die problemen, daar moeten wij ook kijken hoe wij daaraan kunnen bijdragen om die op te lossen. De andere kant voor mij was dat als ik naar het regeerakkoord kijk, en het is natuurlijk op hoofdlijnen, ja, dat je ziet als we hoe we met het klimaat omgaan en hoe we eigenlijk in de landbouw en in de industrie toch vooral willen laten bestaan wat er is en echte vernieuwingen willen tegenhouden, hoe we CO₂ willen gaan afvangen van bronnen die sterk vervuילend zijn, daarmee toch een soort end-of-pipe solution proberen te creëren. Als ik zie hoe naar binnen gekeerd het is en hoe weinig het verbindend is naar mensen en naar de landen om ons heen. En als ik zie hoe weinig er is uitgewerkt in termen van de haalbaarheid, dan moet ik zeggen dat ik daar zelf geen hoop en trots van krijg, maar wel een bepaalde vastberadenheid omdat ik denk dat ngo's en bedrijven die proberen impact te maken, en dus ook Triodos Bank, harder nodig zijn dan ooit. Dank u wel.

b. Verslag van de Raad van Commissarissen 2023

Voorzitter

Ik dank de Raad van Bestuur voor de toelichting. En voordat ik u de gelegenheid geef om vragen te stellen aan het bestuur, breng ik ook namens de Raad van Commissarissen graag verslag uit over de activiteiten van de Raad van Commissarissen. En ik loop even naar de kathedraal daarvoor. U ziet in het jaarverslag dat ook het verslag van de Raad van Commissarissen dit jaar vernieuwd is. Zo geef ik in het bericht van de voorzitter op pagina's 178 en 179 een persoonlijke reflectie op het afgelopen jaar. In de daarop volgende pagina's zijn we in ons verslag ook meer dan in de vorige jaren ingegaan op de inhoud van de discussies die wij hebben gevoerd bij de uitoefening van onze toezichtrol. Uit mijn persoonlijke reflectie licht ik graag twee kernthema's toe.

Ten eerste. De groene financiële resultaten over het jaar 2023 hebben de bank in staat gesteld om te investeren. De klanten hebben dit effect ook concreet kunnen terugzien in Triodos' mobiele app. Een goede appervaring is belangrijk voor de toekomstbestendigheid van onze bestaande en nieuwe klantrelaties. We zijn verheugd over het grote aantal nieuwe, vaak ook jonge klanten die we in 2023 hebben bereikt. Ten tweede heb ik in het bericht teruggeblikt op de notering van de certificaten op de MTF. Dat was begin juli 2023. De Raad van Commissarissen heeft daaraan voorafgaand, maar ook sindsdien, de ontwikkelingen op de MTF met scherpe aandacht gevolgd. Voorafgaand aan de notering, om te bewaken dat na anderhalf jaar opschorting de handel zo snel mogelijk op ordentelijke wijze kon worden gestart, en de zes maanden na de notering, om nauwlettend in de gaten te houden of de notering voldoet aan de wensen inzake liquiditeit en prijs. De evaluatie van die eerste zes maanden handel op de MTF heeft geleid tot besluitvaardig handelen. Een toelichting op de besluiten daartoe hoort u vandaag bij agendapunt 7. Onderliggend aan die voorstellen is in 2023 natuurlijk veel werk verricht. De Raad van Commissarissen heeft in 2023 diepgaand met de Raad van Bestuur gesproken over de langetermijnstrategie van de bank. Een succesvolle strategie is van het grootste belang om de toekomst van Triodos veilig te stellen en de raison d'être to finance change en change finance duurzaam in te vullen. In de Nederlandse corporate governance ligt het initiatief in strategieformulering en implementatie bij de Raad van Bestuur. Wij hebben de Raad van Bestuur daartoe gestimuleerd en uitgedaagd. We hebben ook maatregelen genomen in onze manier van werken om de Raad van Bestuur meer ruimte te geven om strategische initiatieven te nemen, waarbij we tegelijkertijd de efficiëntie en effectiviteit van ons toezicht vergroten. Een voorbeeld van zo'n

maatregel is dat we reflectiemomenten hebben ingelast waarop wij bewust kiezen voor de onderwerpen waar we ons toezicht willen opschalen en afschalen. De keuzes zullen in de tijd fluctueren al naar gelang onze inschatting van waar behoefte aan is, in het belang van alle stakeholders van de bank. In 2023 waren dat – dat kunt u zien op de pagina's 185 en 186 – voor de plenaire Raad van Commissarissen de kapitaal- en fundingstrategie van de bank, het interactiebeleid met stakeholders, het operationeel model van Triodos, de verdere uitbouw van Triodos Investment Management en het risicobeheer in brede zin. De Audit- en Riskcommissie van de Raad van Commissarissen heeft zich naast haar reguliere taken dit jaar met nadruk gefocust op de budgettering, ook de funding-strategie, het renterisico, de risicocultuur en het voorzieningenbeleid, mede met het oog op de juridische risico's die de bank loopt. De Nominatie- en Remuneratiecommissie van de Raad van Commissarissen heeft dit jaar veel aandacht besteed aan talentontwikkeling, opvolgingsplannen voor de Raad van Bestuur, het performance managementproces, diversiteit en inclusie en het remuneratiebeleid. Over de implementatie van het remuneratiebeleid zal later op deze vergadering specifiek verantwoording aan u worden afgelegd. U ziet, het zijn veel thema's, ze zijn allemaal belangrijk en het is ook een actief commissariaat. Dat hoort ook zo, niet alleen omdat wij een gereguleerde financiële instelling zijn die net als alle andere banken terecht te maken heeft met veel wet- en regelgeving, maar ook omdat Triodos Triodos is: een bank die de uitvoering van de missie en de belangen van al haar stakeholders, inclusief maatschappij, natuur en milieu in al hetgeen wat de bank doet en laat, serieus neemt. Voor meer details wijs ik u naar het geschreven verslag van de Raad van Commissarissen pagina's 180 tot en met 190.

De heer Rinnooy Kan

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de leden van de Raad van Bestuur en aan uzelf voor uw toelichting op de resultaten. U zei het al, ik spreek hier namens degenen die ons daartoe hebben gemachtigd en dat zijn er een kleine 2.400 van de certificaathouders. U weet allen dat tot voor zeer kort wij hier konden spreken namens alle certificaathouders. Het stembeleid heeft dat wezenlijk en fundamenteel veranderd. Ik vermeld toch nog even dat wij veel aandacht hebben besteed aan de voorbereiding van deze inbreng. We hebben in het bijzonder op 15 april een certificaathoudersvergadering georganiseerd en onze standpunten voorgelegd ter discussie en bespreking. En wat u nu vandaag van mij hoort, is daar weer een korte samenvatting van, een samenvatting die, zoals alles wat wij doen, zich laat inspireren door de fameuze drievoudige doelstelling waar wij aan gehouden zijn: het belang van de certificaathouders, het belang van de bank en het belang van de missie. We hebben deze vergadering ook met opzet ruim van tevoren gehouden, zodat alle certificaathouders rustig konden nadenken over de vraag of ze hun stem wel of niet aan ons wilden toevertrouwen we hebben op 15 april het jaarverslag van de bank gegroepeerd besproken aan de hand van een aantal thema's. We hebben op onze website een vrij uitgebreide toelichting gegeven op onze opvattingen ter zake. Ik mag daar graag naar verwijzen en wil nu eigenlijk alleen nog maar even heel kort samenvatten wat onze bevindingen waren. En grosso modo, zeg ik maar direct, sluit ik mij graag aan bij de positieve bewoordingen die al eerder vielen. Wij zijn in het algemeen buitengewoon tevreden en gelukkig met de ontwikkelingen van Triodos Bank over het jaar 2023. De strategie van de bank is, denk ik, toch wel het belangrijkste thema voor een bijeenkomst als deze. En daarvan vind ik nog steeds change finance en finance change de mooiste, pregnantste en meest aansprekende samenvatting. Hij viel gelukkig weer een paar keer. De urgentie van beide componenten hoeven we eigenlijk nauwelijks toe te lichten. Er was al een korte verwijzing naar de ontwikkeling in de politiek, die dat denk ik zeer nadrukkelijk onderstreept. Er ligt een buitengewoon, onverminderd urgente en belangrijke rol voor deze bank.

Voor wat betreft de rol die de bank op zich heeft genomen om verandering te financieren, is een onverminderde opdracht voor elke ambitieuze organisatie en zeker voor deze ambitieuze bank om dat te doen met een goed gevoel voor het evenwicht tussen ambitie en focus. Dat geldt zowel voor de terreinen die de bank bestrijkt als de geografie die zij wil bedienen. En ik kan me niet anders voorstellen dan dat de bank ook de komende jaren dat voortdurend scherp in het oog zal willen blijven houden. Dat lijkt mij nuttig en nodig. Vorig jaar hebben we bijvoorbeeld bijzondere aandacht gevraagd voor wat de bank doet aan het financieren van de voedseltransitie die gaande is. Ik kan die oproep herhalen, maar die is toch onderdeel van dat grotere geheel. Waar het gaat om het financieren van de rol die de bank moet spelen als een voorbeeld van andere instellingen, wil ik toch ook nadrukkelijk de aandacht vragen voor de evidente behoefte die wij waarnemen van degenen die bij de bank betrokken zijn als certificaathouder om een onderdeel uit te maken van een grotere gemeenschap, een grotere gemeenschap die ook onderhoud verdient en die onderhoud behoeft. En ik hoop dat de bank ook in

de komende jaren haar best zal doen om juist die gemeenschap te laten groeien en bloeien, ook te laten groeien met jongeren, leden, jongerenaanwas. Waar mogelijk wil SAAT daar heel graag behulpzaam en actief bij zijn. Ik denk dat dat een wezenlijk kenmerk is van Triodos zoals het in de afgelopen jaren een reputatie heeft kunnen verwerven. Dan even kort over de resultaten zelf. Wij zijn nogmaals tevreden over de financiële resultaten, de kost- en inkomensratio die uiteindelijk op 73% is beland. Het rendement op eigen vermogen is toegenomen. Dat is alleen maar toe te juichen. We realiseren ons denk ik allemaal wel hier dat de renteontwikkeling daar bijzonder behulpzaam is geweest en er is een kwetsbaarheid naar de toekomst waar misschien de Raad van Bestuur zo meteen nog even op wil reflecteren. We zijn blij – ik zal dat straks ook nog een keer kunnen zeggen – met het dividendvoorstel, dat genereus is, ook naar de norm die de bank eerder zelf heeft vastgesteld. Daar was goede aanleiding voor. Ik denk dat die ook op het goede moment is gekomen. We hebben in onze verkenning van de bankresultaten ook gekeken heel specifiek naar de impact die de bank wil maken. Ook daar zijn wij positief over. In de vijf thema's is die keer op keer terug te vinden en we zijn blij met de actieve rol die de bank ook internationaal speelt als onderdeel en voorttrekkend lid van een grote internationale gemeenschap, die gelukkig groeit en bloeit. We zijn tevreden over beleggingsprestaties. Daar zit wel een ander kritisch punt, want daar vinden wij toch de bank betrekkelijk summier in zijn berichtgeving. Wij zouden de bank willen vragen om in de toekomst op dat punt het makkelijker te maken om ook de relatieve kwaliteit van die beleggingsprestaties ten opzichte van andere vermogensbeheerders wat preciezer in kaart te brengen. Daar is, denk ik, behoefte aan. Ik zeg er direct bij dat onze indruk is dat waar het gaat om de impact van die beleggingsportefeuilles Triodos het uitstekend doet, maar er is ook nog zoiets als financieel rendement. Daar zouden wij wel iets meer over willen weten, juist ook in vergelijking met anderen. En ten slotte over personeelsbeleid en beloning is ons beeld ook positief. Wij denken dat de bank inderdaad erin slaagt om een eerlijke en bescheiden beloning te leveren. Beide componenten zijn buitengewoon belangrijk. En misschien wel het belangrijkste criterium daar is het feit dat de betrokkenheid van medewerkers hoog is en dat ruim 80% trots is op de bank. Dat zouden we ook zo willen. Dat willen wij graag allemaal zelf ook zijn en ook blijven. Dus wij sluiten af met lof, waardering en hoop dat deze goede trend zich de komende jaren zal voortzetten. Dank u wel.

Voorzitter

Dank je wel, Alexander. Ik stel vast dat er geen echte vraag was op dit moment, maar meer een oproep voor een algemene reflectie. Maar dat is prima, die zullen we ook geven. Maar ik denk dat het goed is als we ook eerst even wat andere vragen ophalen in de zaal. Ik zie bij nummer 1 een meneer staan.

De heer Goed

Goedemorgen. Mijn naam is Pascal Goed. Ik woon in een klein dorpje in Zuidwest-Vlaanderen, dus België. Ik ben reeds negen jaar medewerker van Triodos Bank België en ik ben tevens al negen jaar certificaathouder van de bank. Beste mede certificaathouders, beste collega's. Ik spreek hier namens 76 collega's uit België, waarvan 36 certificaathouders. Ze hebben allen de tekst die ik nu ga voorlezen mee onderschreven. Op deze manier willen we graag dat ook onze stem op deze algemene vergadering weerklinkt. Ik wil jullie even meevoeren naar de toekomst. Stel je voor: we zijn in 17 mei 2044, twintig jaar verder in de toekomst. Het is de algemene vergadering en we bespreken opnieuw de jaarresultaten. We bestaan nog steeds, want onze missie is nog niet gerealiseerd. We zien dat andere banken meer en meer het pad ingeslagen door Triodos volgen en duurzaamheid als standaard zien, maar toch zijn we nog nodig als leading voice voor al die andere maatschappelijke domeinen. We denken terug aan vandaag, aan de woelige periode die we als groep meemaakten twintig jaar geleden. En we voelen dankbaarheid, want we kunnen niet anders dan dankbaar zijn dat wij, certificaathouders van de bank, twintig jaar geleden in een heel woelige periode voor Triodos op 17 mei 2024 gekozen hebben om samen te blijven en ons samen in te zetten voor de toekomst van deze duurzame bank. Ook zijn we trots dat we deze woelige periode hebben overleefd, trots dat we hebben gerealiseerd, maar ook gemotiveerd om samen te blijven werken aan een betere wereld. Laten we terugkeren naar vandaag. Waarom sta ik hier vandaag? Als spreekbuis van de Belgische medewerkers. Als medewerkers, waaronder heel wat certificaathouders, hebben we bewust gekozen om te werken voor Triodos Bank. We zijn trots op de waarden en de missie van Triodos en we zetten ons dagelijks in om die missie om te zetten in realiteit. De realisatie van maatschappelijke waarden is voor ons minstens even belangrijk als het realiseren van financiële waarden. Het creëren van waarde is iets waar wij als medewerkers elke dag aan bouwen. Dat is de opdracht die we hebben gekregen

van onze aandeelhouders, en dat zijn wij allemaal in deze zaal. We doen dat dankzij het geld dat certificaathouders investeren in en geld dat klanten toevertrouwen aan de bank. We doen dat door op zoek te gaan naar manieren om efficiënter te werken, de best mogelijke service aan onze klanten te geven, maar ook door te luisteren naar hun klachten en deze te behandelen. We blijven positief denken, ondanks de tendens in de maatschappij om negatieve berichtgeving en emotie te laten primeren.

Voorzitter

Mag ik u oproepen om tot een einde te komen?

De heer Goed

Ik wil een warme oproep doen om samen te werken aan een positieve sfeer, aan de toekomst van deze bank. De medewerkers zullen jullie hier heel dankbaar voor zijn. Ik dank u.

Voorzitter

Dank voor de warme woorden, maar ik stel ook vast dat er geen vraag is gesteld, dus ik ga ook even door in de zaal. Ik zie meneer Hurts bijvoorbeeld staan SCTB. Aan u het woord.

De heer Hurts

Ik ben Hugo Hurts, certificaathouder uit Leidschendam en inderdaad bestuurslid van SCTB. Ik heb een korte vraag, dus ik laat maar even alle waardering voor het uitgebreide verslag, de toelichting en al achterwege, maar heb één vraag die betrekking heeft op pagina 423 van het jaarverslag. Dat gaat over de goedkeurende accountantsverklaring, in het bijzonder als het gaat om de going concern-risico's. Ik stel vast dat bij het afronden van het jaar 2023 waarover verslag is gedaan, bekend was dat er claimprocedures boven de bank hingen. In de verklaring die de externe accountant heeft gegeven, zit een opvatting over de beoordeling van die risico's die daaraan vastzitten. Ik heb een vraag aan de Raad van Bestuur daarover. Die verklaring van de accountant gaat natuurlijk over het verslagjaar, maar zou u ook iets willen zeggen over dit soort risico's op een iets langere termijn, dus een paar jaar vooruitkijkend. Want ik zou het niet gek gevonden hebben als in het jaarverslag daar iets meer over gezegd was. En ik zou ook graag aan de externe accountant zelf willen vragen: Hij heeft die verklaring gegeven, maar zou hij ook bereid zijn de horizon even iets te verlengen en ook voor de komende paar jaar aan te geven hoe wordt aangekeken tegen de risico's die verbonden zijn aan die claimprocedures. Dank u wel.

Voorzitter

Meneer Hurts, dank u wel. Ik stel vast dat er twee vragen zijn: één aan de Raad van Bestuur over de risico's en één over de accountantsverklaring. Straks bij agendapunt 2d komt de accountant aan het woord. Ik stel voor dat de accountant die vraag dan meeneemt. De Raad van Bestuur geef ik straks de gelegenheid om deze vraag te beantwoorden, maar eerst haal ik nog even wat meer vragen op in de zaal. Microfoon 3 alstublieft.

De heer Smets

Goedemorgen. Mijn is Jo Smets. Ik sta hier namens de Vereniging van Effectenbezitters, een vereniging van 30.000 beleggers, groot en klein, jong en oud, hoewel ik, nou ik het zeg, moet denken dat we wel heel weinig pubers en peuters trekken, maar u bent van allen welkom om lid te worden van de vereniging. Ik heb u eerder gecompimenteerd over de resultaten van de bank en ik wil u nog een compliment maken en dat is voor uw certificaathouders. Ik kom bij veel beursgenoteerde bedrijven en ik denk dat die kunnen dromen van zo'n gedreven en zo'n betrokken certificaathouders schare. Dus dat is echt wel iets waar andere bedrijven met jaloezie naar kijken. En daarom was ik ook enigszins bezorgd toen ik las in een evaluatie van de MTF dat nog maar een vijfde, 20%, van de certificaathouders een positieve toekomst ziet in de relatie met Triodos. En ook nieuwe beleggers lopen nog niet echt warm voor de bank. Nou, we gaan het vanmiddag hebben over één van de oorzaken daarvan, of één van de achtergronden, dat is de MTF. Ik wil het graag over de andere hebben en dat is onzekerheid over claims. Misschien dat we een stukje daar wat onzekerheid kunnen opheffen in deze vergadering. Het gaat even over de claims in Spanje. Daar heeft u in het jaarverslag een hele pagina aan gewijd en dat is terecht. 303 uit mijn hoofd. Het gaat daar om 494 procedures. U beschrijft daar dat in 55% van de gevallen u in het ongelijk wordt gesteld en dat daar een prijskaartje aan hangt. En als je dat doorrekent, dan komt daar een vergoeding uit van ongeveer 36 euro per certificaat. Echter is pas een kwart van alle zaken daar voor de rechter gebracht op het moment dat

het jaarverslag werd geschreven. Als ik lineair doorreken, dan komt daar een rekening uit van onder de euro 10 miljoen. Dat is heel veel geld, maar dat kan de bank: Dat hoeft de bank niet in enorme problemen te brengen. Ik heb hier en daar gelezen dat dat wel zo zou kunnen zijn. Dus graag daar uw opheldering over. En kunt u ook iets zeggen over eventuele reflexwerking naar Nederland toe? Hè, is er iets speciaals? Is er een speciale situatie in Spanje waardoor het in Nederland anders zou kunnen zijn? Dat zijn mijn voornaamste twee vragen op dat gebied. En aan de CFO zou ik graag willen vragen: Ik zag net dat er kredietverliezen waren, met name op het Verenigd Koninkrijk, en ook nog op twee grote kredieten. Zou de CFO daar iets meer kleur aan kunnen geven vanuit risicoperspectief? Want dat zijn toch wel behoorlijke bedragen.

Voorzitter

Dank u wel. Microfoon 4.

De heer Janssens

Dank u. Janssens. Triodos Tragedie. Voorschoten. Ja, het is wel toepasselijk dat ik na twee vragen over claims aan het woord kom, want daar zijn wij mee bezig, zoals u weet. En mensen kunnen zich nog steeds aansluiten, dus ze zijn van harte welkom op onze website triodostragedie.nl. Ik heb een wat algemene vraag aan het bestuur en dat is: zou u misschien wat eerlijker willen communiceren? Ik wil dat even toelichten. Vanochtend hoorden we, ja, een goed jaar voor de bank. Nou, dat is vanuit verschillende perspectieven ook zeker het geval. Maar goed, niet alles is goed gegaan, dat klopt natuurlijk ook. Ik kan nu beginnen over de ontwikkelingen op het MTF. Maar dan wordt er gezegd: de verhandelbaarheid is succesvol hersteld. En dan denk ik: ja, operatie geslaagd, patiënt overleden. Want die is natuurlijk helemaal niet geslaagd. En dan lees ik in de krant, in Het FD, dat er geen verkeerde beleidskeuzes zijn gemaakt. Ik denk: nou, als je binnen een jaar nadat je zo'n systeem hebt opgetuigd waar je dan anderhalf jaar over hebt gedaan, dat alweer moet afbreken, en je zegt nog in de vergadering dat dat veel geld heeft gekost, dan kan ik me niet voorstellen dat dat echt een hele goede keuze is geweest. Iets anders. Ook weer net werd er weer gerefereerd aan de "loyale gemeenschap van certificaathouders". Wij werden als zaal toegesproken en we werden bedankt voor onze loyaliteit. En ja, wat de heer Smets net aanhaalde had ik ook op mijn briefje staan: een vijfde van de certificaathouders, volgens die laatste Ipsos-enquête, heeft maar vertrouwen in de toekomstige relatie met de bank. Dus ja, hoe loyaal zijn wij als certificaathouders? En ik denk dat u daarin een toch een beetje miskent wat onze positie is. Wij zijn certificaathouders van aandelen, u bent een bank, een onderneming. U bent geen goed doel waar wij geld aan geven om mooie dingen te doen.

[Applaus]

De heer Janssens

En we zijn al helemaal geen sekte die klakkeloos volgt. Dank u.

Voorzitter

Dank u wel. Dan microfoon 2.

De heer Jansen

Ja, mijn naam is Paul Jansen, certificaathouder uit Bunnik. Ik heb een vraag over wat ik niet heb kunnen vinden in het jaarverslag en het gaat over de vaststelling van de fiscale waarde van de certificaten per 1 januari 2023. Ik heb daar wel wat informatie over gevonden, dat u daarbij eigenlijk een bepaalde procedure heeft gevolgd waarbij nationale en internationale deskundigen betrokken zijn geweest. Maar wie niet betrokken zijn geweest, althans dat heb ik begrepen van de heer Rinnooy Kan, dat is de SAAT als vertegenwoordiger van de certificaathouders. En wie u ook niet vooraf heeft geraadpleegd, dat staat op uw website, dat is de fiscus zelf. En dat vind ik heel erg jammer, want ik weet niet of u dat weet en dat is eigenlijk mijn vraag, dat de waarde van de certificaten door de fiscus in 2021 en 2022 al veel lager is geaccepteerd dan u heeft voorgesteld, en ik verwacht ook dat de waarde van 2023, die op 60 euro is gesteld, op zijn minst de helft daarvan zal zijn. Ik weet niet of de bank dat weet, maar het is voor de certificaathouders wel van belang, want iedereen kan bezwaar maken, en zelfs voor het jaar 2020 is er een kans dat de waarde van de certificaten nul is, omdat er toen geen dividend is uitgekeerd. Ik heb zelf die informatie gekregen via de Stichting Certificaathouders Triodos Bank. Daar ben ik dus heel blij mee, want ik heb al geld teruggekregen van de fiscus. En mijn vraag is: weet u dat en, zo ja, stelt u dan alle certificaathouders ervan op de hoogte dat ze daar bezwaar kunnen maken?

Voorzitter

Dank u wel voor uw vraag. Ik heb een voordeel dat u niet heeft, want ik heb hier een scherm waarin ik ook kan zien welke vragen online binnenkomen. En ik zie toevallig dat de eerste vraag die online binnenkomt kan aansluiten op die vraag, dus die wil ik ook meteen meepakken. En ik groepeer zo meteen de vragen en dan geef ik het bestuur gelegenheid om een antwoord te geven. Maar eerst de vraag, Lieve, van meneer of mevrouw Van der Steen.

Mevrouw Schreurs

Ik geef nog even mee: wij krijgen online niet de plaatsnaam door. We vragen bij deze aan certificaathouders: als u online vragen wilt stellen, zou het fijn zijn als u zelf de plaatsnaam doorgeeft, dan geven we die ook hier mee in de zaal. En de vraag van de heer of mevrouw Van der Steen is: welk is per 31 december 2023 de net asset value, de intrinsieke waarde, per certificaat van aandeel?

Voorzitter:

Dank je wel, dus die vraag ik zo meteen aan het bestuur om mee te pakken. Ik geef nu de gelegenheid ... Meneer nummer 2, u heeft daar zo lang gestaan, maar dan stop ik ook even met de vragen uit de zaal.

De heer Fredesson

Mijn naam is Johan Fredesson uit Dordrecht. Ik ben certificaathouder. Mijn vraag sluit aan op die van de Vereniging van Effectenbezitters. Helaas hebben we gezien dat de reputatie, de publieke reputatie van de bank de laatste jaren is verslechterd. Dat kunnen we ook zien in de belangstelling om in de certificaten te investeren door buitenstaanders. We hebben allemaal belang dat de reputatie wordt verhoogd en dat die positief is. Hij spreekt over een positieve impact. Wat we zien is dat de positieve impact van de afgelopen jaren vooral is gericht op de bestaande certificaathouders en de bestaande klanten. We hebben allemaal belang dat de publieke belangstelling wordt verhoogd om in de certificaten te investeren. Mijn vraag is kort: wat zijn de concrete stappen van het management en het bestuur om komend jaar te onderzoeken en wat in planning kan worden gedaan om de reputatie te verhogen? Dank u wel.

Voorzitter

Oké, dank u wel. Dan wil ik nu aan het bestuur vragen om de vragen te beantwoorden. Ik heb ze gegroepeerd in drieën. Eén gaat over de juridische risico's, ook in Spanje, maar ook de terugwerking naar Spanje en ook over hoe die juridische risico's op de wat langere termijn geduid worden. En daar kan ook bij genomen worden de vraag over de kredietrisico's. Dat is een hele risicovraag. Ik stel voor dat ik daar in eerste instantie eerst even het woord geef aan Kees.

De heer Van Kalveen

Dank voor de vraag over de juridische risico's. Wat wij trachten in het jaarverslag is zo transparant mogelijk te zijn over de ons bekende informatie over juridische en claimrisico's. We hebben dan ook niet alleen uitspraken opgenomen, maar ook ingediende claims en de ons bekende activiteiten van anderen over claims naar de bank toe. Voor wat betreft het opnemen van de risico's in de cijfers zelf, volgen wij de IFRS-standaarden en dat leidt tot de voorziening zoals u die ziet. Als er ontwikkelingen zijn op het gebied van claimrisico en juridische risico's dan zullen wij doorgaan met deze zo goed mogelijk op te nemen in het jaarverslag en daar waar noodzakelijk ook in de cijfers te laten doorklinken.

Spreker [red.: naam certificaathouder onbekend]

Ik begrijp dat u aan regels bent gebonden, maar u noemde net dat het kredietrisico het grootste risico is voor Triodos, of het risico dat de meeste aandacht kreeg. Uit uw presentatie bleek dat dat € 20 miljoen, dus de juridische risico's moet ik dan lager inschatten. Blijft u erbij dat kredietrisico's de grootste risico's zijn voor de banken op dit moment?

De heer Van Kalveen

We hebben voor zowel kredietrisico als voor juridisch risico een voorziening opgenomen, en de voorziening voor juridisch risico is lager dan de voorziening voor kredietrisico. Ik wil ook nog iets toevoegen over de situatie Spanje, Nederland, andere jurisdicties et cetera. Alle landen waarin wij opereren, kennen een in de kern van elkaar afwijkend juridisch systeem en een andere relatie tussen

advocaten en klanten. En dat betekent dat in Spanje klanten van advocaten volgens een 'no cure, no pay'-systeem werken. Dat betekent dat voor een certificaathouder de drempel om een claim in te dienen heel laag is. Ik denk dat dat een belangrijk element daarin is. Verder zijn in alle verschillende landen waarin wij opereren de regels rond verkoop anders en zijn de maatschappelijke opvattingen over hoe die regels te interpreteren ook anders. Dat maakt doortrekken van wat je in de ene jurisdictie ziet ten opzichte van de andere eigenlijk onmogelijk. Voor de vraag over kredietrisico in het Verenigd Koninkrijk wou ik graag het woord geven aan mijn collega Marjolein.

Mevrouw Landheer

Ja, goedmorgen. Dank voor uw vraag. Het klopt daadwerkelijk dat we in de UK een hogere voorziening hebben moeten treffen dan dat we verwacht hadden, en dat betreft daadwerkelijk twee posten. Dat zijn posten die net voor coronatijd afgesloten zijn, geen enkele relatie met elkaar hebben. Eén zit in de culturele sector en de andere zit in de environmental and technology sector. En die zijn gewoon hard geraakt door corona en hebben daar niet meer bovenop kunnen komen. Dus vandaar. Eén daarvan, één van de twee, dat was een behoorlijk grote post en daar zitten we nu eigenlijk in de afwikkeling daarvan.

Voorzitter

Oké, dank je wel. Kees, nu je toch aan het woord ben geweest, kan ik jou ook vragen om meteen het punt over de net asset value mee te nemen, alsjeblieft voor 1 januari 2023 en ook 31 december 2023?

De heer Van Kalveen

Dat hebben wij opgenomen in het jaarverslag. Eind 2023 91 euro en eind 2022 89 euro. Misschien is het ook het moment om even te spreken over de fiscale waarde van het aandeel. Het is aan iedere certificaathouder zelf de verantwoordelijkheid om de belastingaanslag in te vullen. Wij hebben geen contact met de fiscus gehad over de fiscale waarde zoals wij die benaderd hebben, en mij is niet bekend wat door de fiscus wel of niet wordt geaccepteerd.

Voorzitter

Oké, dank je wel. Dan hebben we een vraag voor Jeroen. Of twee vragen. Die combineer ik ook even. Dat is de vraag over het eerlijker communiceren over de verhandelbaarheid, en dat heeft ook alles te maken met reputatie. Jeroen, zou jij namens de Raad van Bestuur daarop willen reflecteren?

De heer Rijkema, CEO

Zeker. Wij proberen zo eerlijk mogelijk te communiceren. Ik denk ook dat u heeft kunnen zien dat wij heel transparant zijn geweest door de diverse rapporten van Ipsos, Deloitte en Oaklins en dat wij onze eigen analyse publiekelijk te plaatsen op onze Investor Relations-website afgelopen dinsdag. We gaan het daar vanmiddag nader over hebben. Daarmee creëer je natuurlijk ook een bepaalde kwetsbaarheid waar we ons overigens heel comfortabel bij voelen om met onze eigen certificaathouders een open en eerlijk gesprek te hebben en alle kwetsbaarheid op tafel te leggen. En natuurlijk zien wij dat prijsontwikkeling en verhandelbaarheid bij een deel van onze certificaathouders heeft geleid tot afnemend vertrouwen in de bank. We zien ook dat 54% nog steeds zeer positief, positief of neutraal is. We zien ook dat 75% zich nog steeds betrokken voelt bij de bank. En als je zo'n onderzoek presenteert, zijn er altijd dingen die we eruit kunnen halen om het eigen gelijk te bevestigen. Ik blijf ervoor staan dat wij proberen open, eerlijk en transparant met u te communiceren en ik verwelkom ook alle kritiek daarop, maar we proberen in ieder geval dat open, transparant en eerlijk met u te doen.

Dan de vraag ten aanzien van: hoe kunnen wij de reputatie beïnvloeden? Nou, we proberen in ieder geval onze communicatie met onze certificaathouders verder te intensiveren. We hebben aanzienlijk geïnvesteerd en gewerkt aan onze Investor Relations-afdeling. We publiceren nu meer, we sturen nieuwsbrieven, we organiseren bijeenkomsten. Daarnaast, waar we het eerder over hadden met change finance, worden we door velen nog steeds gezien als een frontrunner op ons gebied. We hebben heel veel positieve reacties gekregen op de ondertekening van het Fossil Fuel non-Proliferation Verdrag. We proberen op allerlei terreinen daar hard aan te werken en we worden nog steeds gezien wereldwijd als één van de meest duurzame banken. En wellicht mag ik nog bij u in herinnering roepen dat ook de financiële wereld ons zo ziet. Vorige week dinsdag 7 mei hebben wij bekendgemaakt dat een organisatie genaamd Fondaction, een groot Canadees pensioenfonds, Triodos Bank heeft uitgekozen om met hen samen te werken op het gebied van duurzaamheid. En ik

denk dat dat toch wel hele belangrijke signalen zijn dat dat soort partijen ons zien als een voorloper op het gebied van duurzaamheid. Dus wij blijven eraan werken. Uiteraard zien we ook wat de voorzitter van de Raad van Commissarissen zag: klantengroei, ook jongeren die bij de bank komen. Ik kan niet ontkennen dat ook het beeld in de publiciteit mede beïnvloed wordt door berichten over rechtszaken. En dat is ook een onderdeel van de realiteit waar wij momenteel in zitten. En ik heb in eerdere bijeenkomsten geroepen. Ik denk dat de bank er het meeste baat bij heeft, alle stakeholders van de bank, de certificaathouders in zijn algemeenheid, de klanten en de medewerkers, als wij ons gezamenlijk rondom de bank verzamelen. Want ik denk dat dat uiteindelijk de resultaten van de bank ten goede zal komen en dus ook uiteindelijk die van de certificaathouders.

Voorzitter

Dank u wel. Ik zie dat de vraagsteller opgestaan is. Heeft het te maken met dezelfde vraag?

Johan Fredesson

Ja. Ik moet toegeven: de bank heeft heel goed gecommuniceerd met zijn bestaande certificaathouders en de bestaande klanten. Maar wat ik bedoelde is de externe klanten die wij nog niet hebben bereikt. Daar moet meer actie op worden ondernomen en misschien meer interesse en belangstelling voor investeren in de certificaten. Verder was eigenlijk uw uitleg duidelijk. Dank u wel.

Voorzitter

Dank u. Online is er een vraag van meneer of mevrouw Schepens. Lieve, zou jij die willen voorlezen?

Lieve Schreurs

Kan u kort uitleggen wat volgens de Raad van Commissarissen de risico's zijn of waren met betrekking tot de funding op korte en lange termijn, wetende dat deze al vier jaar niet mogelijk geweest is via kapitaalsverhogingen door uitgifte van nieuwe certificaten? Een Euronextnotering gaat daar op zich niets aan veranderen. Hoe gaat u de gewenste groei financieren?

Voorzitter

Nou, dank u wel. Deze vraag is aan de Raad van Commissarissen gesteld. Voor wat betreft hoe gaat u de gewenste groei financieren, dat is meer voor de bank, voor het bestuur. Voor de vraag over welke risico's de Raad van Commissarissen ziet op de korte en lange termijn, kijk ik even naar mijn collega Willem Horstman, die is voorzitter van onze Audit- en Riskcommissie van de Raad van Commissarissen. Willem, zou jij die willen pakken?

Willem Horstman

Zeker, dank je wel voor de vraag. Om te beginnen, dit is natuurlijk een onderwerp van gesprek in de Audit- en Riskcommissie met de Raad van Bestuur. Waar wij over spreken is het volgende. Het gaat niet alleen maar over certificaten en over aandelen, maar het gaat over de bredere financiering van de bank, niet alleen wijzelf, maar ook onze toezichthouder vindt het prettig als wij op een bredere manier gefinancierd worden met andere instrumenten, dus niet alleen met certificaten en aandelen, maar ook met andere instrumenten. En dat is ook waar we aan werken. Dus dat is iets wat in de nabije toekomst zal gebeuren naar alle waarschijnlijkheid. Het tweede waar wij over spreken, is dat het uiteraard niet in de lijn der verwachting is dat wij op korte termijn extra aandelen zullen uitgeven met de bijbehorende certificaten en dat betekent dat wij heel voorzichtig zullen zijn met uitkeringen die wij doen aan bijvoorbeeld certificaathouders. Tegelijkertijd begrijpen we dat daar natuurlijk een behoefte is, maar we zullen ook moeten zorgen dat de kapitaalkracht van de bank overeind blijft. Dus dat is een balans die wij continu proberen te vinden. Het derde punt wat ik daar wil maken is dat het uiteraard erg belangrijk is om ook hier niet alleen naar de korte termijn, maar ook naar de lange termijn te kijken. Voor de korte termijn zullen we dus, zoals ik zei, heel erg nadrukkelijk kijken naar: wat is er mogelijk om te doen richting aandeelhouders/certificaathouders? Dan zullen we zoeken naar bredere financieringsmogelijkheden. Voor de lange termijn moeten we vooral zorgen dat wij weer in staat zijn om kapitaal aan te trekken, en wat daarvoor nodig is, is een enerzijds kapitaalkrachtige bank en anderzijds goede financiële resultaten. Ten derde, ook niet onbelangrijk, investeerders die daarin geïnteresseerd zijn en die zowel de impact relevant vinden als de financiële resultaten goed genoeg vinden. Dus dat is een onderwerp van gesprek dat continu plaats heeft en waar balans, kapitaalkracht en uitdeling allemaal met elkaar in balans moeten zijn.

Voorzitter

Dank je wel, Willem. En Kees, zou jij nog iets willen zeggen alsjeblieft over hoe de gewenste groei gefinancierd gaat worden?

De heer Van Kalveen

Ja, wij zullen de gewenste groei in principe niet realiseren door de uitgifte van nieuwe certificaten, maar door het gebruiken van onze ingehouden winst om de groei te financieren en door efficiënter met de middelen die we hebben, het kapitaal dat we hebben, om te gaan. Wij denken dat we daarmee nog steeds een groeiende impact kunnen financieren.

Voorzitter

Dank je wel, Kees. Ik wil richting afronding, maar ik zie nog wel vragen, dus dat komt. Ik zie al heel lang een mevrouw staan bij microfoon 3.

Mevrouw Schucht

I am Gisela Schucht. I came especially here to this meeting from Frankfurt, Germany. As of 2012 I was employee for Triodos Bank in Frankfurt. I loved this job, I loved the bank. I was so convinced about the business, the core values of the company. They were sustainability, transparency, excellency and entrepreneurial initiative. I was fully convinced of that.

Voorzitter

I presume you are also a DR-holder, is that right?

Mevrouw Schucht

Yes. I have 1.400 DR's. I was very excited about the introduction of depository receipts in Germany, and I was convinced of the system. I was convinced that 30 years it was running well and even more now. I recommended buying DR's to my family and a lot of friends. I thought that the only problem, the only issue that could happen is that the bank would get into business difficulties or go bankrupt, of which I thought: this would never happen. Indeed it didn't happen, it's just the opposite: 2023 was the business year ever. Congratulations. But back then I was so convinced of DRs that I was thrilled, I recommended them. And many people I know bought them. The value was the net asset value, and the value rose each year one or two euros. There was a dividend and we had the feeling it's like a savings account. You know, nothing spectacular, no speculation, an honest bank, no greenwashing. An honest bank and sustainable bank.

Voorzitter

May I ask you to come to the point?

Mevrouw Schucht

Yes, okay. So today everything blew up in the air. I speak here today for myself, my husband, my two children and a couple of friends. Together we have 7.535 shares, which means by today a loss of about 450.000 euro. Meanwhile, in Germany, we get together. We try to get together with other DR-holders. We have founded Interessengemeinschaft Triodos TAR Inhaber Deutschland. The question is: what are you willing to do to get a better communication with the German shareholders? We get information in English, accessing the platforms is complicated. Many people don't even go on Captin because they can't. As to Ipsos, many of the shareholders are 65+, even 75+. They are completely helpless with the technique and with the miserable ...

Voorzitter

Okay, so your question relates to accessibility in Germany.

Mevrouw Schucht

Accessibility and the communication with the German shareholders. We want German documents. We get English documents. I don't get translation. And so on.

Voorzitter

I think that is clear. Thank you.

Ik wil even deze ronde afmaken en dan sluiten we ook de discussie, want dit is een discussiepunt. Er is nog heel veel tijd te gaan in deze vergadering. Andere punten. Ik zie microfoon 2 nog een meneer,

microfoon 4 een meneer en microfoon 1 een meneer. En 3, maar dan stoppen we ook echt. De meneer bij 2 alstublieft.

De heer Verduin

Dank u, voorzitter. Mijn naam is Verduin. Ik zal spoedheidshalve even voorbijgaan aan de gebruikelijke complimenten voor de prestaties van de bank, die er wel degelijk zijn. Ik heb eigenlijk wel een vraag over de jaarrekening. Er is gesproken over risico's en voorzieningen. De gebruikelijke zaak zou naar mijn gevoel zijn dat wanneer er een risico is op dit moment van claims, of dat nou via een afspraak is onderling of via de rechter, dat je daar een voorziening voor opneemt in de jaarrekening. Die zie ik niet. En dat is merkwaardig naar mijn gevoel. Dat zou suggereren dat het risico op nul wordt getaxeerd en dat kan het niet zijn natuurlijk, gezien de ervaringen. Die vraag is tweeledig. Die is in de eerste plaats gericht aan het bestuur om daar iets over te zeggen en de tweede is ook aan de accountant. Hoe kan een accountant een akkoordverklaring afgeven op een jaarrekening waarin zo'n claim niet op de een of andere manier is afgedekt via een voorziening?

Voorzitter

We noteren hem, dank u wel. Microfoon 4.

De heer De Jong

Goedemorgen. Dirk de Jong, Rotterdam. Ik heb drie vraagjes. Het valt me op in het jaarverslag dat het bedrag aan uitstaande leningen 2023 wat is gedaald. Het bedrag aan hypotheekleningen is heel fors gestegen, zodanig dat de volledige groei van het uitstaande bedrag bij klanten te danken is aan de hypotheekportefeuille. Kunt u iets zeggen over het waarom van die verandering? Ik kan er wel naar gaan filosoferen of speculeren, maar ik laat het aan u over om daar een verklaring voor te geven. Tweede vraag is in de landenmix is Nederland met afstand het meest winstgevend. Dat heet dan economies of scale vermoedelijk. Kunt u iets zeggen over hoe u naar de toekomst kijkt als het gaat om de geografische verdeling? Er is al iets gezegd over dat Engeland misschien wat minder interessant is. Hoe kijkt u naar de landenverdeling? En de derde vraag is: het Captin-platform heeft 6,5 miljoen euro gekost. Dat is een hele hoop geld. Als u met een andere oplossing komt, moet dat dan als een verlies worden beschouwd en bent u eigenaar van dat systeem?

Voorzitter

Dank u wel. Microfoon 1.

De heer Vroomans

Goedemorgen, mijn naam is Sam Vroomans, certificaathouder uit Oorschot. Begreep ik het net goed dat een groei gefinancierd gaat worden, niet met uitgifte van certificaten aandelen, maar met ingehouden winsten? En zo ja, hoe moet ik dat dan zien in verband met agendapunt 6, dat later op de agenda staat?

Voorzitter

Oké. En tot slot microfoon 3.

De heer Van Helsdingen

Dank u, voorzitter. Mijn naam is Van Helsdingen, certificaathouder uit Oegstgeest. Ik heb een korte vraag over de strategische samenwerking van de bank. Zo net werd al even gerefereerd aan een samenwerking met een Canadees pensioenfonds. Het gaat me natuurlijk om de samenwerking met gelijkgestemde banken en financiële instellingen, gelijkgesteld in de zin van waardegedreven à la Triodos. In hoeverre is de bank meer op structureel niveau daarmee bezig om met dergelijke instellingen en banken, die natuurlijk aan de ene kant concurrenten zijn, maar wel, denk ik, de goede concurrenten, om daarmee samen te werken. We hebben wat gehoord over de change finance-inspanningen en dat daar samengewerkt wordt. Dat komt in het jaarverslag ook vrij duidelijk, denk ik, naar voren. U noemde dat Canadese pensioenfonds, maar is er op zeg maar de operationele kant, dus de finance change-kant, meer samenwerking in gedachten met daarbij zowel de kosteneffectiviteit en de impact natuurlijk die je samen kan realiseren, in gedachten? En daarbij nog even noemen speciaal ook de mogelijkheid om met meerdere banken, Duitse ProCredit bijvoorbeeld, om maar iets te noemen, daar samen projecten mee binnen te halen en die gaan over fondsmanagement van bijvoorbeeld Europese subsidies op het gebied van duurzame landbouw en dergelijke?

Voorzitter

Oké, heel duidelijk. Dank u wel. Dan sluit ik de vragenronde met de beantwoording. Ik heb genoteerd ten eerste over de communicatie richting Duitse certificaathouders. Wie van het bestuur zal die oppakken? Jeroen, wil jij dat doen?

De heer Rijpkema

Zeker. Kan ik het Nederlands antwoorden of zal ik in het Engels antwoorden voor mevrouw? Duits? Aber das ist natürlich auch schön möglich!

Voorzitter

Ik denk dat Engels eigenlijk het beste is.

De heer Rijpkema

I think English is the best. First and foremost thank you very much for taking the effort to come and visit our General Meeting. I think it is heartening that you are willing to take the effort to come over here. So thank you very much for that. We have been in touch with German depository receipt holders. We had a meeting in the past. But at the same time we also here that it is not good enough, so I think we have to align with you: how can we do that better? We try to communicate in the various languages, but there is also the reality, especially on the annual report and in the preparation of meetings like this, that the common language is English and we have these meetings in Dutch. But as you probably know, we also have translators, so the people who are participating online can follow the meeting in their own language. We try to do our utmost to in a way balance efficiency and effectiveness and also try to communicate as much as possible in the various languages. The fact that we cannot communicate everything in everyone's own language has to do with efficiency and effectiveness, but also with trying to avoid mistakes. Because as you can imagine, with the translations you also have certain risks that mistakes do happen. So that's the reason why we do not communicate everything in all languages. I think going forward, we will have to make even more choices about focusing mainly on Dutch and English. That is not a matter of disrespect, but it is very much a matter of how, in a market-oriented environment, when you talk with investors, it has been organized. Maybe during the lunch break we can have a follow-up discussion to see how we can still intensify the communication with our German depository receipt holders. Thank you.

Voorzitter

Dank je wel, Jeroen. Ik heb genoteerd ook een vraag die denk ik bij Kees hoort over de claimrisico's, hoe dat in het jaarverslag qua voorziening is geregeld, over de Nederlandse hypotheek, wellicht ook voor jou, tenzij Jacco wil. Jacco pakt de hypotheek. Laten we daar eens mee beginnen.

De heer Van Kalveen

De voorzieningen zijn opgenomen op pagina 270 van het jaarverslag onder provisions. Daarin is een uitsplitsing gemaakt tussen een aantal type voorzieningen en één van de type voorzieningen is juridische risico's. Die is daar gecombineerd met herstructureringsrisico's. Als het gaat om individuele voorzieningen voor individuele gevallen worden die niet per geval disclosed, maar wel opgenomen in de voorzieningen. Als het gaat om een bredere issue, zoals de Spaanse voorzieningen, zijn die specifiek toegelicht op pagina 303. Dus daarmee kunt u de informatie vinden zoals die in het jaarverslag wel degelijk is opgenomen.

Wij zijn geen eigenaar van Captin. We hebben geen kosten geactiveerd bij de start van de handel van de MTF, dus er zal geen additionele afschrijving in 2024 over plaatsvinden.

Voorzitter

Oké, dank je wel. En de vraag over hypotheek, Jacco.

De heer Minnaar

De vragensteller had gelijk over de cijfers. Op zich zijn de zakelijke leningen niet sterk afgenomen, maar ongeveer gelijk gebleven, en de groei komt bij de hypotheek vandaan. Die groei is ook relatief klein en dat komt voor een groot gedeelte door marktomstandigheden. Hè, we hebben gezien dat zakelijke leningen in Europa: In 2023 is er ongeveer de helft nieuw gegenereerd van wat er in 2022 werd gegenereerd. Dat zijn dus alle banken gezamenlijk. Dat is ook begrijpelijk. Het was een onzeker jaar en dat was een jaar waarin de rente ineens ongeveer 4% hoger was dan het jaar daarvoor. Dus

veel bedrijven hebben hun investeringen een stukje uitgesteld of afgesteld. Dat was ook het doel van de ECB met die hogere rente. Dus wij hebben vorig jaar nog steeds heel hard gewerkt om zoveel mogelijk leningen te doen, maar we moesten wel in een kleinere pool vissen. We hebben ook wel de zorg ervoor gedragen dat we niet onze risicocriteria zijn gaan aanpassen. Dus dat heeft vorig jaar geleid tot ongeveer gelijkblijvende zakelijke leningen en hypotheke die nog steeds wel iets konden toenemen.

Voorzitter

Oké, dank je wel Jacco. Ik heb genoteerd ook een vraag over de geografische mix van onze landen en onze winstgevendheid en de vraag over samenwerking met andere banken. Jeroen, mag ik jou het woord geven over deze onderwerpen?

De heer Rijkema

Zeker, dank voor de vraag. Zoals ik kort heb aangegeven: strategie staat natuurlijk heel hoog op onze agenda. We zullen dit jaar de eerste de stap voor het integreren/optimaliseren van het bedrijfsmodel afronden, waarbij we veel meer over de landen heen kijken hoe we dingen samen kunnen doen en optimaal gebruik kunnen maken van onze schaalgrootte. Tegelijkertijd zullen we ook doorgaan en verder intensiveren met het beoordelen van de diverse activiteiten, hoe ze bijdragen aan onze langetermijndoelstellingen. We kijken van: hoe kunnen we groei in landen organiseren? Moeten we in alle productmarktcombinaties actief blijven of moeten we wellicht ook zaken anders prioriteren of misschien zelfs ook wel deprioriteren? Daar zijn we druk naar aan het kijken. Daar zijn op dit moment geen mededelingen over te doen, maar het is een punt wat zeker onze aandacht heeft en verder zal geïntensiveerd worden.

Er was een vraag over samenwerkingen. Nou, dat is iets wat ons zeer aanspreekt een voorbeeld wat ik noemde, over Fondation, gaat over onze dochteronderneming Triodos Investment Management, die beide partijen willen een activiteit ontwikkelen op het gebied van investeren ter ondersteuning en behoud van biodiversiteit. Tegelijkertijd werken we zeker ook met andere banken samen. We hebben vooral met de banken die samen met ons in de Global Alliance for Banking on Values actief zijn, hebben we bijvoorbeeld afspraken om grote leningen te syndiceren. Wij richten ons vooral op midden- en kleinbedrijf sociale ondernemers, maar soms zijn er ook mogelijkheden om grotere leningen te financieren, met name in de energie. En wat Jacco al aangaf: wij zijn één van de grotere financiers wereldwijd qua aantallen transacties, en we hebben afspraken met een aantal banken in de Global Alliance for Banking on Values, dat we dan bijvoorbeeld leningen samendoen of dat wij arrangeren en een deel van de lening doorplaatsen naar die partijen. Daarnaast werken we ook samen op het gebied van de Triodos Investment Management Funds. Deze fondsen worden door een aantal banken in de Global Alliance for Banking on Values ook gedistribueerd naar hun klanten. Dus er wordt zeker samengewerkt. En ja, we blijven continu zoeken of er mogelijkheden zijn om die samenwerking verder uit te breiden. En in sommige banken zijn er ook samenwerkingen op het gebied van investeringen in elkaars kapitaal. Dat versterkt de band voor langdurige samenwerking alleen maar meer.

Voorzitter

Dank je wel. Jeroen. U was de vragensteller, geloof ik. U heeft een reflectie?

De heer De Jong

Ik denk dat het belangrijk is om toch nog even vast te stellen, gezien het antwoord op mijn vraag, een veel te optimistische opvatting heeft over de uitkomst van een eventuele schikking dan wel juridische claims die zullen worden opgelegd. Dat is natuurlijk aan de Raad van Bestuur. De daarvoor opgenomen voorziening is naar mijn gevoel volstrekt onvoldoende en ik wil die graag daarom heel graag ook uitdrukkelijk aan de orde krijgen bij de accountant. Hoe kan accountant zo'n volstrekt onderschatte claim en volstrekt onderschatte mogelijkheid goedkeuren?

Voorzitter

Oké. Die geven we straks aan de accountant bij de vaststelling van de jaarrekening. Dank u wel. Dan hebben we nog één punt: ingehouden winst voor de financiering van groei. Die is, denk ik, voor Kees.

De heer Van Kalveen

Ja, dat betekent voor agendapunt 6 hetzelfde als voor dividend in het algemeen, en dat is dat dividenduitkeringen en inkoop certificaten altijd binnen de mogelijkheden van de bank zullen plaatsvinden.

Voorzitter

Misschien kun je iets meer zeggen.

De heer Van Kalveen

Als we kijken naar uitkering van dividend en een eventuele inkoop van certificaten, dan zullen we rekening houden met hoeveel kapitaal nodig is voor de toekomstige groei. En dat betekent dat toekomstige groei gefinancierd wordt door de lopende winst en niet beschikbaar is voor dividend of inkoop eigen aandelen. Daarmee is het een balans tussen beide die we moeten vinden tussen aan de ene kant groei en aan de andere kant beloning voor de certificaathouders.

Voorzitter

Oké Kees, dank je wel. We hebben heel veel vragen gehad nu over de discussiepunten 2a en 2b. We gaan nu, denk ik, daar ook weer tijdwinst boeken straks bij de bespreking van de jaarrekening. Eerst punt 2c, uitvoering beloningsbeleid. Daarvoor geef ik het woord aan Kristina Flügel, voorzitter van de Nominatie- en Remuneratiecommissie. Zij zal dat ook in het Engels doen.

c. Uitvoering beloningsbeleid

Mevrouw Flügel

Thank you. The accountability given to you under this agenda item regarding the implementation of the remuneration policy relates to the remuneration paid to members of the Executive Board and the Supervisory Board in 2023. The overview of these remunerations is included in the Remuneration report on pages 195 to 199 of the Annual Report. On pages 191 and 192 of the Annual Report, you will find a summary of the principles of Triodos Bank's remuneration policy. I would like to mention the main principles of this policy. First, the bank awards fair and relatively modest remuneration in the form of fixed pay to all co-workers and to the Executive Board and the Supervisory Board. The bank's income is generated by the combined efforts of all co-workers. The average salary increase of co-workers in 2023 is higher than in 2022, due to indexation and collective salary increases based on collective labour agreements. The Executive Board receives a fair remuneration in relation to the total co-workers population, and with the due observance of the responsibilities that members of the board bear. The Supervisory Board sets the salary increases for the Executive Board. The Supervisory Board decided to grant a collective increase of 3% to the Executive Board per January 2023, and an individual salary increase granted depending on the position in the Executive Salary scale, as laid down in the Guidelines on Senior Leadership Remuneration and in the EB members own view.

Although the Nomination and Remuneration Committee deemed an amendment of the Supervisory Board remuneration appropriate, the Nomination and Remuneration Committee advised, and the Supervisory Board decided to refrain from tabling a proposal to adjust Supervisory Board remuneration at this general meeting. In view of the challenges the DR-holders are currently facing, the Supervisory Board deems this AGM not the right moment for such a proposal. The Supervisory Board considers an appropriate remuneration for supervisory Board members to be a topic to be proposed to the General Meeting in due course, and acknowledges the recruitment and retention risks involved in not making such an adjustment. Secondly, Triodos Bank does not offer bonus or share option schemes to members of the Executive board, the Supervisory Board or co-workers. The third principle concerns the internal ratio of the salaries. We use the method of the Global Reporting Initiative. This is how we calculate the median of the salaries of the employees. We believe that the highest salary should be a maximum of seven times this median, and 2023 this was 4.9 times. I give the floor back to the chair.

Voorzitter

Thank you, Kristina. Dan is er nu gelegenheid om vragen te stellen over dit agendapunt. Dat is de uitvoering van het beloningsbeleid. Zijn er specifiek vragen, hetzij online, hetzij in de zaal, over het beloningsbeleid uitgevoerd in 2023?

Mevrouw Schreurs

Ook niet online.

Voorzitter

Nee, ook niet in de zaal. Prima. Thank you Kristina for the explanation. We gaan naar het volgende punt. Volgens mij blijven we dan in het Nederlands.

d. Vaststelling van de jaarrekening 2023 (ter stemming)

Voorzitter

Agendapunt 2d is de vaststelling van de jaarrekening. Het jaarverslag, inclusief de jaarrekening, wordt aan deze vergadering voorgelegd om te worden vastgesteld. Kees van Kalveen heeft zojuist al een toelichting op de belangrijkste resultaten van de bank gegeven. Als er nog vragen zijn over de jaarrekening, dan stel ik voor die te behandelen na de toelichting van de accountant, want er waren daarstraks ook wat specifieke vragen aan de accountants gericht. Ik geef graag namens de externe accountant PricewaterhouseCoopers de heer Maarten de Bruin het woord voor een toelichting op de accountantsverklaring.

De heer De Bruin

Goedemorgen dames en heren. Mijn naam is Maarten Bruin en ik ben namens PwC de verantwoordelijke eindpartner voor de controle van de jaarrekening en het jaarverslag van Triodos Bank. Bij het jaarverslag dat nu voorligt heb ik op 13 maart jongstleden een goedkeurende accountsverklaring verstrekt. Daarnaast heb ik ook een goedkeurende verklaring verstrekt, een beoordelingsverklaring, bij bepaalde impactgegevens die zijn opgenomen in het jaarverslag. In de controleverklaring die ik heb getekend bij de geconsulteerde jaarrekening is een toelichting opgenomen op de aanpak, de reikwijdte en ook de kernpunten van de controle. Deze kernpunten zijn wat we noemen de zogenaamde key audit matters. Deze key audit matters zijn onderwerpen waaraan wij extra aandacht hebben besteed. Omdat bij deze onderwerpen sprake is van een grote mate van schattingsonzekerheid en daarmee ook van een relatief groot en inherent risico op onjuistheden in de jaarrekening. Voor de jaarrekening betrof dat de volgende drie onderwerpen. Het betrof de verwachte kredietverliezen van leningen aan klanten, het betrof de waardering van financiële instrumenten en met name als instrumenten niet actief verhandeld worden en er dus geen observeerbare marktprijs is. En het laatste key audit matter betrof klachten en juridische procedures waar de bank mee te maken heeft. Dat heeft te maken met de gegeven inherente onzekerheid van de uitkomsten en ook de daaruit volgende financiële gevolgen voor Triodos. Vorig jaar overigens was dit onderwerp onderdeel van het kernpunt organisatie en transitie. In 2023 hebben we hier een zelfstandig kernpunt in de controleverklaring van gemaakt. Voor alle drie de kernpunten geldt dat wij voldoende zekerheid hebben verkregen over de juiste verwerking en de transparante toelichting in de jaarrekening en het jaarverslag. Daarnaast zijn er nog een aantal andere posten in de jaarrekening waar we uitgebreid aandacht aan hebben besteed. Eén daarvan is hoe we omgaan met frauderisico's, en een andere is bijvoorbeeld hoe we omgaan met de verwerking van klimaatrisico's in de jaarrekening. Een derde gaat over continuïteit. We hebben uiteraard, zoals eerder is gememoreerd, de continuïteitsbeoordeling door het management beoordeeld. We hebben gekeken of de beoordeling van het management op het gebied van funding, liquiditeit, de kapitaalpositie of we daar ons in kunnen vinden. We kijken ook naar stresstesten. We kijken daarbij ook zeg maar hoe de funding, de kapitaalsratio, zich verhoudt tot de normen die DNB daarin stelt. Misschien even om recht te doen aan uw vraag. De wet zegt dat wij twaalf maanden vooruit moeten kijken naar de volgende jaarrekening. In de funding plannen, de stresstesting, wordt ook een langere horizon gehanteerd. Dus mochten daar eventuele risico's uit naar voren komen, dan wegen en duiden we die ook in de context van de jaarrekening en de verklaring die ik heb afgegeven.

Misschien het laatste punt, even wat ik wilde toelichten over het jaarverslag. Dus zoals ik zei, naast de controleverklaring hebben heb ik ook een goedkeurende beoordelingsverklaring getekend bij bepaalde impactcijfers in het geïntegreerde jaarverslag van de bank. We beoordelen erbij hoe Triodos de in het verslag te behandelen materiële thema's heeft bepaald en of het verslag voldoet aan de principes van wat we noemen de GRI. Dat is de Global Reporting Initiative, wat een wereldwijde standaard is voor integrated reporting. Daarnaast beoordelen wij de totstandkoming van niet-financiële impact informatie, testen we ook bepaalde KPI's en de claims die zijn opgenomen in de teksten van het jaarverslag. Misschien om even terug te komen naar het kernpunt over juridische zaken. Waarom

ik akkoord ben met de voorzieningen en de verwerking zoals die getroffen is en ook de transparante toelichting. Er is een aantal gronden om tot een voorziening te komen. Ten eerste moet er echt sprake zijn van een juridisch geschil. Er moet dus een grond zijn om uiteindelijk te komen tot de vorming van een voorziening. De standaarden, dus op basis waarvan de bank de jaarrekening opmaakt, de IFRS, vereist dat er ook een relatief hoge mate van waarschijnlijkheid moet zijn dat een juridisch geschil leidt tot een uitstroom van middelen. Daar wordt in de standaarden de term "more likely than not" voor gehanteerd, wat zich eigenlijk in percentages vertaald naar meer dan 50%. En we moeten ook in staat zijn om een mogelijke claim te waarderen. Dus dat zijn eigenlijk de drie gronden op basis waarvan de bank bepaalt of er sprake is van een voorziening of niet. En op het moment dat er niet sprake is van een voorziening, dan in veel gevallen is er in de jaarrekening wat we noemen een "niet uit de balans blijvende verplichting opgenomen". Dat is ook een verplichting, maar onder die 50%-threshold, maar waar in de balans dan geen voorziening voor wordt gevormd.

Voorzitter

Dank je voor de toelichting, Maarten. Ik zou je willen vragen om te blijven staan, want er kunnen vragen zijn, ook voor de accountant, maar er kunnen ook vragen zijn over de jaarrekening. Dit is een stempunt waar we straks over gaan stemmen. Zijn er vragen over de jaarrekening, hetzij voor de bank, hetzij voor de accountant? Microfoon 3.

De heer Vink

Dank u wel, voorzitter. Mijn naam is Vink uit Den Haag, certificaathouder. Ik heb in de vorige vergadering een vraag gesteld over de waardering van de certificaten die aangekocht waren in de buffer. Het antwoord van de heer Van Kalveen was: als het gaat om de waardering van de aandelen die een portefeuille zijn, dan worden die gewaardeerd alsof ze niet geïssued zijn en dat betekent dat ze daarmee ook van het eigen vermogen worden afgetrokken. Dus het is alsof ze niet geïssued zijn en dat staat in het verslag op bladzijde 31. Ik haal daar het Information Memorandum van 3 april 2023 bij en dat zegt wat anders. En ik citeer van bladzijde 75 van het memorandum: "As of the date of this Information Memorandum there are 14.467.056 shares in Triodos Bank outstanding, each with a nominal value of 50 EUR, all issued and fully paid by SAAT. As at 31 december 2022, pursuant to transactions that Triodos Bank facilitated until 5 January 2021 under the Market Making Buffer, Triodos Bank held 250.635 Depository Receipts." Met andere woorden, er stonden wel degelijk aandelen op de balans. Kunt u dat verklaren?

Voorzitter

Duidelijke vraag. Kees, zou je daar antwoord op willen geven?

De heer Van Kalveen

Deze aandelen bestaan natuurlijk wel, maar die worden afgetrokken van het eigen vermogen. Dus het geeft aan de liability-kant een netto-positie. En volgens mij zijn beide stellingen dan ook met elkaar congruent. We kunnen hier misschien even in de break met mij of een collega even over verder spreken, want het is wel degelijk congruent.

De heer Vink

U heeft die aandelen ingekocht tegen destijds de intrinsieke waarde. Dus u heeft dat enerzijds afgetrokken van de 50 euro van de aandelen en de rest is ten laste gekomen van de agioreserve. Is dat correct?

De heer Van Kalveen

Het wordt van de reserve afgetrokken ja. Ik weet niet of het gesplitst wordt afgetrokken of dat het alleen van het agio wordt afgetrokken.

De heer Vink

Misschien wil de accountant daar wat over zeggen.

De heer De Bruin

Ik sluit me aan bij wat Kees zegt. Dat is inderdaad de verwerkingswijzen zoals de standaarden dat voorschrijven.

Voorzitter

Zijn er andere vragen over de vaststelling van de jaarrekening of het verslag van de accountant?
Wellicht online?

Mevrouw Schreurs

Neen.

Voorzitter

Oké, dan gaan wij over naar een unicum voor de eerste keer in deze algemene vergadering, namelijk stemmen. Lieve, zou jij willen uitleggen hoe deze stemprocedure werkt? Ik geloof dat ik eerst daarvoor nog een keertje moet vaststellen hoeveel kapitaal er aanwezig is. Dat zal ik nu doen. Ik had het daarstraks al voorgelezen, maar er zijn 486 certificaathouders in de zaal en online aanwezig en die vertegenwoordigen 480.166 stemmen. Daarnaast zijn er voorafgaand aan de vergadering door 2.325 certificaathouders volmachten afgegeven die 3.165.522 stemmen vertegenwoordigen. In totaal kunnen er dus 3.645.688 stemmen worden uitgebracht. De stemprocedure.

Mevrouw Schreurs

Ja, even toelichten. En ik zeg nu alvast: we gaan even eerst een testvraag doen vooraleer we aan de effectieve stemming beginnen. Toelichting eerst voor mensen hier in de zaal. U heeft bij de registratie uw registratiekaart gekregen met de chipkaart en u heeft een stemkastje gekregen. En zoals aangegeven heel duidelijk op de slide, u steekt de stemkaart met de chip naar voren in het kastje en dan krijgt u per stemitem krijgt u dan de keuze om hetzij ja, hetzij nee of hetzij onthouding te kiezen. En voor de duidelijkheid: er is geen enter-toets, er is geen bevestigingstoets die u moet induwen. Het volstaat om uw keuze te maken en u ziet dan ook op het schermje welke keuze u gemaakt heeft. Online stemmen volgt hetzelfde principe, maar dan natuurlijk via de online tool. Daarvoor gaat u op uw scherm naar de rechterzijde en daar krijgt u ook de vraag te zien. U kan ook zowel ja, nee of onthouden stemmen. Ook daar ziet u wat u stemt. Daar is geen confirmatietoets. Ik denk dat dat duidelijk is. Dan stel ik voor dat we een heel eenvoudige testvraag doen. Is het vandaag mooi weer? Is the weather nice today? We gaan de testvraag doen. Ik denk dat we de test kunnen lanceren. Ik krijg vanuit de coulissen bevestiging daarvan. Dan gaan we de stemming sluiten en krijgen we zo dadelijk de resultaten.

Aan de orde is de stemming over het al dan niet mooie weer.

Voorzitter

49,56% zegt: ja, het is mooi weer. 50,44% zegt nee. Dat belooft wat voor onze stemmingen!

Voorzitter

Maar het werkt. Dat is het goede nieuws.

Mevrouw Schreurs

Zo weet iedereen hoe we echt kunnen stemmen.

Voorzitter

Dank je wel, Lieve, voor de toelichting. Dan stel ik voor dat we overgaan tot de stemming over de jaarrekening graag. Graaf verneem ik of u voor vaststelling van de jaarrekening stemt.

Aan de orde is de stemming over de Jaarrekening van Triodos Bank over het boekjaar 2023.

Over de Jaarrekening 2023 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat 98,34% van de stemgerechtigden ervoor gestemd heeft en 1,66% ertegen, zodat de Jaarrekening 2023 is aangenomen.¹

- 3. Dividendbeleid** (ter stemming
 - a. Dividend**
 - b. Dividend over 2023** (ter stemming)

Voorzitter

¹ Het percentage en het aantal uitgebrachte stemmen zijn na de vergadering marginaal (0,04%) gecorrigeerd

Voor een nadere toelichting op het dividendbeleid en het dividendvoorstel geef ik het woord aan Kees van Kalveen, CFO.

De heer Van Kalveen

Ik zal dit stukje even voorlezen, zodat ik niks te veel of te weinig zeg. Onder normale omstandigheden streeft de bank naar een dividenuitkering van 50% van de gerealiseerde winst. De andere 50% zal de bank gebruiken voor de organische groei van de bank en het uitbouwen van de positieve impact. Zoals eerder aangegeven, beoogt de bank geen nieuwe certificaten uit te geven voor de financiering van organische groei. Dit is in het belang van alle certificaathouders. Immers, de beschikbare winst hoeft dan niet over meer certificaten verdeeld te worden. In goede jaren en voor zover de kapitaalpositie van de bank het toelaat, zal de bank actief kijken of meer dan 50% van de gerealiseerde winst uitgekeerd kan worden. In jaren dat het resultaat tegenvalt of er bijvoorbeeld sprake is van een verwachte stijging van kapitaaleisen kan het ook betekenen dat er wordt voorgesteld dat er minder dan 50% van het resultaat wordt uitgekeerd.

Meer concreet. Bij het vaststellen van het dividendpercentage houden we onder andere rekening met de volgende elementen. De belangen van de certificaathouders om nu dividend te ontvangen. De hoogte van de gerealiseerde winst, de verwachte en gerealiseerde groei van de balans, verwachte veranderende kapitaaleisen, verwachte toekomstige winsten en economische vooruitzichten en verwachtingen van andere stakeholders over een prudent en gewenst kapitaalniveau. En wat ik nog zou willen toevoegen, is het feit dat we afwegen ook hoeveel groei we kunnen realiseren, hoeveel extra impact we kunnen realiseren versus de dividenuitkering en dat we rekening houden met veranderende kapitaaleisen. Een voorbeeld van een veranderende kapitaaleis is de nieuwe invoer of de verhoging van de counter cyclical buffers in de verschillende landen waarin wij actief zijn, wat betekent dat onze kapitaaleisen zoals die door onze toezichthouder worden gesteld, stijgen.

Voorzitter

Dank voor je toelichting, Kees. Op pagina 276 van het jaarverslag vindt u het dividendvoorstel over 2023. Het definitieve bedrag dat aan dividend wordt uitgekeerd is conform het dividendvoorstel en bedraagt € 57.844.000. Daarnaast is het definitieve bedrag dat wordt toegevoegd aan de reserves, € 19.331.000. De ex-dividend-datum is 20 mei aanstaande en het dividend zal betaalbaar worden gesteld op 3 juni 2024. Dit komt neer op een uitkering percentage van 75% van de nettowinst over 2023. Voorgesteld wordt om een slotdividend over het boekjaar 2023 vast te stellen op € 2,84 per certificaat van een gewoon aandeel in contanten. Het totale dividend over 2023 bedraagt € 4,07 per certificaat van een gewoon aandeel in contanten inclusief het eerder in september uitgekeerde interimdividend van € 1,23 per certificaat van een gewoon aandeel. Als u vragen heeft over het dividendbeleid of het dividendvoorstel, kunt u deze nu stellen. Dat kan ook weer voor de mensen online of in de zaal. Ik zie een aantal mensen in de zaal opstaan. De meneer bij microfoon 3.

De heer Smit

Dank u wel. Ik zag net het dividendbeleid inderdaad en ik had het vast nog ergens terug kunnen vinden, meneer Van Kalveen, maar kunt u ons vertellen wat de verwachte groei van de balans gaat zijn, wat de strategische richtlijnen zijn wat dat betreft? Want naar ik begrijp, is dat een belangrijke afweging om te kijken waar het gaat om kapitaal teruggave.

Voorzitter

We gaan de vragen weer even verzamelen. Ik zie ook microfoon 2.

De heer Ockels

Ja, Adrie Ockels uit Helvoirt. In de opsomming van het dividendbeleid staat een duidelijke opmerking over het niet extra uitgeven van certificaten, met name omdat dat negatief zou zijn ten aanzien van de waarde van de certificaten. Het omgekeerde is echter ook het geval. Ik meen me te herinneren dat zeg maar het maximum zat, in de situatie voorheen, van 3% mogelijk die ingekocht zou kunnen worden. De MTF-situatie had, geloof ik, zelfs opgemerkt dat het maximaal 10% ingekocht zou kunnen worden. Waarom is er niet gekozen voor een inkoop van certificaten?

Voorzitter

Oké. En ik zie nog een meneer staan bij microfoon 2.

De heer Kemkers

Kemkers uit Eindhoven. Ik denk dat we het allemaal eens zijn dat de dividenduitkering op een mooi niveau staat. Ik vraag me af of u iets zou kunnen zeggen over het beleid in de toekomst. Kunnen we dit zien als een tegemoetkoming aan de certificaathouders gezien de lage stand van de koers op dit moment van certificaten? Wat is de afweging die de bank maakt om de certificaathouders tegemoet komen in de hoogte van de waarde van de certificaten op dit moment? Gerelateerd hieraan heb ik een vraag over de claims, zoals ook al eerder werd aangegeven. Is er nagedacht over het voorkomen van juridische kosten in de toekomst om misschien nu proactief door de bank actie te ondernemen om de hoogte van de certificaatkoers positief te beïnvloeden? En wat doet de bank daaraan om dat te veroorzaken? Dank u wel.

Voorzitter

Oké, dank u wel voor uw vraag. Ik combineer ook graag deze vraag, de vraag net over inkoop met de vraag die online binnenkomt van meneer of mevrouw Zuiderwijk uit Hoofddorp

Mevrouw Schreurs

Mevrouw Zuiderwijk uit Hoofddorp. "Ik heb al eerder aan de bank het voorstel gedaan om de nettowinst in drie te delen: gelijke delen voor één toevoegen aan vermogen van de bank, twee, uitbetalen als dividend, drie inkoop certificaten. Waarom is hier niet voor gekozen?"

Voorzitter

Oké, dus die pakken we mee ook bij het onderwerp inkoop.

Mevrouw Schreurs

De vraag van de heer Akerboom is: "Op welke rekening wordt het dividend gestort?"

Voorzitter

Oké, goed. Een keur aan vragen. Kees, mag ik misschien bij jou beginnen?

De heer Van Kalveen

Wij hebben gecommuniceerd in de eerste helft van 2023 dat wij op de middellange termijn een groei van de balans tussen de 15% à 20% nastreven. En dat is ook waar we bij blijven. Voor de toekomstige dividenden wil ik toch echt verwijzen naar het dividendbeleid. We stellen op jaarbasis, op basis van de verwachtingen en de winst en de groei, opnieuw het dividendpercentage vast voor dat jaar, waarbij het uitgangspunt is de eerder genoemde 50%.

Voorzitter

Oké, dat is duidelijk. Dank je wel. Over de inkoop en de mix van inkoop versus toevoegen aan de reserve en uitkeren. Kees, wil je daar antwoord op geven alsjeblieft?

De heer Van Kalveen

Laat mij starten met het onderwerp inkoop inderdaad. De 3% was een tradingbuffer en geen permanente inkoopfaciliteit. De 10% die vorig jaar op de AVA is goedgekeurd, zal een permanente inkoop van aandelen zijn. We hebben ervoor gekozen om 75% dividend uit te keren en we hebben nog geen besluit genomen over een eventuele inkoop. We weten dat aan de ene kant er certificaathouders zijn die behoefte hebben en zeer positief kijken naar dividend en gewoon contant dividend. Aan de andere kant zijn we ons ook bewust van de wens van veel certificaathouders voor een inkoop, maar daar doe ik verder geen uitspraken over.

Voorzitter

Dank je wel. Ik wil hier gelijk aan koppelen een vraag die net binnenkomt van meneer of mevrouw Tamis uit Alkmaar.

Mevrouw Schreurs

"Waarom een hoog dividend in plaats van een opwaardering van certificaatwaarde? Volgens mij is een hoog dividend voor beleggers met geen groene achtergrond."

De heer Van Kalveen

De waarde van het certificaat wordt niet door Triodos gesteld op dit moment, maar wordt bepaald door vraag en aanbod op de MTF. We moeten met elkaar een afweging maken tussen de aantrekkelijkheid van het certificaat als financieel middel en de noodzaak van het inhouden van winst voor groei. Met het dividend wat we gesteld hebben, hopen we aan de verwachtingen van onze certificaathouders te voldoen en het een voldoende aantrekkelijke belegging te maken voor nieuwe investeerders.

Voorzitter

Oké. Dan misschien tussendoor de korte vraag: op welke rekening wordt het eigenlijk gestort? Is dat Nico Kronemeijer?

De heer Kronemeijer

Nou ja, dat is individueel bepaald bij de door de bank of bij Captin bekende tegenrekening, waar ook de eerdere dividenden op gestort zijn. Dus u kunt dat zelf nagaan wat u daar geregistreerd heeft.

Voorzitter

Dat is duidelijk. Dank je wel. Dan was er nog een vraag over het voorkomen van juridische claims en dividend als een vorm van tegemoetkoming zien en of de bank daar een verhouding tussen ziet en daarover nagedacht heeft. Dat lijkt mij een vraag voor de CEO.

De heer Rijkema

Dank u wel. We hebben daar zeker over nagedacht. Het hoge dividend 2023, hebben we ook zo geformuleerd, is zeker een belangrijk gebaar dat we willen maken naar onze certificaathouders, omdat we ons heel goed bewust zijn dat door de opschorting van de handel en de herstart van de handel veel mensen financieel en emotioneel daardoor geraakt zijn. Dus wij vonden het binnen de mogelijkheden die we hebben – en zoals collega Van Kalveen ook aangaf: we hebben over 2023 daar mogelijkheden toe gehad – vonden we het belangrijk om een gebaar te maken, een signaal te geven dat we de belangen van de certificaathouders heel serieus nemen. De vraag of je met een financiële tegemoetkoming juridische claims kunt voorkomen, kunnen wij natuurlijk niet alleen bepalen. Het is wel zo dat als je een financiële tegemoetkoming doet, dan moet je deze naar 43.500 certificaathouders doen over meer dan 14 miljoen certificaten. Dan praat je ineens over heel veel geld wat je uit je eigen vermogen moet betalen. En zoals collega Van Kalveen aangaf: we hebben dat eigen vermogen ook nodig om de bank goed te kunnen laten functioneren en toekomstige groei te kunnen financieren en tegelijkertijd ook geen nieuw kapitaal te hoeven ophalen. Dus dit zijn keuzes en dilemma's waar wij voor staan, en we hebben over 2023 besloten om vooral de certificaathouders mee te laten delen in de hele goede resultaten van de bank en daarvoor 75% van de winst ter beschikking stellen in de vorm van dividend.

Voorzitter

Dank je wel, Jeroen. Ik zie nog één vraagsteller bij microfoon 1 over het dividendvoorstel of het beleid.

De heer Vroomans

Mag ik in het kader van de afweging van enerzijds dividenduitkering in contanten en anderzijds inkoop eigen aandelen, wat tot opwaardering van de certificatenwaarde leidt, iedereen erop wijzen dat er ondertussen een hele hoop certificaathouders zijn die een enorm behoefte hebben aan contanten, al jaren en jarenlang en niks hebben aan certificaten die wat meer waard worden en niet verhandelbaar zijn?

Voorzitter

Dank u. Ik stel vast dat het geen vraag is, maar we noteren uw opmerking. Ik zie ook nog één opmerking die ook geen vraag is, online van een meneer of mevrouw Van der Meulen uit Roosendaal. Lieve, lees hem even voor.

Mevrouw Schreurs

"Wanneer ik goed geïnformeerd ben, is de waarde van de certificaten in de nieuwe situatie in de financiële markt vooral gebaseerd op dividend. Een structurele dividenduitkering lijkt dus van belang voor de koers.

En de vraag van mevrouw Dupuis: "Dus mensen die naar Captin zijn verhuisd, ontvangen hun dividenden bij Captin?"

Voorzitter

Ik verwijs naar het antwoord van de heer Kronemeijer. Ik kijk even in de zaal. Zijn er nog vragen? Want anders gaan we over tot stemming over het dividendvoorstel. Graag verneem ik of u voor het dividendvoorstel stemt.

Aan de orde is de stemming over het dividendvoorstel.

Over het dividendvoorstel voor 2023 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat 98,87% van de stemgerechtigden ervoor gestemd heeft en 1,13% er tegen, zodat het voorstel is aangenomen.²

4. Decharge

4a. Decharge van de leden van de Raad van Bestuur in functie in het boekjaar 2023 voor de uitoefening van hun taken in 2023 (ter stemming)

4b. Decharge van de leden van de Raad van Commissarissen in functie in het boekjaar 2023 voor de uitoefening van hun taken in 2023 (ter stemming)

Voorzitter

Dan gaan wij nu naar agendapunt 4: decharge. Bespreking en stemming over het voorgenomen besluit tot het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Bestuur en de leden van de Raad van Commissarissen. De decharge heeft betrekking op het door hen gevoerde bestuur, respectievelijk van het door hen gehouden toezicht gedurende het afgelopen boekjaar, zoals dit blijkt uit het jaarverslag 2023 en de mededelingen die zijn gedaan tijdens deze vergadering. Als u een vraag heeft of u dit onderwerp, kunt u deze nu stellen. Ik zal daarna beide decharges apart ter stemming aan u voorleggen. Zijn er vragen in de zaal? Ik zie meneer Rinnooy Kan opstaan namens SAAT.

De heer Rinnooy Kan

Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen vraag, maar toch wel behoefte voor een korte stemverklaring. Wij allen weten namelijk dat dit agendapunt niet onomstreden is. En ik wil er dus geen misverstand over laten bestaan hoe de opvatting van SAAT is, zoals we die ook hebben voorgelegd aan de eerdere certificaa houdersvergadering en die ik dus nu met u deel. Om dat goed te doen, wil ik nog kort in herinnering brengen dat dat hier ter sprake komt, is een oordeel over het functioneren van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen in het jaar 2023. Niet wat daarvoor gebeurd is en ook niet wat sindsdien gebeurd is. Wat dat betreft hoef ik niet nog een keer uit te leggen dat wij over de manier waarop de bank zakelijk heeft gefunctioneerd in dat jaar buitengewoon tevreden zijn en die tevredenheid delen we met velen hier. Toen eerder deze kwestie aan de orde was, hebben wij natuurlijk wel moeten refereren naar de bezorgdheid, die we allen ook herkennen, over het functioneren van het platform en het mogelijke vervolg daarop. En toen is vanwege SAAT gezegd dat wij er graag van uit willen gaan dat tussen dat moment en dit moment de Raad van Bestuur een zorgvuldige evaluatie zou plegen en die zou voorzien van een oordeel van vervolgplannen en van tijdlijnen rond die vervolgplannen. Wat ons betreft, zeg ik dan maar, is aan dat laatste royaal voldaan, en dat betekent dat wij dus ook de decharge zullen ondersteunen, zowel voor de Raad van Bestuur als voor de Raad van Commissarissen. Met de kennis van nu is het natuurlijk makkelijk om terug te kijken naar het MTF en te zeggen dat je moet betreuren dat het zo gelopen is. Dat doen wij ook. Maar ter zelfder tijd, toen deze discussie speelde, waren er wat ons betreft alleszins verdedigbare redenen om daarvoor te kiezen. Ook SAAT heeft dat destijds onder mijn voorganger gesteund. En toen daar inderdaad die teleurstelling zichtbaar begon te worden in één en datzelfde jaar 2023 heeft de Raad van Bestuur voor het einde van het jaar zijn eerste stappen gezet in de richting van deze evaluatie. Wij vinden dat meer dan afdoende en wij zullen dus ook de decharge van beide organen zo meteen met een positieve stem belonen. Dank u wel.

Voorzitter

Dank u voor de stemverklaring. Meneer Hurts bij microfoon 1.

² Het percentage en het aantal uitgebrachte stemmen zijn na de vergadering marginaal (0,04%) gecorrigeerd

De heer Hurts

Dank u wel. Ik wil graag namens de Stichting Certificaathouders Triodos Bank ook een soort stemverklaring geven, maar daar zitten ook twee vragen in. Wij zijn tegen verlening van decharge aan de leden van de Raad van Bestuur voor het in 2023 gevoerde beleid en de reden daarvoor is dat wij vinden dat de Raad van Bestuur ondanks de lancering van de MTF in 2023 veel te lang heeft gewacht met het ingrijpen in de situatie van de vastgelopen handel in certificaten. We vinden ook dat de Raad van Bestuur met de keuze voor een MTF verkeerde beslissingen heeft genomen over het herstellen van de verhandelbaarheid van de certificaten. Er was te weinig aandacht voor de veel te lange duur van de problemen en de ingrijpende gevolgen daarvan voor de certificaathouders. Kortom, door verkeerd en weinig doortastend beleid en onvoldoende communicatie, heeft de bank de relatie met een heel belangrijke stakeholdersgroep, namelijk de certificaathouders, op het spel gezet met alle gevolgen van dien. Dat de bank verder goed heeft gedraaid in 2023 dat ontkennen wij geenszins en hebben we ook waardering voor, maar dat biedt hiervoor onvoldoende tegenwicht. Het eerder deze week door de bank bekendgemaakte besluit om te stoppen met de notering van de certificaten aan de MTF van Captin en om in plaats daarvan een notering aan Euronext voor te bereiden, verandert niets aan deze positie. En nu komt mijn vraag. Als je de stukken leest die de bank afgelopen dinsdag bekend heeft gemaakt, waarvoor alle waardering overigens, kan je je wel afvragen of wat nu achteraf is aangetoond in deze onderzoeken over de MTF meer dan een jaar geleden niet ook voorspelbaar was geweest, of dat niet ook toen had kunnen worden bedacht, want wij vroegen destijds om een transparante vergelijking tussen de plussen en de minnen van de MTF en Euronext. Die hebben we nooit gekregen. En zo is er al met al gewoon weer een jaar verloren gegaan. En dan heb ik het nog maar niet over de kosten die dat allemaal heeft opgeleverd. We merken wel op dat ons standpunt tegen dechargeverlening echt betrekking heeft op het verleden. Ik praat hier over het jaar 2023. Ons oordeel over 2024 kan anders uitvallen dan dat over 2023, afhankelijk van wat er nu gebeurt. En specifiek tegen de Raad van Commissarissen zou ik willen zeggen dat we ook daar tegen verlening van decharge zijn over het in 2023 uitgeoefende toezicht. In onze ogen had de Raad van Commissarissen moeten ingrijpen toen bleek dat een werkende oplossing voor de problemen rond de verhandelbaarheid van de certificaten uitbleef of veel te lang duurde. Van toezichthouders binnen de bank verwachten wij dat ze niet alleen kritisch zijn, maar ook bijsturen en ingrijpen als er verkeerd beleid wordt gevoerd. We dringen er bij de commissarissen intensief op aan om zichzelf naar aanleiding van de evaluatie van de MTF de strenge vraag te stellen of het falen van de MTF niet had kunnen en moeten worden voorzien. We weten het, achteraf oordelen is makkelijk, maar laten wij het nou wel voorafgaand aan de invoering van de MTF het grootste deel van de twijfels die nu staan in de rapporten die dinsdag zijn gepubliceerd, al hebben uitgesproken en daar duidelijkheid over gevraagd hebben. Als wij dat kunnen, dan waren we vast niet de enige die dat had gekund. Dank u wel.

Voorzitter

Ik zie ook een vraag bij microfoon 4.

Mevrouw Rubens

Ja, ik ben Maria Rubens uit Kalmthout, certificaathouder. Dank voor de gelegenheid. Ik sta nog steeds achter de missie en de visie van de bank, ook met de nieuwe voorstellen voor de impact, maar toch zou ik geen decharge willen verlenen dit jaar. Waarom? Het MTF is in hoge mate een voorspelbare slag in het water geweest. De Ipsos-enquête bewijst nog maar eens dat het kapitaal van de bank een ideologisch kapitaal is geweest van de certificaathouders. Ik vind dat de ideologische inzet door de bank niet genoeg adequaat is beantwoord de afgelopen jaren. Nee, er is eigenlijk een onteigening gebeurd zonder een duidelijke compensatie voor het verlies. Voor mij komt de bedreiging van bovenaf. En de vraag is inderdaad, zoals net gezegd is: waarom kan er niet, in plaats van in te zetten op een juridische procedure, een compensatie verleend worden?

Mevrouw Rubens

Verder is de participatie aan het stemmen heel moeilijk gemaakt. Ik ken persoonlijk een aantal mensen die niet hebben gestemd omdat ze het veel te complex vonden. Waarom haalt de bank niet eerst een paar doorsnee certificaathouders naar voren om bijvoorbeeld de stemtesten te toetsen, zodat het beter gaat verlopen vooraf? Dank voor de toezending van het rapport, het evaluatierapport, maar het komt voor mij wat laat. Ik had het graag ter inzage gehad voor de SAAT-vergadering. Ik had ook graag van tevoren een aantal jaren geleden al willen weten wat de alternatieven waren, zodat ik daarop had kunnen stemmen. Dank u wel.

Voorzitter

Oké, dank u wel. Meneer Janssens, microfoon 4.

De heer Janssens

We hebben ook allerlei gesprekken gehad, want ik las in het FD dat wij als Stichting Triodos Tragedie gesprekken uit de weg waren gegaan. Maar dat is niet zo hoor, ik heb zeven gesprekken gehad met mensen van SAAT en Triodos. Dat ik hier sta, is eigenlijk omdat ik me een beetje verbaasde over de stemverklaring van de heer Rinnooy Kan. En ik weet niet of het mogelijk is om via u een vraag te stellen aan de heer Rinnooy Kan, maar SAAT heeft volmachten gekregen van allerlei certificaathouders om te gaan stemmen, ook om tegen te stemmen, neem ik aan. En ik hoor alleen maar een stemverklaring namens de mensen die voor gaan stemmen. Hoe zit dat? Komen we daar nog achter, of er ook mensen waren die SAAT volmacht hebben gegeven om tegen te stemmen? Het was natuurlijk de enige mogelijkheid om een volmacht te geven.

Voorzitter

Dat is inderdaad een goeie vraag. Meneer Rinnooy Kan staat op.

De heer Rinnooy Kan

Ja, dat is heel eenvoudig te beantwoorden, voorzitter. Natuurlijk, als wij een instructie hebben gekregen om tegen decharge te zijn, dan doen we dat uiteraard. Als we instructie hebben gekregen om voor te stemmen, doen we dat natuurlijk ook. Maar we hebben ook instructies gekregen die ons scharen in ons oordeel, zoals we dat gedeeld hebben met de certificaathouders op 15 april. Dat oordeel was positief, onder voorbehoud van een gegronde evaluatie met vervolg. Ik heb zojuist uitgelegd dat aan die voorwaarde voldaan is, dus namens die certificaathouders zullen we nu voor decharge stemmen.

De heer Janssens

Maar we komen er dus niet achter hoeveel certificaathouders via SAAT tegenstemmen?

De heer Rinnooy Kan

Ik zou het met plezier zeggen, maar ik weet het niet. Ik kan dat u dus gewoon niet zeggen, maar het wordt uiteraard consciëntieus uitgevoerd.

Voorzitter

Dan zou ik willen overgaan tot beantwoording van de vragen. Ja, grotendeels toch wel opmerkingen ik zie ook op het scherm toch vooral opmerkingen. Misschien zou je die kunnen voorlezen en dan sluiten we af met beantwoording.

Mevrouw Schreurs

Van de heer of mevrouw De Vries: "Achten de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen zich verantwoordelijk voor het debacle aangaande de handel in de certificaten en de daarmee samenhangende waardevermindering? Zo niet, wie of wat moet daarvoor wel verantwoordelijkheid afgeven of verantwoordelijk voor worden gehouden?"

Dan van de heer of mevrouw Postma: "Waarom is er nooit een serieuze poging om in overleg met certificaathouders tot een oplossing te komen geweest? Dat is de reden om geen decharge te verlenen."

Voorzitter

Dank je wel, Lieve. Ik zie een aantal vragen op het thema rond te lang wachten, verantwoordelijkheid nemen, zowel voor de Raad van Bestuur als de Raad van Commissarissen, het aangaan van overleg. Had dit falen moeten worden voorzien of niet? Ik denk dat het goed is om te beginnen met de Raad van Bestuur.

De heer Rijpkema

Ik begrijp natuurlijk heel goed – dat hebben we ook eerder aangegeven en ook onze verontschuldiging aangeboden – dat de situatie rondom de opschorting van de verhandelbaarheid

van certificaten, de periode die het vroeg om de handel opnieuw te kunnen starten, de start op de MTF, het verloop op de MTF, dat dat heel veel emoties veroorzaakt heeft en nog steeds veroorzaakt, en dat er natuurlijk een teleurstelling is over hoe zaken verlopen. Dat herken ik heel goed en dat hebben we ook meerdere keer erkend en ook onze verontschuldiging voor aangeboden. Ik denk nog steeds dat we naar beste eer en geweten geprobeerd hebben het probleem wat we met elkaar geconstateerd hebben in 2020, en wat na een herstart van de verhandelbaarheid in eind '20, begin '21, we moesten vaststellen dat de verhandelbaarheid onder het voormalige systeem niet hervat kon worden, dat we geprobeerd hebben die verhandelbaarheid en dat vraagstuk zo goed mogelijk op te lossen. Dat hebben we gedaan, ook zo snel mogelijk, met de MTF. En we hebben ook gezegd: we gaan de MTF evalueren. We hebben eerder met elkaar besproken dat wij kunnen zorgen dat de verhandelbaarheid hersteld wordt. We kunnen het platform inrichten, maar het gedrag op het platform van bestaande investeerders en nieuwe investeerders kunnen wij niet beïnvloeden. En we hebben nu, na een aantal maanden, zes maanden En sommigen hebben ook gezegd: dat is veel te vroeg. Maar toch vonden wij het gezien de belangen noodzakelijk om dat snel te evalueren. Hebben we een uitvoerige analyse gemaakt. Daar hebben we ook externe partijen voor ingeschakeld. Daar gaan we het nader vandaag met elkaar over hebben. En uiteindelijk komen we tot de conclusie dat we een vervolg gaan organiseren op een ander platform. Als dan de vraag komt of je dat allemaal had kunnen voorzien, dan denk ik naar eer en geweten te kunnen zeggen: wij hadden niet kunnen voorzien hoe zaken zich ontwikkeld hebben. En met de kennis van nu, achteraf, zijn zaken wellicht makkelijk te beoordelen, maar ik sta er nog steeds voor dat we naar beste eer en geweten gehandeld hebben, wel degelijk snel gehandeld hebben. Maar het vervangen van een systeem wat meer dan veertig jaar goed gefunctioneerd heeft, kost nu eenmaal tijd, zeker als het in een aantal verschillende landen plaatsvindt en ook in verschillende jurisdicties. Ik ga me daar niet achter verschuilen en ik ga u daar niet mee lastig vallen, maar de maakbaarheid van deze oplossing is en was complexer dan we allemaal met elkaar zouden willen. We staan nu waar we staan en ik denk dat we vooral nu met elkaar verder moeten kijken en daar gaan we het vanmiddag nadrukkelijk over hebben.

Ik hoorde ook een vraag over het stemproces. Ik denk dat de voorzitter van de Raad van Commissarissen daar al een antwoord op gegeven heeft. Wij hebben ook een start gemaakt met een in Nederland zeer veel gebruikt platform. We moeten ook vaststellen dat de stemprocedure van onze bank en met SAAT wel een aantal bijzonderheden kent die misschien niet helemaal perfect aansluiten op het platform. We gaan het uiteraard straks ook met de aanbieder bespreken, maar ik zou echt willen benadrukken: het platform is een goed functionerend wijdverspreid gebruikt platform en wij zullen ook moeten kijken: hoe kunnen we de aansluiting van onze stemprocedures op dat platform verder optimaliseren? Maar het platform functioneert goed en daar waar we mensen kunnen helpen, zullen we dat ook in de toekomst blijven doen.

Voorzitter

En ik zal daar namens de Raad van Commissarissen vanuit het toezicht perspectief nog aan willen toevoegen dat het besluit om naar de MTF te gaan in december 2021 is genomen. Dat was dus na een lange stillegging van de handel en er was nadrukkelijk behoefte om de noden van de certificaathouders om de verhandelbaarheid te herstellen te adresseren. Er is uitgebreid over overwogen in december 2021 wat de voors en tegens zijn van een MTF, maar toen ook al een Euronext-notering. En ja, wij als toezichthouders hebben de taak om erop toe te zien dat de Raad van Bestuur daarin goed gekeken heeft naar alle belangen van de stakeholders. Wij hebben dat gedaan. Wij hebben geconcludeerd dat de Raad van Bestuur dat ook nadrukkelijk heeft gedaan. En toen hebben we ons gericht op het erop toezien dat ook de implementatie zou plaatsvinden. Nou, dat is gebeurd in 2023. Dat is het jaar waarover we spreken. En zoals ik net in mijn toelichting ook al aangaf: in die zes maanden, in het begin van 2023, en in de zes maanden van de tweede helft van 2023, hebben wij als Raad van Commissarissen zeer actief gemonitord hoe de gang van zaken was. En het is ook niet voor niks dat er dus zo snel een evaluatie heeft plaatsgevonden op deze MTF en daar naar onze mening door de Raad van Bestuur ook besluitvaardig is gehandeld. Alle documenten kunt u vinden voor agendapunt 7 over de MTF. Dus we zijn er ook heel transparant over geweest. Wij zijn de mening toegedaan dat de Raad van Bestuur toen het juiste heeft gedaan, het juist heeft besloten. Ik zie nog een vraag bij microfoon 3.

De heer Smets Ja, met alle respect, u bent de voorzitter van de vergadering en u heeft bepaald de agendavolgorde. Maar als u bepaalt dat we over de MTF gaan praten in de middag na decharge van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, dan hebben wij dat te billijken. Dat geeft nou

nog geen pas om er nu op in te gaan. Laten we dat straks doen. Dit is gewoon napleiten. We kunnen met z'n allen vaststellen dat als je een traject start en je moet het binnen no time weer opheffen, dan kan je toch niet spreken van een succes. Maar laten we het houden zoals u het hebt bepaald en dat we er straks over spreken. Ik denk dat we daar echt nog wel wat over te delibereren hebben.

Voorzitter

Dat zullen we doen, dat is duidelijk. Nu gaat het over decharge over het jaar 2023. We hebben veel gehoord. Ik denk dat we nu zouden moeten overgaan tot stemmen over decharge. Zoals ik al zei, gaan we dat apart doen. Eerst over de Raad van Bestuur en dan over de Raad van Commissarissen. Daarna schorsen we de vergadering, omdat we dan een lunchpauze hebben. Maar we beginnen met het stempunt over de decharge van de Raad van Bestuur. Graag verneem ik of de algemene vergadering voor decharge van de Raad van Bestuur stemt.

Aan de orde is de stemming over het verlenen van decharge aan de Raad van Bestuur in functie in het boekjaar 2023 voor de uitoefening van hun taken in 2023.

Over dit stempunt wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat 64,19% van de stemgerechtigden ervoor gestemd heeft en 35,81% ertegen, zodat de Raad van Bestuur decharge is verleend.³

Voorzitter

Ik denk wel dat dat het gepast is om te zeggen dat we deze stemuitslag en het signaal wat hiervan uitgaat, ter harte zullen nemen in gesprekken met de Raad van Bestuur. Namens Jeroen zeg ik dat ook. Ben je het daarmee eens?

De heer Rijpkema

Zeker.

Aan de orde is de stemming over het verlenen van decharge aan de Raad van Commissarissen in functie in het boekjaar 2023 voor de uitoefening van hun taken in 2023.

Over dit stempunt wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat 63,99% van de stemgerechtigden ervoor gestemd heeft en 36,01% ertegen, zodat de Raad van Commissarissen decharge is verleend⁴.

Voorzitter

Ook hier zou ik wel willen zeggen: dank voor uw stem en we zullen deze stemuitslag en het signaal ter harte nemen.

We gaan nu over naar het pauzemoment. In de lobby kunt u gebruik maken van de lunch. De vergadering wordt hervat om 13.30 uur. Ik wil graag alle aanwezige certificaathouders verzoeken hun stempas bij zich te houden. Na de pauze is er nog een agendapunt waar we over gaan stemmen en voor de mensen online: wij adviseren u ingelogd te blijven. We zien u graag terug om 13.30 uur.

De vergadering wordt tot 13.30 uur geschorst.

5. Kennisgeving voorgenomen benoeming van Marjolein Landheer als lid van de Raad van Bestuur (Chief Risk Officer)

Mevrouw Schreurs

Goedemiddag. Na deze lunchpauze, waar we iets meer tijd hebben gekregen voor de lunch en de koffie, kunnen we starten aan het namiddagprogramma. Voorzitter.

Voorzitter

Dank je wel. We hervatten de vergadering met agendapunt 5. Dit betreft de kennisgeving van de voorgenomen benoeming van Marjolein Landheer tot lid van de Raad van Bestuur. Voor een

³Het percentage en het aantal uitgebrachte stemmen zijn na de vergadering marginaal (0,04%) gecorrigeerd

⁴Het percentage en het aantal uitgebrachte stemmen zijn na de vergadering marginaal (0,04%) gecorrigeerd

toelichting op dit agendapunt geef ik graag het woord aan Kristina Flügel, voorzitter van de Nominatie- en Remuneratiecommissie. Kristina zal haar toelichting in het Engels geven.

Mevrouw Flügel

Thank you. As normal in 2023, the Supervisory Board reviewed the Executive Board's composition and succession planning. In 2024 we will build upon these activities as we make further recommendations to the Supervisory Board to decide on the future Executive Board composition, taking into account that the current terms of three Executive Board members will come to an end next year. The CEO in May 2025 and the Chief Commercial Officer and the Chief Operating Officer in October 2025. Today, we notify the General Meeting of the Supervisory Board's intention to appoint Marjolein Landheer, who has been with us as CRO ad interim for more than a year, as Chief Risk Officer. The Supervisory Board intends to appoint Marjolein Landheer as a statutory member of the Triodos Bank's Executive Board in the role of Chief Risk Officer for a period of four years, until the end of the annual General Meeting of 2028, with the possibility of reappointment in compliance with the Dutch Corporate Governance Code. Marjolein Landheer has held the position at an interim basis since 25th January 2023 and succeeds Carla Van der Weerd, who stepped down due to prolonged health reasons following long covid-19. Marjolein brings with her the necessary functional expertise across a broad range of risk categories that are crucially important for Triodos Bank and Triodos Investment Management and has a very strong fit with the mission of Triodos. Over the past year, Marjolein has invested tremendous personal energy in Triodos Bank, leading the risk function and promoting broader topics like equity, diversity and inclusion. In accordance with the law and the articles of Association of Triodos Bank, the Supervisory Board is notifying the general meeting of this intention. Marjolein Landheer will be remunerated in accordance with the current policy for members of the Executive Board. The Dutch Central Bank has approved the proposed appointment of Marjolein Landheer and the Works Council of Triodos supports the appointment.

Voorzitter

Thank you, Kristina. Marjolein, mag ik jou vragen om kort je motivatie toe te lichten over je kandidatuur en indien er vragen zijn van certificaathouders deze te beantwoorden?

Mevrouw Landheer

Goedemiddag, geachte aanwezigen. Dank, Kristina, voor de introductie. Net als ruim een jaar geleden ben ik verheugd om hier weer voor u te staan, want het is een belangrijk moment in mijn leven. Voor wie mij nog niet kennen, mijn naam is Marjolein Landheer. Ik ben 53 jaar oud, ik heb drie volwassen kinderen en ik woon samen met mijn man in Den Haag. En zoals Kristina net al zei: ik werk sinds oktober 2022 bij Triodos Bank en in januari 2023 ben ik benoemd in de rol van CRO ad interim. Ik heb het afgelopen jaar Carla van der Weerd vervangen tijdens haar ziekteverlof. In de loop van de tweede helft van 2023 werd duidelijk dat Carla niet meer zou terugkomen als gevolg van de impact van long covid. Voordat ik naar mijn eigen situatie overga, wil ik even benadrukken dat ik dat voor haar ontzettend vervelend vindt, dat je door een ziekte niet meer in staat bent om eigenlijk je eigen ambities verder uit te kunnen voeren. Want doordat Carla niet meer terug zou komen, ontstond voor mij de mogelijkheid om te blijven en zijn de Supervisory Board en ik in overleg gegaan, hebben we ons denkproces hier van beide kanten overheen laten gaan. En ik kan u geen inzicht geven in het proces van de Supervisory Board. Ik kan u alleen maar meenemen in wat mijn eigen denkproces is geweest toen de vraag kwam of ik wilde blijven voor vier jaar. En ik wilde u erin meenemen op basis van vier punten. Laat ik beginnen, erg belangrijk, met de inspiratie die je krijgt van onze klanten. De afgelopen anderhalf jaar heb ik samen met accountmanagers van Triodos Bank Nederland verschillende klanten bezocht in de energie-, landbouw-, cultuur- en zorgsector. En al deze klanten staan voor een betere wereld, niet alleen voor wat betreft het gebruik van natuurlijk hulpbronnen, maar juist ook wat betreft menselijke waardigheid en het recht op zelfontplooiing. En dat maakte me trots dat we deze klanten in de portefeuille hadden. Ik was met name geraakt door bezoeken aan twee zorginstellingen, de ene was een heel groot woonzorgcentrum waar alles draait om het levensgeluk van met name de oudere bewoners en waarbij bewoners in en burens rondom het zorgcentrum betrokken worden om samen eigenlijk een hele levendige gemeenschap te vormen. En het andere was een bezoek op dezelfde dag. Daarna was ik namelijk daar een kleinschalig huis voor negen veelal jongere mensen die met een lichte verstandelijke handicap bij elkaar wonen en waarom het wederom draait dat iedereen zichzelf mag zijn en zijn eigen kwaliteiten mag gebruiken om zichzelf verder te ontplooiën. En voor mij raakte beide de kern van de missie van Triodos: all people living well on a thriving planet. Dat iedereen een goed en welvarend leven mag leiden op een bloeiende planeet.

Als tweede sta ik zeer achter de ambitie die Triodos heeft om de financiële sector te bewegen de goede kant op te gaan. En het is eigenlijk al verschillende keren gezegd vandaag, maar Triodos Bank is de eerste bank ter wereld geweest – en ik ga het in het Nederlands zeggen – die de wereldwijde campagne voor het opstellen van een internationaal verdrag voor een versnelde en eerlijke uitfasering van fossiele brandstoffen heeft getekend. Het was de bedoeling dat we ook de Europese ministers die boodschap mee zouden geven op de COP28 in Dubai afgelopen jaar. Daar is uiteindelijk geen verdere actie meer opgekomen, geen vervolgstap om daadwerkelijk naar het verdrag over te gaan. Maar dat betekent niet dat wij als Triodos Bank niet door willen gaan met het onder de aandacht brengen van het belang van een dergelijk verdrag om op een eerlijke, maar ook versnelde uitfasering af te komen van fossiele brandstoffen. Want ik denk dat we allemaal heel goed begrijpen dat juist de productie daarvan in de weg staat om onze wereldwijde klimaatdoelstellingen te halen. En als ik dat dan vergelijk met de berichten dat er voor meer dan 700 miljard afgelopen jaar geïnvesteerd is in de productie van fossiele brandstoffen, dan ben ik blij dat ik aan de andere kant sta, dat ik sta ook waar Triodos voor staat, dat wij trots kunnen zijn dat wij zeggen: nee, wij willen een andere wereld, wij willen voor onze idealen staan en daarvoor opkomen om naar een betere wereld toe te werken. En als derde zijn er veel ontwikkelingen gaande in de wereld om ons heen, en daar wil ik ook graag een professionele rol in spelen voor de uitdagingen waar Triodos voor staat. Triodos is niet meer de enige bank die zich bezighoudt met duurzaamheid, dus we moeten actief blijven werken aan onze strategie en positionering in de markt, waarbij niet alleen return, maar juist ook het zichtbaar maken van de gerealiseerde impact belangrijk is. Vanaf het einde van dit jaar zullen we moeten rapporteren over de Europese CSRD- richtlijnen. Dat is voor ons ook een hele stap om naartoe te komen, maar daarmee kunnen we wel duidelijk aantonen welke impact wij realiseren op een transparante manier. En daarnaast komt er ook veel wetgeving op ons af waar wij als relatief kleine bank net zo hard aan moeten voldoen als alle andere banken, zoals wetgeving met betrekking tot het meten van de risico's van klimaatverandering op onze activiteiten, ook heel erg belangrijk. En een speerpunt niet alleen van onze nationale regulator, maar ook van de Europese regulators. En er zijn veel ontwikkelingen gaande die u als een van de belangrijkste stakeholders van de bank betreffen. En de voorgenomen overgang van de MTF naar Euronext is een belangrijke stap voor ons allemaal en die ik vanuit mijn rol als CRO en onderdeel van de Executive Board goed wil gaan begeleiden. En tot slot, een deel van je werkplezier komt ook altijd uit de collega's om je heen. En zowel binnen mijn eigen risk-kolom, met collega's in binnen- en buitenland, maar ook met de collega's hier op het podium van de Executive Board en de Supervisory Board, ervaar ik een hele positieve en goede samenwerking, waarbij de neuzen dezelfde kant op staan. En ik ben heel erg dankbaar dat ik dus in een team van collega's terecht ben gekomen waarmee het heel goed samenwerken is. Kortom, ik ga graag verder in mijn rol CRO om samen met u en alle andere stakeholders de impact te realiseren waar Triodos Bank voor staat. Ik dank u wel.

Voorzitter

Marjolein. Zou jij nog even willen blijven staan indien er vragen zijn over je motivatie? Ik zie een vraagsteller bij microfoon 3.

De heer Ronk

Mijn naam is Kees Ronk. Ik feliciteer u. Vorig jaar was er al een suggestie om u op te nemen in de Raad van Bestuur. Het heeft even geduurd kennelijk, maar het is zover. Prima. Ik heb wel een vraag. Ik hoorde toevallig van een van de werknemers van Triodos dat er in het hele kantoor nog één printer staat en die is om uit het archief nog wat te kunnen afprinten als het nodig zou zijn. Dat betekent dat de communicatie en het werk binnen Triodos elektronisch gebeurt, denk ik dan, tenzij er iemand met Adidas-schoentjes rondloopt, maar dat verwacht ik niet. Aan de andere kant zie ik dat Noord-Korea, China en Rusland geweldige groepen heeft die nogal hacken. Het kan dus zijn dat op een bepaald moment, ja, de bank, onze bank, ook gehackt wordt, denk ik dan. Wat gebeurt er dan met de werkprocessen van de bank? Dat is één. De tweede vraag is, als dat het geval is, dat het plat gaat, heb je dan een back-upsysteem beschikbaar, zodat je mij opnieuw direct kunt helpen? Of moet ik dan weer een hele tijd wachten op mijn geld? Ik heb nu één keer meegemaakt dat ik niet bij mijn geld kan als certificaathouder, maar het zou prettig zijn als de elektronica me wel in staat stelt om wat cash op te nemen in de automaat. Maar als dat niet kan, dan heb ik een tweede keer een probleem. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Mevrouw Landheer

Dank u wel. Door corona zijn we natuurlijk versneld overgestapt naar een digitale manier van werken en is er afscheid genomen van heel veel papier en ook heel veel printers binnen ons bedrijf. Maar er zijn meer dan één printer nog beschikbaar. Maar het is wel waar dat wij ook vanuit duurzaamheidsoverwegingen liefst zo min mogelijk papier willen gebruiken. Wat u beschrijft, is eigenlijk business continuity-management. We hebben allerlei scenario's en die oefenen we ook minimaal één keer per jaar om wat er gebeurt als bijvoorbeeld systemen uitvallen. En we hebben back-upsystemen, we hebben ook een back-uplocatie, mocht dat mogelijk zijn. Maar daar wordt eigenlijk ook vanuit de Centrale Bank op gestuurd dat alle banken, inclusief Triodos Bank, daar heel goed op voorbereid zijn. Met betrekking tot digitale resilience hackersaanvallen, ook daar gaan we door, een belangrijke wetgeving dit jaar, de DORA-wetgeving, en dat is ook iets waar alle banken aan moeten voldoen, inclusief Triodos Bank. Dat wij volledig klaar zijn, niet dat we dat al waren, maar dat we verscherpt gaan kijken hoe wij eigenlijk weerbaar zijn tegen cyber risk-aanvallen.

De heer Ronk

Dank voor uw antwoord. Het tekent de professionaliteit. Hulde. Dank u.

Voorzitter

Ik zie nog een vraagsteller, bij nummer 3.

De heer Smets

Ik ben Joost Smets van VEB. Dank u wel. Mevrouw Landheer, gefeliciteerd inderdaad met uw benoeming. Het is ter bespreking, dus het is zover, zou ik maar zeggen. Ik had nog een vraag. Wij hebben dit jaar een uitspraak gezien in een zaak – we zullen de naam niet noemen uit privacyoverwegingen, maar de persoon in kwestie speelt een stuk beter piano dan ik, denk ik. Daarbij werden door de rechter best wel harde noten gekraakt waar het gaat over de manier waarop geadviseerd is, adviesrelatie, execution only, enzovoort. Heeft de bank daar op het gebied van risico op geanticipeerd door te kijken of de manier van adviseren wel up to par is en of dat wel de manier is zoals dat moet? En zit daar nog een risicocomponent in wat u betreft?

Mevrouw Landheer

Dank voor uw vraag. Uiteraard hebben wij daar goed naar gekeken. Zoals wij kijken naar eigenlijk alle litigation, alle rechtszaken hebben wij uiteraard ook goed gekeken of hier een bepaald het effect is wat eigenlijk ... De oorzaak van deze casus ... We hebben ook gekeken of daar andere casussen zijn die vergelijkbaar zijn. En dat is uiteindelijk allemaal meegenomen in onze risicoanalyse, ook voor litigation risk.

De heer Smets

Maar zijn er andere procedures ten aanzien van advisering bij Triodos in werking gesteld? Of heeft u die aangescherpt of ziet u daar aanleiding toe om dat nog een keer tegen het licht te houden?

Mevrouw Landheer

Nou, in de afgelopen twaalf tot veertien jaar zijn daar continu verscherpingen geweest in ons beleid hoe om te gaan met het toelaten en het adviseren van certificaathouders. En deze betreffende persoon is al een hele tijd de DR-holder geweest, dus die viel in een periode voor het verscherpte toezicht. Maar we hebben daar zeker in de loop der jaren continu verscherpte maatregelen op genomen.

De heer Smets

Dank u wel. Dan neem ik aan dat dit niet meer voorkomt.

Voorzitter

Andere vragen? Wellicht in de chat?

Mevrouw Schreurs

Neen, geen vragen.

Voorzitter

Dank je wel, Marjolein. Marjolein zal na deze vergadering door de Raad van Commissarissen benoemd worden. Gefeliciteerd.

6. Machtiging van de Raad van Bestuur tot het verkrijgen van aandelen en certificaten van aandelen in Triodos Bank N.V. (ter stemming)

Voorzitter

Agendapunt 6 machtiging van de Raad van Bestuur tot verkrijging van aandelen en certificaten van aandelen in het kapitaal van Triodos Bank. Dit is ter stemming. Ik wil deze machtiging aan u voorleggen. Dit is een standaardmachtiging conform marktstandaarden waarbij Triodos Bank, net als andere vennootschappen met genoteerde aandelen, jaarlijkse praktijk is om een nieuwe machtiging te vragen. Bij dit punt wordt aan u voorgesteld om de Raad van Bestuur voor een periode van achttien maanden vanaf deze algemene vergadering te machtigen om certificaten van aandelen in het kapitaal van Triodos Bank in te kopen door transacties op de MTF of anderszins voor een koopprijs die hoger is dan nihil en niet hoger is dan de intrinsieke waarde per aandeel of certificaat zoals berekend op basis van de meest recente jaarrekening van Triodos Bank, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Dit kan tot maximaal 10% van het geplaatste aandelenkapitaal van Triodos Bank op 17 mei 2024. Onder intrinsieke waarde wordt verstaan de boekwaarde van de activa van Triodos minus de boekwaarde van de verplichtingen van Triodos Bank. De intrinsieke waarde per certificaat van een aandeel wordt bepaald door de intrinsieke waarde te delen door totaal aantal uitstaande aandelen van Triodos Bank. Heeft iemand een vraag, hetzij in de zaal, hetzij in de chat?

De heer Smets

Ik zal de vraag kort houden. Misschien kunt u toch wat meer kleur geven aan de prijs waartegen u wilt inkopen want dit is natuurlijk ... U heeft ze uitgegeven tegen intrinsieke waarde. En als gemiddelde belegger kijk je natuurlijk verlekkerd als een onderneming nou kan terugkopen tegen een schijntje daarvan, namelijk op de MTF, want daar is de koers veel lager dan de intrinsieke waarde. U zegt: de koers van inkoop kan zijn tussen nul en die intrinsieke waarde. Kunt u iets vertellen over het mechanisme dat gehanteerd wordt om die waarde te bepalen?

De heer Van Kalveen

Het voorstel is voor een machtiging voor inkoop aandelen. Daarin is er bewust een hele brede range intrinsieke waarde afgegeven. Mocht er tot inkoop eigen aandelen worden overgegaan, zal dat tegen een prijs zijn die passend is.

De heer Smets

Dank u wel. Uw antwoorden worden langer en dat wordt door de zaal op prijs gesteld, denk ik. Maar het heeft toch echt behoorlijk de indruk van een blanco cheque, dus ik zou u hier toch echt op het hart willen drukken om hier zeer prudent mee om te gaan, gegeven de bittere pil, de meloen die de gemiddelde certificaathouder heeft moeten slikken tot nu toe.

Voorzitter

Genoteerd. Dank u wel zijn er andere vragen? Microfoon 2.

De heer Johan Fredesson

Dank u wel. Mijn naam is Joran Fredesson uit Dordrecht. Ik ben certificaathouder. Ik kom terug op mijn vraag die ik eerder heb gesteld over de introductie van een aandeel op de beurs. Dat is in principe waar wij nu eigenlijk mee bezig zijn. Bedrijven die op een beursintroductie gaan, hebben vaak last van tijd van de introductie en ook van de stand van economie. Mijn eerste vraag is: is dit nu de juiste tijd om hier op de beurs in te stappen? Mijn tweede vraag is: bedrijven die op de beurs introductie doen, creëren eerst een promotiecampagne. En ik heb in de eerste vraag die ik stelde in de vorige sessie gevraagd: welke maatregelen zitten in de planning van het bestuur en van het management om de promotie en de reputatie van Triodos Bank te ondersteunen? Dank u wel.

Voorzitter

Dank u wel. Ik stel vast dat deze vraag beter past bij agendapunt 7 want het betreft de overgang naar de Euronext. Dus we noteren de vragen, zowel degene over de timing als degene over wat er dan gedaan wordt aan promotie voor dat moment, met uw goedvinden. Zijn er nog vragen online? Ik zie online vraag.

Mevrouw Schreurs

Een vraag van de heer of mevrouw Van Eelewoud. "Nul is toch geen reëel bedrag. Kan er geen minimumbedrag worden afgesproken?"

Voorzitter

Je gaf net aan wat het beleid was. Ik denk dat we het daarbij moeten laten. Tenzij je hier nog iets aan wil toevoegen. Wil je er nog iets aan toevoegen?

De heer Van Kalveen

Ik wil er wel iets aan toevoegen. Een inkoop aandelen is altijd een vrijwillig aanbod en geen gedwongen inkoop. Ik denk dat dat misschien een extra toelichting kan zijn.

Voorzitter

Ja, dank je wel. Ik zie een vraagsteller bij microfoon 1.

De heer Reijs

Goedemiddag. Remier Reijs, Schoonhoven. Ik wilde in aansluiting op de opmerking van de VEB, een beetje een pijnlijke vraag, toch nog iets scherper stellen. Vindt u in de context van het feit dat de aandelen die ooit tegen intrinsieke waarde werden uitgegeven, waarbij vervolgens het verlies door waardedaling volledig bij certificaathouders is gelegd, vindt u het dan überhaupt ethisch om de suggestie te wekken dat de bank ze tegen een lagere prijs zou inkopen? En vindt u dat passen bij de waarde van Triodos Bank? U hoeft niet gelijk antwoord te geven.

Voorzitter

Ik stel toch de vraag aan de Raad van Bestuur.

De heer Rijpkema

Dank voor de vraag. We zullen het direct ook zien bij de evaluatie van de MTF: de huidige situatie plaatst ons ook voor dilemma's. U heeft eerder gehoord vandaag dat er ook mensen zijn die zeggen van: waarom wil je die mogelijkheid, als je die zou krijgen, niet benutten om eventueel eigen certificaten in te kopen? Want dat geeft ook liquiditeit voor mensen die daar gebruik van willen maken. En dat zijn afwegingen die je moet maken tegen de liquiditeit verschaffen, wil je daar een stuk van vermogen voor beschikbaar stellen, kun je dat ook doen en tegen welke prijs? En in dat samenspel van afwegingen, als het ooit zover zou komen, zullen we een keuze moeten maken, maar die keuze kun je pas maken als je van de Algemene Aanhoudersvergadering daar toestemming voor hebt, want anders kun je die keuze überhaupt niet maken. En aangezien wij deze vergadering in principe één keer per jaar organiseren, vragen we daar toestemming voor.

Voorzitter

Lieve, ik zie twee vragen online. Zou jij die willen voorlezen alsjeblieft?

Mevrouw Schreurs

De heer Tamis uit Alkmaar. "Waarom kunnen er nu wel meer certificaten worden ingekocht door de bank en toen het nodig was niet?" En meteen de tweede vraag van de heer of mevrouw Gisbert: "Als de bank certificaten of aandelen zou kopen, zou het dan de huidige prijs onderbieden en zo de prijs verder omlaag drijven?"

Voorzitter

Dat lijken mij vragen voor de CFO.

De heer Kalveen

De voorgestelde inkoop is een machtiging voor een maximale inkoop tot maximaal 10%. Dat wil niet zeggen dat we in gaan kopen en als we in zouden kopen, dat we dan tot 10% zouden inkopen. Het is een machtiging. De 3% die nog bij veel mensen in het geheugen zit, was de handelsfaciliteit waarvoor op dat moment concreet toestemming en fondsen beschikbaar waren om in te kopen. Dus de twee zijn niet met elkaar vergelijkbaar. En over de vraag over prijzen, dan kom ik toch terug over met wat ik eerder zei, en ook met wat Jeroen gezegd heeft: mocht er ooit tot een inkoop worden overgegaan, dan zal dat tegen een passende prijs zijn en dan zal dat ook een vrijwillige inkoop zijn.

Voorzitter

Ik zie op de chat geen additionele vragen. Ik zie ook in de zaal geen vraagstellers. Dus ik zou graag willen overgaan tot stemming. Graag verneem ik of u voor het voorstel stemt voor de machtiging van de Raad van Bestuur tot verkrijging van aandelen en certificaten van aandelen in het kapitaal van Triodos onder de eerdergenoemde condities.

Aan de orde is de stemming over de machtiging van de Raad van Bestuur tot het verkrijgen van aandelen en certificaten van aandelen in Triodos Bank N.V.

Over dit punt wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat 94,90% van de stemgerechtigden ervoor gestemd heeft en 5,10% tegen, zodat de machtiging is verleend⁵.

7. Multilaterale handelsfaciliteit (MTF): evaluatie

Voorzitter

Dan gaan wij nu door naar agendapunt 7. Namens de Raad van Bestuur zal Jeroen Rijkema ingaan op de uitkomsten van de evaluatie van het MTF-handelsplatform en de conclusies die de Raad van Bestuur daaruit heeft getrokken alsmede de voorgenomen vervolgstappen. Jeroen, aan jou het woord.

De heer Rijkema

Dank u wel, voorzitter, dames en heren. Op 20 december van afgelopen jaar hebben we aangekondigd dat we een evaluatieproces zouden starten naar het functioneren van de MTF en daarover zouden rapporteren op de bijeenkomst van vandaag. In de communicatie van afgelopen dinsdag hebben wij onze bevindingen van deze evaluatie, onze overwegingen, conclusies en ook de vervolgstappen met u gedeeld via een persbericht en via de publicatie op de website. Op die website, onze Investor Relations-website, kunt u alle relevante documenten vinden en ik zou u zeer uitnodigen en aanraden om daarnaar ook te kijken, mocht dat nog niet gebeurd zijn. Ik denk dat het belangrijk is om vandaag bij dit agendapunt kort stil te staan bij de volgende vragen. Wat zijn onze relevante observaties? Wat zijn onze conclusies en het voorgenomen tijdspad? En vervolgens zullen we u ruim de gelegenheid geven om vragen te stellen, want er is heel veel informatie te delen. En het is misschien beter om uw vragen te beantwoorden. Zoals u weet, heeft de bank een aantal externe partijen gevraagd, te weten Deloitte, Ipsos en Oaklins, financieel adviseur, om ons te assisteren bij deze evaluatie. Het onderzoek van Ipsos bestond uit twee methodes, zoals u kunt zien op deze slide. Een uitgebreide kwantitatieve enquête waarmee we begonnen zijn onder alle certificaathouders. Daar heeft maar liefst 27% van de certificaathouders aan deelgenomen, waarvoor dank. En daarmee is dit ook een representatief onderzoek. Op verzoek en aanraden van een aantal certificaathouders hebben we daarnaast ook een kwalitatief onderzoek georganiseerd met 52 certificaathouders die op het MTF-platform onboard waren en zijn. Het kwalitatief onderzoek biedt aanvullende kleur en inzichten en sluit volgens Ipsos goed aan op de resultaten van het van de kwantitatieve enquête. Het onderzoek van Ipsos maakt een aantal zaken duidelijk, welke u in meer detail kunt lezen op de volgende slides. Ik zal daar vlot doorheen gaan. Uiteraard kunt u de onderliggende rapporten desgewenst nog later op een rustig moment lezen op onze website en ook van deze bijeenkomst wordt een video gemaakt, kunt u het ook nog nakijken. Het overgrote deel van onze certificaathouders, 67%, heeft in Triodos Bank geïnvesteerd vanwege de verbondenheid met de missie. En ook het overgrote deel, 77%, doet dat met een langetermijnvisie. Tegelijkertijd zien we dat de huidige lage prijsontwikkeling in vergelijking tot de intrinsieke waarde en de beperkte verhandelbaarheid de betrokkenheid bij de bank onder druk zet. Het kwam vanochtend al even aan de orde.

Uit het onderzoek blijkt verder dat nagenoeg alle certificaathouders weten dat de handelsmethodiek veranderd is. De behoefte om te verhandelen is evenwel voornamelijk beperkt. Per 11 februari 2024, einddatum van het kwantitatief onderzoek, had een derde van de certificaathouders een handelsaccount geopend. De meerderheid van de certificaathouders had echter het MTF-platform in het geheel nog niet bezocht. Het onderzoek van Ipsos geeft ook aan dat een grote groep certificaathouders zich goed en tijdig geïnformeerd voelt. Een deel ervaart dat evenwel anders. Uit het kwalitatief onderzoek blijkt dat er verschillen van mening bestaan tussen de zogenaamde door Ipsos benoemde financieel ervaren certificaathouders en de niet of minder financieel gedreven certificaathouders. Ik laat het onderscheid over aan Ipsos. Wij hebben het niet gemaakt, maar zij kwalificeren twee verschillende groepen in onze certificaathoudersbestand. Een meerderheid van de

⁵ Het percentage en het aantal uitgebrachte stemmen zijn na de vergadering marginaal (0,04%) gecorrigeerd

certificaathouders is bekend met het nieuwe stembeleid. Een meerderheid geeft aan – dat vond ik echt wel schrikken, 69% zelfs – geen intentie te hebben om het stemrecht uit te oefenen, het stemrecht wat per juli vorig jaar verkregen is. Een meerderheid van 75% vindt de mogelijkheid om SAAT een stemmachtiging te geven toereikend. Het Ipsos-onderzoek maakt één ding heel duidelijk: onze gemeenschap van certificaathouders, u hier in de zaal en alle certificaathouders die vandaag niet aanwezig zijn, zijn een heterogene gemeenschap met duidelijk verschillende voorkeuren, verschillende wensen en verschillende belangen. Dat betekent automatisch dat we soms ook met tegengestelde wensen en belangen te maken hebben. Maar uit het onderzoek komt ook naar voren dat voor allen geldt dat prijsvorming en de mogelijkheid om te verhandelen relevante aspecten zijn. Op deze slide, slide nummer 51, ziet u de resultaten van het Deloitte-onderzoek. Het Deloitte-onderzoek geeft aan dat de verhandelbaarheid weliswaar hersteld is, maar dat koersvorming en liquiditeit van de Triodos-certificaten op het MTF-handelsplatform achterblijven bij de koersvorming en liquiditeit van andere banken. Ook blijven ze qua liquiditeit achter bij het handelsvolume dat we in het verleden gewend waren bij Triodos voor de opschorting van de handel. Belangrijke kanttekening hierbij is wel dat er geen andere evidente partijen zijn om de handel op de MTF mee te vergelijken c.q. die het specifieke karakteristieke van Triodos Bank hebben.

Het Oaklins-rapport geeft aan dat ondanks de vele inspanningen van de bank om professionele en institutionele beleggers te interesseren om te investeren in Triodos Bank, vele partijen de gang naar een separaat platform voor de handel van onze certificaten nu een stap te ver vinden. Deze partijen hebben ook aangegeven wel geïnteresseerd te blijven en de mogelijkheid van investeren in de toekomst open te houden. De partijen die wel de stap naar de MTF hebben gezet, hebben tot op heden beperkt geïnvesteerd. Ik heb dat wel eens vaker gezegd: we hebben de investeerders niet aan een lijntje of een touwtje, zij maken zelf de afweging. Desgevraagd kan ik daar later nog wel voorbeelden van geven hoe toch dingen anders lopen dan mensen in den aanvang van plan waren. Naast het separate platform noemen deze partijen ook de beperkte liquiditeit op het platform en de dreiging van juridische acties als een belangrijke belemmering voor investeren. We hebben goed geluisterd naar uw eerdere wens om transparant te zijn over het onderzoek en ik hoop dat u kunt waarderen dat we alle rapporten en onze eigen analyse afgelopen dinsdag gepubliceerd hebben. Ik meende zelfs vanochtend daar al een compliment over te mogen horen van de SCTB.

Kernobservatie voor ons is dat de handel op het MTF-platform nu niet voldoet aan de behoeften als het gaat om toegankelijkheid, interactie met het platform, liquiditeit en prijsvorming. We hebben de bevindingen van deze rapporten in samenhang geanalyseerd en geconcludeerd dat het moeilijk zal zijn om een besluit te nemen dat alle certificaathouders, zoals gezegd een heterogene groep, zal aanspreken. Daarnaast moeten we in onze afweging ook meenemen de belangen van andere stakeholders bij de bank, met name medewerkers en klanten. In deze context vinden wij dat de ervaren ongemakken als het gaat om toegankelijkheid van het platform en de interactie met het platform, zo veel mogelijk moeten wegnemen. Liquiditeit en prijsvorming vallen buiten onze directe invloed. Niet dat we het niet belangrijk vinden, maar daar heeft de bank rechtstreeks geen invloed op. Het huidige MTF-platform biedt nadrukkelijk verbeterde mogelijkheden om toegankelijkheid en interactie te verbeteren en heeft bewezen iedere week in staat te zijn om handel tot stand te brengen.

Uiteindelijk zijn we evenwel toch tot de conclusie gekomen dat een overstap naar Euronext de meest structurele oplossing is voor de aandachtspunten die ik zojuist benoemde. Een overstap naar Euronext betekent ook dat we gaan overschakelen op een andere manier van verhandeling, dus niet alleen de toegankelijkheid en de interactie, maar ook een andere manier van verhandelen, namelijk een overstap naar een dagelijks doorlopende handel in plaats van eenmaal per week op basis van een veilingmethodiek. De voorgenomen notering zal plaatsvinden in de vorm van een zogenaamde technische notering, technical listing. Sorry voor de technische woorden, maar zo heet het nu eenmaal. Want het betekent dat Triodos Bank bij de overstap naar Euronext geen nieuwe certificaten gaat uitgeven. Mijn collega Van Kalveen heeft aangegeven dat wij de bank willen runnen met het tot ons beschikking staande huidige kapitaal en dat we geen nieuwe certificaten willen uitgeven om nieuw kapitaal op te halen. Kortom, we gaan met de bestaande certificaten op een ander platform, Euronext, de verhandelbaarheid arrangeren. Als organisatie denken we dat we nu beter in staat zijn deze stap te maken dan ruim tweeënehalf jaar geleden. Er zijn als een aantal argumenten genoemd, maar ik denk dat het ook belangrijk is dat door de notering op de MTF heeft de bank, maar ook u als investeerders, nu ervaring hebben opgebouwd met de handel van certificaten op een extern platform, waarbij de prijsvorming tot stand komt op basis van vraag en aanbod. En vanuit die basis van een

extern platform waar prijsvorming op basis van vraag en aanbod tot stand komt, denken wij dat de overstap naar een ander platform, waar op dezelfde basis gehandeld zal worden, alleen met een actievare handelsmethodiek, Euronext, dat die overstap goed realiseerbaar is.

Wij denken dat we deze overstap in maximaal twaalf maanden kunnen realiseren. Daarbij merk ik op dat de daadwerkelijke notering op Euronext afhankelijk is van een aantal voorwaarden. Zoals we dinsdag aangegeven hebben in ons persbericht: eerst en vooraleerst gaan we aan u, onze certificaathouders, daarvoor goedkeuring vragen. We gaan uw goedkeuring vragen voor de overstap naar Euronext. Een belangrijk moment om gebruik te maken van uw stemrecht. En ik kan u alleen maar oproepen om dat ook te doen. Het is een belangrijk besluit en ik hoop echt dat alle certificaathouders de moeite willen nemen om zich hierover uit te spreken. Het is in ons aller belang. Dan krijgen we ook veel meer draagvlak mee voor zo'n belangrijk besluit. Daarnaast zullen we moeten voldoen en willen voldoen aan de eisen van toezichhouders en wij zullen ook met hen die eisen nader bespreken. Uiteraard moet Triodos er als organisatie technisch voor klaar zijn. Tot slot moeten de financieel-economische marktomstandigheden een notering ook daadwerkelijk mogelijk maken. Je wil het doen op een moment dat er ook rust en stabiliteit op financiële markten is. In de tussentijd, in de komende twaalf maanden, kan eenieder die onboard is op het MTF-platform aldaar handelen. Dat is een belangrijk feit. De handel op de MTF gaat in de komende periode in aanloop naar de Euronext gewoon door volgens de veilingssystematiek: één keer per week. Naar onze beste inschatting zullen de ervaren belemmeringen met betrekking tot de toegankelijkheid en interactie met het platform goed kunnen worden weggenomen bij een overstap naar Euronext en zal de overschakeling naar doorlopende handel de verhandelbaarheid verder kunnen bevorderen. Evenwel, ook op Euronext bestaat geen zekerheid over de ontwikkeling van liquiditeit en prijsvorming. Dat is afhankelijk van de investeerders, bestaande en nieuwe. En ook de start van de handel op Euronext kan volatiel zijn. De ontwikkeling van de handel op Euronext is uiteindelijk afhankelijk van het individuele gedrag van investeerders en van de marktomstandigheden. Als bank hebben we daar geen directe invloed op. Wel hebben we invloed op de positieve impact die we creëren en die we vanochtend met elkaar besproken hebben over het boekjaar 2023 en die we ook in 2024 en de jaren daarna willen realiseren en de goede financiële resultaten die we kunnen bereiken. En door die combinatie denken wij dat Triodos met haar unieke identiteit een aantrekkelijke investeringsmogelijkheid is voor investeerders. Maar zoals gezegd, bestaande en nieuwe investeerders maken zelf die afweging. Wij kunnen de omstandigheden ervoor creëren. en we hebben invloed op het platform, de keuze voor het platform waarop de certificaten worden verhandeld. En met de keuze voor Euronext denken we wederom een belangrijke stap voorwaarts te zetten in de verdere ontwikkeling van de verhandelbaarheid. Het besluit om de notering van de MTF te verleggen naar Euronext is een ingrijpende beslissing die we niet lichtvaardig hebben genomen. Het is ingrijpend om zo snel na de start van de MTF al van platform te wisselen en niet eerst het effect van de verbeteringen op het platform af te wachten. Ingrijpend ook qua afweging van belangen van al onze certificaathouders en stakeholders.

En ik zal er heel eerlijk in zijn: een deel van onze certificaathouders en andere stakeholders zal mogelijk met enige scepsis naar deze voorgenomen notering op Euronext kijken. Betekent dit een koerswijziging in de strategie en missie van Triodos Bank? Wordt Triodos Bank daarmee een bank zoals vele anderen? Naar onze vaste overtuiging niet. Dat is niet wat wij willen. Triodos Bank ontleent haar bestaansrecht aan haar onderscheidend vermogen geld bewust in te zetten voor het creëren van positieve impact, haar ecologische en maatschappelijk betrokken identiteit en de sterke verbondenheid met certificaathouders, klanten en medewerkers en hun verbondenheid met de missie van Triodos. Daar verandert de notering aan Euronext niets aan. De voorgenomen notering van certificaten zal naar onze beste mening en inschatting het kopen en verkopen van certificaten verder vergemakkelijken en voor een groter publiek toegankelijk maken, precies datgene wat past in de filosofie van Triodos Bank om haar gedachtegoed verder uit te dragen en ook open te stellen voor nieuwe investeerders en zo mogelijk ook voor jongere investeerders: ook heel belangrijk voor de toekomst van onze bank. En voor de bestaande certificaathouders die voor de lange termijn geïnvesteerd willen blijven – en we zagen in het Ipsos-onderzoek dat dat er velen zijn – verandert er de facto niets. En ik hoop dat zij lange tijd in onze bank geïnvesteerd willen blijven. Evenwel, certificaathouders die nu of op termijn willen verkopen, krijgen daartoe meer mogelijkheden, net zoals nieuwe investeerders die willen toetreden. Met de voorgenomen notering op Euronext verwachten we een belangrijke vervolgstap te zetten in het belang van Triodos en al haar stakeholders. Daar hebben we allen, en ik zeg met nadruk allen, belang bij. Daar spannen wij ons als Triodos Bank maximaal voor in. Dank u wel.

Voorzitter

Er is gelegenheid voor vragen, zowel online als in de zaal. Ik ga ervan uit dat er best veel zullen zijn. Laten we beginnen met microfoon nummer 1.

De heer Van der Velden

Goedemiddag. Mijn naam is Fons van der Velden. Ik ben klant en certificaathouder van Triodos Bank en ik ben voorzitter van Stichting Certificaathouders Triodos Bank. Ik heb drie opmerkingen/vragen. De eerste is een procesopmerking. We hebben de afgelopen jaren als stichting ten aanzien van de Raad van Bestuur steeds benadrukt dat wij hechten aan goede communicatie, transparantie en verantwoording. We zijn nu als stichting tevreden over het feit dat Triodos Bank een uitvoerige toelichting heeft gegeven en integraal de rapporten gepubliceerd heeft van de evaluatie van de MTF. Dank daarvoor. Dit is een vorm van transparantie waar we lang om gevraagd hebben en die we nu hebben gekregen. We hopen dat de bank deze manier van omgang met haar certificaathouders in de toekomst kan blijven toepassen. Dat is mijn eerste opmerking, een preambule.

De tweede leidt tot een verzoek of een vraag, voorzitter. Het gaat over de keuze van een ander handelssysteem. Dit was, zoals u weet, een belangrijke wens van onze stichting om daarmee uitzicht te bieden op een verbetering van de positie van certificaathouders waar certificaathouders al vier jaar mee geconfronteerd worden. Wij realiseren ons net als u dat de overgang naar een beursgang, een beursnotering een onnatuurlijke en voor veel certificaathouders eigenlijk ook geen logische stap is. Veel beleggers van Triodos Bank wilden oorspronkelijk natuurlijk, inclusief mijzelf, van de beurs wegblijven. Dat is ook op basis waarvan velen van ons certificaten hebben gekocht, omdat Triodos niet naar de beurs zou gaan. Dus dat is een grote wende in het bestaan van een certificaathouder. Echter, gezien alles wat de laatste vier jaar is gebeurd en de eerdere keuzes die de bank heeft gemaakt, vinden wij als stichting dit nu een onvermijdelijke, noodzakelijke en misschien een beetje aanmatigend gezegd, een verstandige stap. Wij gaan ervan uit dat deze verandering mogelijk leidt tot een verbetering van het handelsvolume, toegankelijkheid en koersvorming en dat het daarmee bij zal dragen aan de positieverbetering van certificaathouders en een gezonde toekomst voor de bank en daarmee ook voor haar certificaathouders. We vinden het vooral van belang dat de certificaten Triodos Bank zichtbaarder, toegankelijker en aantrekkelijker worden voor nieuwe beleggers en ook vooral voor jongere beleggers.

Nu kom ik tot een eerste vraag c.q. verzoek. Wij verzoeken de bank wel, zeker in het licht van het verleden, bij de definitieve besluitvorming straks in de BAVA de motivatie voor Euronext verder toe te lichten en vooral ook in het kader van management of expectations de voors en tegens van een notering aan Euronext expliciet te benoemen. We denken dat het belangrijk is dat we expliciet benoemen wat daar de voors en tegens zijn. Het is natuurlijk niet een panacee voor alles en het is denk ik goed om verwachtingen daarover te managen.

Een tweede verzoek hierbij is het volgende. We hebben gehoord wat de doorlooptijd is. Ik heb ook gezegd: certificaathouders worden al vier jaar lang geconfronteerd met ernstige problemen, hoef ik niet nog een keer toe te lichten, dus wij dringen erop aan, indien dat mogelijk is, tot een zo spoedig mogelijke overgang. Er is al veel tijd verloren gegaan, vinden wij, en daar mag wat ons betreft niet nog een jaar onnodig bijkomen. Nu kom ik tot mijn laatste opmerking. Onze waardering voor de deze week gemaakte keuzes laat onverlet dat er naar onze mening meer moet gebeuren. Er moet meer gebeuren om de situatie van certificaathouders te verbeteren. Daarom neem ik de vrijheid om nog eens te zeggen, dat hebben we ook gedaan in de Vergadering van Certificaathouders, dat naar onze mening gewenst is dat de keuze voor Euronext op korte termijn wordt opgevolgd door een samenhangend totaalpakket van concrete financiële en niet-financiële maatregelen, waarvoor wij eerder hebben gepleit. En ik noem daar drie aspecten van. Ik ga ze nu niet verder toelichten. We zijn dankbaar voor de modernisering van de governance die tot nu toe heeft plaatsgevonden en wij pleiten ervoor om die verder door te zetten. Gezien het innovatieve en vooruitstrevende karakter van Triodos Bank vinden wij ook dat daar een absolute verdere modernisering van de Governance bij hoort. Dat is ons eerste verzoek. Ons tweede verzoek is om alsnog ... Ik heb goed de ondertiteling van vanochtend gehoord, waarin verschillende leden van de Raad van Bestuur op een directe en indirecte wijze hebben gezegd: we gaan de groei van de bank vooral financieren vanuit de winst van de bank. Desalniettemin pleiten wij opnieuw en hartgrondig voor een zekere betekenisvolle financiële genoegdoening voor alle certificaathouders. En het laatste verzoek van onze kant heeft te maken met het verleden, maar ook

met de overgang naar Euronext, is dat wij opnieuw willen pleiten niet alleen voor continuering van een goede communicatie, transparantie en verantwoording, maar ook om daadwerkelijk gestalte te geven, zeker nu we naar een nog verder open platform gaan, aan het versterken en faciliteren van een actieve community van certificaathouders van de Triodos Bank.

De heer Van der Velden

Een laatste opmerking. Vooral bij betekenisvolle financiële genoegdoening is wat ons betreft haast geboden en is ook volgens ons een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle beursnotering, omdat de combinatie van een serieuze financiële tegemoetkoming en een succesvolle beursnotering wat ons betreft de kou uit de lucht kan nemen. We doen dan ook een appel op de leiding van de bank om hier met volle kracht op in te zetten. Laatste opmerking: alleen met dergelijke maatregelen kunnen we de huidige situatie achter ons laten en zal de rust rondom bank weer toenemen. Dat is wat ons betreft in het belang van de bank en haar certificaathouders. Dank u wel.

Voorzitter

Dank u wel, meneer Van der Velden. Dank u wel. Ik heb genoteerd dat dit vooral oproepen zijn. Ik zal straks de gelegenheid geven aan de Raad van Bestuur om daarop te reflecteren, maar ik denk dat het goed is als we ook wat andere vragen mee kunnen nemen, met uw goedvinden. Ik zie microfoon 2.

De heer Defaix

Ja, de heer Defaix uit Driebergen. Ik heb een meer faciliterende vraag. Behalve certificaathouder bankier ik ook bij Triodos Bank en ik heb dit met andere aandelen ... Ik heb zoiets soortgelijks al eens een keertje meegemaakt, een overstap naar Euronext. Toevallig. En dat kon ik toen niet met mijn beleggingsrekening van Triodos Bank doen en heb toen jammer genoeg – want ik bankier het liefste bij Triodos Bank – naar ING-bank moeten gaan en daar een beleggingsrekening moeten openen om dat te kunnen doen. Mijn verzoek is dan ook of jullie het mogelijk kunnen maken dat de certificaathouders via een beleggingsrekening van Triodos Bank op Euronext zouden kunnen handelen in deze eigen aandelen. Dat zou ik zeer waarderen, zodat ik niet weer bij ING een rekening moet openen.

De heer Felix Dicken

Mijn naam is Felix Dicken uit Tonden. Ook ik ben heel blij met de overstap naar Euronext, maar tegelijkertijd heb ik één korte vraag, namelijk: de bank heeft altijd gezegd van wij proberen zoveel mogelijk binnen de bank te werken om onze eigen missie goed uit te kunnen voeren. Lopen we niet het risico op vijandige overnames, nu wij openbaar verhandelbaar zijn? Hoe is dat gewaarborgd door Triodos?

De heer Vervoort

Mijn naam is Vervoort uit Ede. Ik heb twee observaties waar ik graag uw mening over wil horen. Het rapport van Ipsos zoals het gepubliceerd is op de website, draagt de datum van 13 mei. De aankondiging om over te gaan naar Euronext is op 14 mei gedaan. Is mijn conclusie terecht dat dan de mening van de certificaathouders nauwelijks tot niet is meegenomen in deze beslissing? En een tweede observatie is dat er zojuist wordt gezegd dat een overgang naar de Euronext zal wat makkelijker zijn, omdat certificaathouders nu gewend zijn aan het handelen. Als ik het goed onthouden heb, waren 1.288 certificaathouders die een actie hadden gedaan op het MTF. Ik vind 1.288 op een totaal van 40.000 niet bepaald de conclusie rechtvaardigen dat dat de overgang zal bevorderen.

Voorzitter

Oké, dank u wel, ik heb nu een flink aantal vragen genoteerd. Ik zie nog meer vragenstellers. Komen we zo meteen op, maar ik stel voor dat we eerst naar beantwoording van de bestaande vragen gaan. Misschien eerst een reflectie op de opmerkingen van de heer Van Der Velde, Jeroen.

De heer Rijkema

Dank voor deze reflecties. Ik denk dat het verzoek om bij een BAVA straks goed uiteen te zetten wat de diverse aspecten zijn van Euronext en de voors en tegens ... Want het is inderdaad niet de oplossing voor alle vragen in het leven. Dat zullen we zeker doen. Ik hoor ook nadrukkelijk de wens om te kijken naar aanvullende stappen op het gebied van modernisering van governance. U weet, daar zijn we ook nadruk mee bezig geweest. Ook SAAT heeft daar belangwekkende voorstellen voor

gedaan. Ik hoor ook een oproep om na te denken over een betekenisvolle tegemoetkoming. U weet, we hebben een serieus gebaar gemaakt qua dividend. We hebben zojuist de goedkeur gekregen om mogelijkheden te onderzoeken en te overwegen in het kader van de verdere kapitaalsoptimalisatie en ik hoor ook de oproep voor een andere invulling van de financiële tegemoetkoming. Dus daar zullen we zeker als bestuur onze gedachten over laten gaan. Maar ik wil wel benadrukken dat er echt al stappen gezet zijn door de bank in die richting. En ja, het versterken en faciliteren van de community is denk ik iets wat wij zeer ondersteunen. Ik gaf eerder aan vanochtend dat bij Triodos Festival met meer dan 8.000 mensen dat echt geweldig was om dan die sfeer en die dynamiek van de gemeenschap te ervaren. Dus daar willen we graag met elkaar en ook met de SCTB en anderen over praten hoe we daar invulling aan kunnen geven.

Voorzitter

Dank je wel. Ik ga door naar de vraag over het mogelijk maken van het handelen via een beleggingsrekening van Triodos Bank. Nico wellicht?

De heer Kronemeijer

Een van de punten die voor ons van belang zijn, is niet alleen de notering, maar ook vooral hoe we de mogelijkheid voor certificaathouders om te gaan handelen op Euronext faciliteren rekening houdend met de specifieke historie en de huidige situatie van certificaathouders. We kijken daar ook naar de mogelijkheid hoe we daar het gevoel en betrokkenheid bij Triodos Bank kunnen blijven geven. Een van de opties die we overwegen is om te kijken of dat via een eigen beleggingsrekening kan. Het is wel ook goed om te zeggen dat dat niet zo eenvoudig en direct te realiseren valt en ook mogelijk invloed heeft op de tijdslijn. De certificaathoudersreis nemen we in ogenschouw, maar ik kan hier niet toezeggen dat het ook via Triodos Bank zelf zal zijn. Wat wij wel nastreven en ook positief lijkt, zoals we er nu tegenaan kijken, is om niet opnieuw een heel onboardingtraject te hoeven doen, zoals het noodzakelijk was voor de gang naar de MTF.

Voorzitter

Dan de vraag over de bescherming tegen een vijandige overname.

De heer Minnaar

Er zijn twee niveaus bij de beantwoording van deze vraag. Allereerst even we het meest platte niveau: SAAT was er, is er en blijft er, en dat is de belangrijkste bescherming tegen een vijandige overname. Want op het moment dat die zich echt zou voordoen, dan kan SAAT beslissen wie daarover mag stemmen, zichzelf of u. Dat was de situatie, dat is het nog steeds. Op ons besluit, als je een stapje terugzet, kan je ook op een andere manier reflecteren. Triodos is in deze wereld om haar missie waar te maken en om impact risk-return te maken, en we proberen die impact risk-return per certificaat blijvend te verhogen. We doen dat met verschillende stakeholders. Ik heb vanochtend over onze medewerkers gesproken, er zijn natuurlijk onze klanten, er is de maatschappij, er zijn er nog meer. En een andere hele belangrijke stakeholder bent u, de certificaathouder. Wij hebben in de afgelopen jaren gezien dat de certificaathouder van alle stakeholders de slechtste kaart eigenlijk heeft gekregen. Dus daarom was het zo belangrijk voor ons om dit dossier tot een goed einde te brengen en daarom hebben we nu besloten om naar Euronext te gaan. Maar dat begint dus wel degelijk, ook voor ons, met die afweging van de stakeholders en van de missie, dus die zijn met elkaar verbonden.

Voorzitter

Dank je wel. Dan hebben we de vraag over Ipsos. Is het waar dat we maar één dag data hadden om daarop te reflecteren als Raad van Bestuur? Het kwalitatieve onderzoek was alleen maar over onboarded mensen op het Captin-platform, dus dat is niet representatief. Wat vindt u daarvan?

De heer Rijkema

Dank voor de vraag. Eerst en vooraleerst compliment voor het goed lezen van het rapport en het kijken naar de data. Dat doet me deugd, want er is echt heel veel tijd en moeite in gestopt. Wat ik aangaf, is dat het kwantitatieve onderzoek medio februari is afgerond en de uitwerking gaf resultaten in de loop van maart. Mede op aanraden van een aantal certificaathouders hebben we daarna alsnog een kwalitatief onderzoek gedaan. Dat is afgerond eind april. Daar hebben we resultaten van gehad, maar vooral van Ipsos gehoord dat de resultaten aansluiten bij de kwantitatieve resultaten, maar vooral meer kleur en duiding gaven. En het is inderdaad zo dat de finale versie van het rapport van Ipsos op de 13e is gedateerd en uitgegeven. Wij hadden wel een, twee weken eerder een draftversie

gezien. U weet, het is ook de week geweest van Hemelvaart en andere zaken. En uiteindelijk hebben we formeel pas op 13 mei de definitieve versie gehad, die we ook konden publiceren. Dus dat is de verklaring. Maar het is niet zo dat we daar op 13 mei naar gekeken hebben en vervolgens op 14 mei het besluit met u hebben kunnen delen. Wij waren op de hoogte van de richting van de Ipsos-bevindingen. Die hebben een belangrijke rol meegespeeld in onze besluitvorming.

U gaf aan van ja, kun je nou zeggen dat iedereen eraan gewend is? Ik denk dat we een onderscheid moeten maken tussen het aantal mensen wat onboard is op het platform, wat we aangaven zo'n 33% à 34% en zo'n 5,5 miljoen certificaten op het platform. Er is tot op heden een heel beperkt aantal mensen wat daar daadwerkelijk bij een transactie betrokken is geweest en ook een transactie heeft ondernomen. Daar heeft u op zich dus een punt dat weinig mensen zelf gehandeld hebben, maar het aantal mensen wat een handelsrekening heeft en bekend is met de systematiek en het actief zijn van platform, is aanzienlijk hoger dan de mensen die deel hebben genomen aan een specifieke transactie. Daar wil ik nog bij zeggen: waarvan een transactie tot stand is gekomen. Ik denk dat dat ook wel van belang is. De veilingmethodiek werkt zo dat de transactie tot stand komt op het niveau van een prijs waarbij de meeste vraag en aanbod bij elkaar gebracht kan worden. Dat kan nog heel goed betekenen dat er ook mensen zijn die op een andere prijs willen kopen of mensen die op een andere prijs willen verkopen, maar in de veilingmethodiek niet bij elkaar komen.

Voorzitter

Dank, Jeroen. Ik zie nu ook online een aantal vragen. Die staan er al heel lang. Gaan we ook adresseren. Zou je die alle drie kunnen pakken, Lieve? Want ze gaan alle drie over de waardering.

Mevrouw Schreurs

Ja. De heer of mevrouw Kramer uit Duitsland: "Wat is de prijs van het aandeel? Wanneer wordt de waarde van voor 2021 weer bereikt?"

De tweede vraag is van de heer of mevrouw Serrano Gimenez, duidelijk uit Spanje: "Ik ben certificaathouder sinds 2019 en ik heb ze gekocht aan een prijs van € 84. Als u op die datum wist dat een certificaat niet levensvatbaar was, waarom bleef u ze dan aanbieden? Wanneer krijg ik mijn geld terug?"

De derde vraag is van een vertegenwoordiger van Segment BV. "Voor zover ik weet is de nominale waarde van de aandelen en de certificaten 50 euro. De waarde van de certificaten is nu lager. Is het mogelijk nieuwe certificaten uit te geven die lager zijn dan de nominale waarde? Zo neen, dan is uitgifte van nieuwe certificaten überhaupt niet mogelijk."

Voorzitter

We hebben een klein technisch probleem; het schermje voor de CFO en CEO doet het niet, maar laten we beginnen met die laatste vraag. Die lijkt me misschien één voor de CFO. Is het mogelijk om aandelen uit te geven tegen een waarde als de nominale waarde € 50 is? Kees.

De heer Van Kalveen

Nee. Daarom is uitgifte van aandelen op dit moment ook niet mogelijk. Als we nieuwe aandelen zouden willen uitgeven, zou dat eerst voorafgegaan moeten worden door een algemene verlaging van de nominale waarde van alle aandelen. En ja, dus dat zou ook een noodzakelijke stap moeten zijn als we aandelen uit willen geven.

Voorzitter

Maar als ik je goed begrijp, is dat nu niet aan de orde?

De heer Van Kalveen

Dat is nu nog niet aan de orde.

Voorzitter

Duidelijk. De twee andere vragen waren: wanneer wordt de waarde van 2021 weer bereikt? Kees of Jeroen?

De heer Van Kalveen

De waarde van 2019 zal bereikt worden als de balans tussen vraag en aanbod dusdanig is dat aanbieders op dat moment bereid zijn om die prijs te betalen. En dat is op dit ogenblik niet zo. Dat is duidelijk. O, nu is ook mijn scherm verdwenen. Volgens mij was de andere vraag: als u in 2019 al wist dat het certificaat niet levensvatbaar was, waarom bleef u ze dan aanbieden? Wanneer krijg ik mijn geld terug? Dat is meer een litigation-achtige vraag of een vraag over de status van dit aandeel. Jeroen?

De heer Rijkema

Het certificaat is levensvatbaar. Het is een certificaat in een gezonde bank. We hebben vorig jaar € 77,2 miljoen winst gemaakt. We keren € 4,07 aan dividend uit. Het is een gezonde bank. De vraag is: tegen welke waarde is een certificaat verhandelbaar? Tot aan maart 2020 werd het certificaat tegen intrinsieke waarde verhandeld. Dat systeem is vastgelopen en hebben we geprobeerd te herstarten. Vervolgens hebben we moeten concluderen dat een herstart van dat systeem niet meer mogelijk is en zijn we overgeschakeld naar een systeem op een extern platform tegen een variabele prijs. En dat betekent dat het certificaat nog steeds levensvatbaar is, dezelfde rechten geeft, alleen niet meer dezelfde waarde heeft waartegen het voor de opschorting in maart 2020 verhandeld werd. En dat is de realiteit op dit moment.

Voorzitter

Dank je wel. Dan hadden we nog geparkeerd uit het vorige agendapunt de vraag over promotie en timing van de marktomstandigheden bij de gang naar Euronext. Kees, dat lijkt mij eentje voor jou.

De heer Van Kalveen

Dit is wel belangrijk om te herhalen, want ik denk dat dat al eerder langs is gekomen. Het is een technische listing en geen initial public offering of een secundaire offering. Dat betekent dat op dat moment geen nieuwe aandelen worden aangeboden, maar alleen handel op basis van bestaande aandelen van start zal gaan. Dat maakt het iets minder kwetsbaar op het moment van start, maar nog steeds zal een van de afwegingen van het moment van start ook de rust en kalmte op de markten zijn. Voorafgaand aan de listing zullen wij onze investor-engagementactiviteiten weer intensiveren. Dat is iets waar we nu door het jaar heen constant mee bezig zijn. Maar u mag verwachten dat wij voor de listing die activiteiten weer zullen intensiveren.

Voorzitter

Dank je wel, Kees. Nu gaan we over naar de vragenstellers die geduldig hebben staan wachten bij de microfoons. Vragensteller 1.

Mevrouw Bervoets

Mijn naam is Torris Bervoets en ik kom uit Dronten. Ik heb een rekening bij Triodos en ik heb ook certificaten. Maar ja, toen, met corona zijn die certificaten dus vastgelopen. Daarna is er heel veel negatieve publiciteit gekomen in de krant en op internet. En toen dat MTF begon, toen zijn die prijzen natuurlijk als een gek naar beneden gegaan. En ik denk dat hoe meer negatieve publiciteit, hoe slechter het voor de waarde van de certificaten is. Dat was mijn opmerking.

Voorzitter

Dank u wel. Ik denk dat de hele zaal het daar inderdaad mee eens is. Dank u voor de oproep. Microfoon 2.

De heer Ockels

Ik ben een constructieve certificaathouder – tenminste, dat bent u van mij gewend – en ik heb een aantal opmerkingen. Tot een paar dagen geleden had ik een voorbereiding en die heb ik kunnen schrappen vanwege de Euronext-aankondiging. Maar ik heb wel een aantal punten die ik op zijn minst in verzoek of anderszins wil tippen. Ik ben natuurlijk heel nieuwsgierig naar hoe het nou feitelijk loopt met de notering, de technical listing. Wat gebeurt er dan en wie bepaalt de aanvangsprijs? Dus dat is één vraag.

De tweede vraag die ik heb betreft de rol van SAAT. Het woord "vijandige overname" heb ik langs horen komen, maar dat is een beschermingsconstructies. SAAT zou volgens mij, en daar nodig ik ze toe uit, heel veel kunnen betekenen in het verhaal van de community. En nou, laat ik zo zeggen dat ik ze uitnodig. Ik wil zeggen: daar zou ik graag meer van zien. Bij het derde, als het gaat om invoering,

zou ik het heel erg op prijs stellen als er een referentiegroep is die een beetje gaat proefdraaien. Ik weet niet of dat bij Captin gebeurd is, maar misschien kunnen we dat hier wel doen en kunnen we wat hints en tips van vooraf gebruikers alvast meenemen. Als het gaat om de afstand tussen de bank, om het zo maar te zeggen, het bestuur en de certificaathouders, dan zou het sieren om niet alles in het Engels te doen. Ik begrijp dat je een grote multinational wil worden en bent. Ik heb ook bij een multinational gewerkt en dat was een Nederlandse hoofdvestiging. Te doen gebruikelijk was sowieso alles in het Nederlands en uiteraard ook in het Engels. En ik zou het graag in die volgorde willen zien. Verder heb ik wens ik alleen maar veel toekomst en veel snelheid, want ik heb het idee dat we hier toch wel iets goeds te pakken hebben. Dank u wel.

Mevrouw Buisen

Hermien Buisen, certificaathouder sinds 2008. Veel geld verloren, ook iets voor teruggekregen, namelijk een crash course economie en recht. Ik wil twee dingen zeggen: een dankwoord en een vraag. Dankwoord. Deze keer niet aan jullie, niet omdat ik daar geen dank aan heb, maar u heeft het al gehad. De transparantie die u nastreeft, is voor mij eenvoudige certificaathouder die daarvoor nog geen economie en recht had gehad, vooral tot stand gekomen doordat er een aantal partijen zijn geweest die mij langzamerhand, in de loop der jaren hebben laten zien wat er gebeurt. En dat zijn de Stichting Certificaathouders, de VEB, Triodos Tragedie en ook Jeroen en Lisa van Red Triodos. Doordat zij aanhoudend vragen hebben gesteld, aanhoudend informatie beschikbaar hebben gesteld, heb ik langzamerhand een beeld kunnen opbouwen van de wereld waarin ik terechtgekomen ben. Ik ben hen dankbaar. Ik ben eigenlijk benieuwd hoe jullie daartegenover staan en of jullie de waarde daarvan ook zien.

Mevrouw Buisen

We gaan naar de Euronext omdat het platform eigenlijk onhandig is voor kopers en ook niet zo erg handig voor verkopers, maar er is ook een andere reden dat de verhandelbaarheid niet zo goed is. Dat is omdat de certificaathouders eigenlijk niet willen verkopen. En ik denk dat er nog een restant van vertrouwen is overgebleven. En dan denk ik van ja, Triodos Bank gaat misschien toch nog wel met iets komen, zodat we niet tegen € 27,50 vanaf € 89 of € 91 ... Dat we niet dat enorme verschil hoeven te overbruggen. Maar dat enorme verschil zal blijven bestaan, ook als wij naar de Euronext gaan, in elk geval in eerste instantie. Mijn vraag is: wat gaat u doen om dat enorme verschil te overbruggen? Waarom geeft u niet bijvoorbeeld een bonus voor mensen die in eerste instantie hun aandelen gaan verkopen of inzetten van het geld wat u heeft om aandelen in te kopen om de aandelen weer meer waard te maken? Wat er dan gebeurt, is dat de aandelen meer waard worden al voordat ze op de markt komen, en dat we dan misschien met z'n allen deze verschrikkelijke situatie achter ons kunnen laten, dat we dan nieuwe aandeelhouders hebben die denken: dit is een goede bank, hier wil ik aan meewerken! Dat ze met vernieuwd vertrouwen erin gaan en dat de oude aandeelhouders niet helemaal in de kou gezet worden, wel hun deel van het verlies accepteren, maar gewoon toch ook iets van jullie krijgen. Wat vindt u daarvan?

Voorzitter

Oké. Dank u wel. Vraagsteller 4.

De heer Hogewerf

Dag. Ik ben Gert Hogewerf uit Groesbeek. Ik heb beluisterd dat u geen extra certificaten gaat uitgeven om kapitaal op te halen in de toekomst. Ja, ik zou zeggen: het signaal wat daarvan uitgaat is dat u zelf ook niet zo heel veel vertrouwen heeft in die certificaten. Zou het niet goed zijn om in de toekomst reclame te maken voor het beleggingsproduct certificaten en nu juist wel extra certificaten aandelen uit te geven om kapitaal op te halen?

Voorzitter

Duidelijke vraag. Goed, dan gaan we over naar de beantwoording van deze vragenronde. Ik heb er zes genoteerd in gecombineerde vorm. De eerste misschien: wie bepaalt de aanvangsprijs en kunnen we wat doen om de prijsvorming te stutten voordat we naar Euronext gaan in de vorm van een bonus of iets dergelijks? De CFO?

De heer Van Kalveen

Laat ik beginnen met de vraag over de prijsvorming bij technical listing. Als er geen bookbuilding of liquidity event plaatsvindt ...

Onbekende spreker

Spreker verzoekt om uitleg van de Engelstalige terminologie.

De heer Van Kalveen

Ik ga eerst mijn antwoord geven en dan kijken of ik het kan duiden voor u. Zonder bookbuilding of liquidity event wordt de openingsprijs door de markt bepaald. Dat gebeurt door een opening auction die elke dag voor 9.00 uur bij Euronext plaatsvindt. Na de opening vindt de handel plaats door continuous trading. Nou. Wat het betekent, is dat de prijs op het eerste moment door de vraag en aanbod die op dat moment wordt ingelegd door kopers en verkopers wordt bepaald. Niet door Triodos maar door inleg van vraag en aanbod.

Voorzitter

En voor alle duidelijkheid, Kees, Captin heeft daarin geen rol meer?

De heer Van Kalveen

Captin speelt daar geen rol in nee. Nee.

Voorzitter

En daaraan gekoppeld: kun je wat doen om de prijs voordat dit gebeurt te stutten? Bonus werd genoemd.

De heer Van Kalveen

Als Triodos hebben wij niet veel middelen om aantrekkelijk te zijn voor investeerders. We hebben het al gehad over dividend. Het woord inkoop aandelen is heel veel langsgekomen. En dat zijn toch echt de zaken waar u aan moet denken die beschikbaar zijn voor certificaathouders.

Voorzitter

Kees, sorry dat ik hier als een spervuur dingen afvuur, maar toch ook, ik zou hier nu ook koppelen het idee om toch te overwegen nieuwe aandelen uit te geven, al ware het een soort reclame voor mensen.

De heer Van Kalveen

Ik wil echt benadrukken dat het niet uitgeven van certificaten voor ons zeker geen gebrek aan vertrouwen in Triodos betekent. Waarom zouden wij op dit moment geen certificaten uitgeven? De vraag naar nieuwe certificaten zal ten koste gaan van de vraag naar bestaande certificaten en dus van de bestaande certificaathouders. Dat lijkt ons in deze situatie geen goed idee. Daarnaast zal uitgifte van certificaten zonder onderliggende groei van het bedrijf leiden tot een verlaging van de winst per aandeel, en dat is ook niet aan te bevelen.

Voorzitter

Dank je wel. Ik heb twee vragen genoteerd die een beetje aan elkaar gekoppeld zouden kunnen worden, bijvoorbeeld over de Nederlandse taal bij voorrang en daarna pas Engels. En het proefdraaien. Dat zijn operationele vragen. Is dat voor Nico een vraag wellicht?

De heer Kronemeijer

Nou, waar we met certificaathouders kijken hoe het werkt, is met de overgang. Hè, hoe ga je als certificaathouder nou zorgen dat je kunt handelen aan Euronext? Handelen op Euronext zelf is geen proefdraaien aan. Dat is een bestaand en beproefd concept waar denk ik dat concept niet kan werken.

Voorzitter

Dan hebben wij de vragen over SAAT als community of als een middel om onze community-building te doen. Misschien wil SAAT daar iets over zeggen.

De heer Rinnooy Kan

Voorzitter, met alle plezier. En als u het goed vindt, wil ik ook nog heel kort even een mogelijk misverstand rechtzetten. Want mij is in de pauze gebleken dat het in ieder geval rondgaat. Dat heeft te maken met de vraag: namens wie spreekt SAAT hier nu eigenlijk vandaag? En hoezeer we ook hebben geprobeerd daarover goed voor te lichten, dat misverstand is in ieder geval niet verdwenen.

Dus ik probeer nog één keer duidelijk te maken namens wie we wel en niet spreken sinds het nieuwe stembeleid. Wij spreken vandaag, ik sprak hier eerder vandaag, waar het gaat om een inhoudelijke bijdrage, uitsluitend en alleen namens degenen die ons daartoe hebben gemachtigd. En dat is een bescheiden aantal. Dat gaat vandaag over 362 certificaathouders. Dat betekent dus dat we dat hebben gedaan op basis van wat we op 15 april hebben besproken en ook daarna op onze website hebben verteld. En iedereen die het daar dus niet mee eens was en is, kan zijn eigen route zoeken en namens zichzelf spreken en stemmen. En dat is ook op ruime schaal gebeurd. Dat is niet onze enige rol, ook op één van de slides stond dat wij twee rollen hebben. De tweede rol die wij hebben, is de rol om een expliciete steminstructie uit te voeren. Ook die hebben wij gekregen. In totaal waren dat er 1.964. Die zijn dus heel specifiek. En vertellen ons bij elk van de agendastempunten wat wij moeten doen: voor, tegen of onthouden. Dat hebben wij natuurlijk gedaan. Wij zullen ook nu na afloop daarover nadere informatie bekendmaken, maar geaggregeerd. Want er is ook nog zoiets als privacy. Dus uiteraard gaan wij dat niet op het niveau van de individuele certificaathouder doen. Kunnen we dat van tevoren doen? Dat vinden we in ieder geval, zoals we er nu tegenaan kijken niet verstandig, want ook van andere certificaathouders is niet van tevoren bekend wat ze gaan stemmen. Dus we willen op geen enkele manier de stemming beïnvloeden. Dus ik denk dat we op deze mix uitkomen. En dat is daarmee dan ook de voorlopige invulling van deze taak. Ik zeg voorlopig – en nu begin ik aan mijn antwoord op de expliciete vraag – omdat SAAT, het werd al gezegd, in ieder geval de beschermer wil zijn bij een vijandige overname daarvoor beschikbaar. Maar daarnaast hebben wij nog andere rollen gekregen. Ik noemde er zojuist twee. En die rollen, die houden wij totdat certificaathouders en banken er anders over denken. En dat is volstrekt niet onbespreekbaar voor ons. Wij willen alleen proberen te doen wat goed is voor banken en certificaathouders. Dus daarover vervolgen wij graag de discussie. We hebben een aantal voorstellen gedaan. Velen van u zullen weten dat die toen zijn verworpen. Ik betreur dat nog steeds, maar dat betekent niet dat we daar niet mee verder zouden willen. Dat zullen we dus met vreugde doen in de nabije toekomst. En we zullen bijvoorbeeld ook weer in beeld zijn, mocht er rond de Euronext-listing ook een andere invulling voor SAAT wenselijk zijn. Is allemaal heel bespreekbaar, daar komen we op terug.

En kan dan ten slotte SAAT ook actief blijven in het versterken en organiseren van het community-gevoel, het gemeenschapsgevoel? Van ganser harte. Dus als ook daar belangstelling, steun, ruimte voor bestaat, dan steken wij daar graag tijd en energie in. En wat een heel natuurlijke manier zou kunnen zijn, zeg ik maar direct: er is nu een jaarlijkse certificaathoudersvergadering. De betekenis daarvan was dit jaar vooral om vooruit te blikken naar deze vergadering. Maar het zou mij een lief ding waard zijn als we in de toekomst die vergadering ook weer kunnen trekken in de richting die die ooit had. En dat is precies het versterken van het gemeenschapsgevoel, het bieden van kansen om te laten zien wat de bank doet, met de steun van de certificaathouders en naar analogie van het festival waar de voorzitter van de Raad van Bestuur met enthousiasme over sprak. Ik ben er zelf ook geweest; het was inderdaad een buitengewoon feestelijke en inspirerende bijeenkomst. In die combinatie zit, denk ik, ook een hele mooie rol voor SAAT, voor zover, ik herhaal het nog een keer, de certificaathouders en de bank dat willen. Dus wij zijn daar ten volle toe bereid. We zijn geheel bereid om aan te passen en bij te sturen als dat wenselijk is. Maar ik heb u zojuist nog even kort samengevat wat we in ieder geval nu doen op grond van de beslissing die u ook zelf eerder hebt genomen. Dank u wel.

Voorzitter

Het laatste punt was een oproep van microfoon 3: is de bank ook dankbaar voor SCTB, Triodos Tragedie en andere stichtingen omdat die bij mensen zaken onder de aandacht hebben gebracht? Jeroen, zou jij daarop willen reflecteren?

De heer Rijkema

Wat ik al eerder zei: ik roep iedereen op om betrokken te zijn bij de bank, te stemmen. En ik denk dat we in ieder geval kunnen aangeven dat deze stichtingen ieder op een eigen manier geleid hebben tot het versterken van de betrokkenheid bij de bank en dat kanaliseren. Ik denk dat we met de meeste stichtingen ook een goede gespreksverhouding hebben gehad. Met de VEB, wat niet echt een stichting is, maar een vereniging, hebben we denk ik ook een goede gespreksverhouding. Ja, en je kunt natuurlijk soms met elkaar het erover eens zijn dat je van mening verschilt. Nou, de weg voorwaarts die sommige stichtingen kiezen, daarvan vinden wij niet dat het in het belang van alle stakeholders van de bank is en van alle certificaathouders, maar ik waardeer zeer, hoezeer we op sommige punten ook met elkaar van mening verschillen, dat we dat nog steeds op een hele

beschaafde manier met elkaar bespreken in deze bijeenkomst en op andere bijeenkomsten. Dus overall wil ik graag de gesprekken voortzetten en wil ik vooral ook met hen werken en met u allen hier in de zaal. En laten we niet vergeten: de vele tienduizenden certificaathouders die er vandaag niet zijn, maar wel certificaathouder van onze bank. Om toch te kijken hoe we ons samen om de bank heen kunnen scharen en samen aan de toekomst voorwaarts kunnen werken.

Voorzitter

We zijn voorbij het oorspronkelijk ingeschatte tijdstip. Ik zie wel nog een flink aantal vragenstellers. Ik merk ook dat de zaal een beetje leger aan het lopen is. Dat ziet u online niet. Maar we hebben online nog wat vragen. We hebben ook in de zaal vragen. Dus ik zal aan iedereen een oproep doen om te proberen het kort te houden en de vragen relevant te houden voor de grote groep. Het is geen probleem dat we een beetje uitlopen, maar laten we het met elkaar proberen te bewaken, zal ik ook mijn best toe doen. Laten we beginnen met de drie vragen online.

Mevrouw Schreurs

Ja, een vraag van de heer of mevrouw Spiri Donova. "Mensen die geen rekening hebben bij Captin hebben wel dividend gekregen, maar hebben niet gehandeld. Belemmeringen met het systeem, vat ik samen. Ik wil naar de beurs en desnoods buiten Triodos om. Maar wat als niet-klanten ook certificaten gaan kopen, wat gebeurt er dan met de vergadering?"

Voorzitter

Laten we die maar even pakken, want dat is een ingewikkelde. Jeroen.

De heer Rijpkema

Op dit moment is de enige manier om certificaten te verhandelen het openen van een handelsregeling bij Captin en het verhandelen via het handelsplatform van Captin, als u het wilt doen op een gereguleerd platform. U kunt altijd nog onderhands aan een andere certificaathouder verkopen die niet geregistreerd is bij Captin, maar dat is dan iets waar de bank buiten staat en ook Captin buiten staat. Nu zelf naar de beurs gaan kan niet, want de certificaten zijn nu nog niet genoteerd op Euronext, maar daar gaan we wel, zoals gezegd, naartoe bewegen, mits u dat goedkeurt. En zoals nu ook geldt bij de MTF: ook niet-klanten kunnen certificaten kopen. De vergaderingen zoals wij hebben, de algemene vergadering, buitengewoon algemene vergadering, die staan los van al dan niet klant zijn. Die vallen gewoon in de good corporate governance. Die worden gewoon minimaal één keer per jaar gehouden.

Voorzitter

Ja, waar alle certificaathouders mogen komen. Volgende vraag.

Mevrouw Schreurs

De heer of mevrouw Postma herhaalt de vraag: "Waarom is er nooit een serieuze poging om in OVERLEG (met hoofdletters) met certificaathouders tot een oplossing te komen? De bank bedenkt van achter het bureau allerlei technische, formele oplossingen in plaats van eerst eens goed te overleggen."

De heer Rijpkema

Ik herken niet dat we niet proberen te overleggen met certificaathouders. Maar ja, als meneer of mevrouw Postma nog een keer hier verder over wil praten, ben ik graag beschikbaar, maar we proberen heel nadrukkelijk dat wel te doen. En u ziet het ook nu met het voorstel voor Euronext. We doen een onderzoek. Daar leggen we vandaag verantwoording over af. Dat delen we met de aanwezige certificaathouders. We gaan daar een buitengewone aanhoudersvergadering voor organiseren met conform de oproep van SCTB ook de voors en tegens die benoemd worden. Dan kunnen de certificaathouders daarover stemmen. Dus ik denk dat binnen de grenzen van het redelijke we echt proberen om wel degelijk te overleggen. Ik heb ook de oproep van de heer Ockels goed verstaan van: als je straks gaat voorbereiden op zo'n listing, neem ook de tijd om met certificaathouders te overleggen in de voorbereiding. Daar zullen we ook serieus over na gaan denken. Dus we proberen binnen de grenzen van de redelijkheid echt met onze certificaathouders te overleggen over de juiste weg voorwaarts.

Voorzitter

Dan gaan we over naar de vragen in de zaal. Zullen we beginnen bij vraag 4.

De heer Ten Houten

Goeiemiddag. Marco ten Houten uit Langbroek. Mijn vraag is: de waarde is naar beneden gegaan van de certificaten, de waarde van de bank is afhankelijk van de waarde van die certificaten. Hoe zit dat in mekaar? Want jullie hebben wel een goed jaar gedraaid, je hebt wel goeie jaarcijfers, terwijl eigenlijk een deel van je onderliggende geld of beschikbaarheid daarvan behoorlijk in waarde is gedaald. Waar is die waarde gebleven? Hoe kan dat eigenlijk? Hoe zit dat in mekaar. Het is eigenlijk heel ondoorzichtig voor mij en voor vele anderen denk ik ook. Waar is dat gebleven? In de bank ergens? Ergens in een kluis?

Voorzitter

We kunnen dat uitleggen. Dank u wel. Dat is duidelijk. Waarom een koersdaling, maar toch een goed jaar, hoe kan dat? Dan vraagsteller 3.

De heer Ronk

Kees Ronk uit Zeist. Certificaathouder en klant. Ik wou even een rekensommetje maken en dan vragen of dat een beetje klopt. Als ik me goed herinner, hebben we van ons geld € 6,5 miljoen uitgegeven aan MTF in 2023. Daar doe ik nog wat bij voor dit jaar. Dan zit ik op € 10 miljoen. De afkoopsom van Captin zal pakweg € 1,5 - € 2 miljoen zijn, want we zijn niet de eigenaar van de software. En de entree voor Euronext schat ik ook in op € 2 miljoen. Dan kom ik al gauw op € 14 miljoen. Voorzitter, klopt dat?

Voorzitter

Duidelijke vraag. Microfoon 2.

De heer Gerritsen

Erik Gerritsen uit Utrecht, certificaathouder. Ik stel me zo voor, als die listing komt, dat er ook beursanalisten gaan kijken naar Triodos en dat de aantrekkelijkheid op dat soort manieren wordt bepaald. Dividend is dan natuurlijk een belangrijke parameter. Kosten-inkomenratio is een belangrijke parameter. Er zijn meer parameters. Dus het gaat erom of dan anderen zeggen, onafhankelijke deskundigen, van doe mee, en ook met name natuurlijk als je interesse hebt in dat type aandeel. Doe mee als je in duurzaamheid wil investeren, koop Triodos Bank. Er is afgegeven door de Raad van Bestuur een kosten-inkomenratio van 70% tot 75%. Dat is nog één van de slechtste, ook dat, van de banken in Nederland. Kenners zullen dit herkennen. Andere liggen lager, 60% en dat soort getallen. Ik kan me voorstellen, dat gaat niet van de ene dag op de andere dag, zoiets te verbeteren als je van 80% komt. Hoe zien dat soort parameters ... Ik noem nu even deze specifiek in deze vraag om het kort te houden. Hoe zou dat zich verder kunnen ontwikkelen, ook als dat programma, dat operating model is afgerond. Hoe gaat dat verder? Dus hoe kan je die aantrekkelijkheid – daar is in de zaal door verschillende mensen om gevraagd – bevorderen zodat dat die koers omhoog gaat? Dat is voor iedereen van belang, zowel voor de aankoop als voor de zittende certificaathouders. Kan de Raad van Bestuur daar wat over zeggen hoe ze dat verder willen ontwikkelen?

Voorzitter

Dank u wel. En vraagsteller 1.

De heer Vroomans

Ik constateer dus dat afscheid genomen wordt van de MTF en dat er overgegaan wordt naar Euronext. Ik wil graag vragen: is het daarmee gedaan of is dit een eerste stap tot een vervolg? Zo ja, wat is dan dat vervolg? En zo nee, waarom geen vervolg? Dank u.

Voorzitter

Oké, duidelijk. Dank u wel. Goed. Een aantal financiële vragen. U heeft een goed jaar gehad en toch een koersdaling of geen koersstijging, hoe kan dat?

De heer Van Kalveen

De koers van het certificaat Triodos wordt bepaald door de prijs die beleggers op het Captin-platform bereid zijn om te betalen. Dat staat los van de intrinsieke waarde van het bedrijf en is gebaseerd op

wat een belegger op basis van wat hij ziet van Triodos bereid is om te betalen. Het is dus niet zo dat er geld weg is uit Triodos of iets van dien aard. Het gaat bij de huidige waardering van het certificaat Triodos om wat een koper bereid is ervoor te betalen en een verkoper daarom ook bereid is om ervoor te laten.

Voorzitter

Dan een vraag over de kosten van dit allemaal, meerdere keren gesteld. Er werd € 14 miljoen genoemd.

De heer Van Kalveen

In het jaarverslag hebben we natuurlijk vermeld wat de kosten voor de MTF zijn geweest in 2023. Die zijn significant geweest. De kosten voor 2024 zijn natuurlijk lager omdat het het eerste gewone jaar zou moeten zijn. En ja, de gang naar Euronext zal weer een significante uitgave met zich meebrengen van meerdere miljoenen euro's.

Voorzitter

Dank je wel. En nog een financiële vraag, en dat is over de parameter, en als voorbeeld werd genoemd de kosten-inkomenratio. Ook naar de toekomst toe. Kan de bank wat zeggen over de strategie op dat gebied?

De heer Van Kalveen

Wij worden momenteel al gevolgd door een tweetal analisten, die kijken hoe het met Triodos gaat. Een analist van ABN AMRO en een analist van Degroof Petercam. We hopen dat bij een overstap naar Euronext er meer analisten aandacht aan Triodos zullen besteden omdat dat hopelijk ertoe leidt dat meer partijen geïnteresseerd zijn om te investeren in Triodos. Begin vorig jaar hebben we een aantal financiële parameters, een aantal financiële doelen benoemd. Dat zijn een kosten-inkomenratio van 70% tot 75% procent en een return on equity van 5% tot 7%. Dit zijn cijfers die liggen beneden dat wat andere Nederlandse banken aanbieden als het gaat om return on equity en om kosten-inkomenratio. Wij zijn Triodos. Wij gaan niet alleen maar over financieel gewin; het gaat om impact met een voldoende financieel resultaat. Wij zullen niet in staat zijn en wij gaan ook niet proberen te concurreren met andere Nederlandse of Europese banken als het gaat om het hoogste rendement of de laagste kosten-inkomenratio.

Voorzitter

Duidelijk, dank je wel. Dan hebben we een vraag: hoe nu verder? Ik wil dat graag koppelen aan een aantal vragen die online zijn gesteld over de communicatie. Hoe hangt dat samen met Triodos? De heer Thames uit Alkmaar vroeg: waarom heeft Triodos geen begrip voor certificaathouders die geen handelaar willen zijn? Heeft allemaal te maken met die gang naar Euronext. Jeroen, zou jij daar een antwoord op willen geven?

De heer Rijpkema

Zeker. Is dit het eindstation en, zo nee, wat komt dan daarna? Wij denken dat het verleggen van de verhandelbaarheid naar een ander platform, wat heel toegankelijk is en ook een alom bekende systematiek heeft qua verhandelbaarheid, dat we denken dat dat tegemoet gaat komen aan de wensen en eisen van onze certificaathouders en in het belang is van de bank. Dus met de beste kennis die wij nu hebben, denken wij dat dit het eindstation is en dat we de bezwaren of de belemmeringen die nu ervaren worden op het MTF-platform daarmee genoegzaam worden verwijderd.

Er is een vraag van meneer en mevrouw Van Eelewoud in het kader van communicatie. "Ik heb via de app van de NOS moeten vernemen dat u overstapt naar Euronext. Ik heb geen Triodos-e-mail ontvangen. Ik heb ook niets gehoord op de website van SAAT." Dat klopt, wij zijn volgens de marktregels verplicht om iedereen op hetzelfde moment te informeren. Op het moment dat je genoteerd bent op een extern handelsplatform en je onder die regels valt, is de gebruikelijke manier om dat te doen met een persbericht en een publicatie op een website. Dat is een andere realiteit dan we met elkaar gewend waren tot aan de overstap naar het externe platform, maar dat is de manier waarop het nu gaat en ook in de toekomst zal gaan. Tegelijkertijd proberen we wel heel nadrukkelijk die gemeenschapsgedachte invulling te geven door bijvoorbeeld een nieuwsletter te publiceren. Die zullen we binnenkort weer opnieuw uitbrengen en daarmee wel mensen apart informeren. Maar

wanneer het gaat om zogenaamde koersgevoelige mededelingen moet je dat op een gestandaardiseerde manier doen, voor beurs en dat iedereen daar kennis van kan nemen.

Heeft Triodos geen begrip voor aandeelhouders die geen handelaar willen zijn? Dat hebben we wel degelijk. Dat heb ik ook proberen aan te geven in mijn toelichting op de MTF-evaluatie. Een groot deel van onze certificaathouders wil voor de lange termijn geïnvesteerd zijn en daar zijn we heel blij mee en we hopen ook dat dat zo blijft. Tegelijkertijd, zoals ik aangaf, we hebben een heterogene groep van certificaathouders en het is onze taak om alle belangen in ogenschouw te nemen en af te wegen. En er is dus ook een groep die wel degelijk belang heeft bij goede verhandelbaarheid en die willen we ook in staat stellen om de verhandelbaarheid verder te verbeteren, en vandaar de overstap naar Euronext. Maar iedereen die geïnvesteerd wil blijven in Triodos zijn wij heel erg blij mee en we hopen ook dat dat heel veel mensen zijn. En er wordt ook nog gezegd: mensen die alleen geld willen aanhouden. Nou, mensen kunnen nog steeds geld op hun spaarrekening plaatsen, een spaarrekening openen. Ik zal hier geen commercieel praatje houden, maar we zijn de enige bank die geen fossiele energie financiert. Dus als u fossielvrij wil sparen, heel graag bij Triodos Bank.

Voorzitter

En de laatste vraag die er online was, pak ik dan ook gelijk mee. Rietje de Haan uit Amsterdam vroeg: bent u niet bang dat er straks veel meer aandeelhouders komen die voor het financieel gewin gaan in plaats van de ideologie? Jeroen?

De heer Rijpkema

Ik denk dat collega Kees van Kalveen dat net al heeft aangegeven. Ik denk dat ook in de toekomst mensen heel bewust een keuze zullen maken om in Triodos Bank te investeren. Wij willen ons onderscheiden als een andere bank en een bank die maatschappelijk rendement haalt en financieel rendement. Het financiële rendement zal lager zijn dan een aantal andere banken, want wij vinden het belangrijk om de sociale huisvesting, waar collega Marjolein Landheer over sprak, voor mensen met een bepaalde afstand tot onze maatschappij, te financieren. Of, zoals vanochtend werd aangegeven, wij vinden het ook belangrijk om microfinance-projecten in andere werelddelen te doen. Dat zijn projecten waar je niet hetzelfde rendement op maakt als op de 705 miljard investeringen fossiele energie. Dat zijn onze keuzes en wij zijn heel trots dat er 750.000 klanten zijn, 1.800 medewerkers en 43.000 investeerders die zich daarachter scharen en bewust kiezen voor Triodos.

Voorzitter

Dank je wel. Online kunt u het niet zien, maar het begint een beetje leeg te lopen hier. Ik wil een beroep doen op de laatste vragenstellers om het inderdaad kort te houden alstublieft. En we hebben ook nog een rondvraag hierna. Dit gaat alleen maar over de MTF-evaluatie, waar overigens ook nog een BAVA over komt. Vraagsteller 1.

Mevrouw Bervoets

Vooraan staan allemaal hele mooie bloemstukken, wat wordt daar later mee gedaan? Worden die weggegooid of gaan jullie die bijvoorbeeld in een hospice of in een tehuis geven waar oude mensen zijn? Het is maar idee.

De heer Rijpkema

Wij gaan zeker daar een goede bestemming voor vinden. Welke precies weet ik nog niet, maar ik ben aangemoedigd nu om daar straks mij echt even in te gaan verdiepen. Dank u wel.

De heer Smets

Het agendapunt heette MTF-evaluatie. Dat zal ik kort houden. Zoals u al zei, meneer de voorzitter: we kunnen van mening verschillen en de MTF daar is voor gekozen. Vooraf had al één van uw adviseurs gezegd dat dit geen permanente oplossing zou zijn. Dat is gebleken. Maar als je na iets meer dan zes maanden gewoon besluit om grofweg gezegd de stekker eruit te trekken, dan kan je gewoon spreken van een mislukking wat mij betreft. Het positieve daaraan is dat je van mislukkingen kunt leren. En als je daar op tijd van leert, dan grijp je in – dat heeft u redelijk snel gedaan – en kun je daar lessen uit trekken. U heeft nou gekozen voor Euronext. Nog even terug naar die MTF, want behalve dat er dus heel weinig op gehandeld werd, hebben we toch ook gezien dat er meer dan 1.000 nieuwe beleggers zich hebben aangemeld op dat platform. Een concrete vraag aan u, aan de heer Rijpkema ook, is: heeft dit gevolgen gehad voor de identiteit of de cultuur van de bank? Want daar was men altijd bang

voor natuurlijk. Dat was één van de redenen waarop men eigenlijk niet naar een openbare beurs is gegaan.

Ik hoor de heer Rijkema altijd graag praten, maar ik wil hem voor één keer vragen of die heel kort op de volgende vraag kan antwoorden en dat is: bent u het met mij eens dat het in het belang van alle stakeholders is dat de waardering van de Triodos-certificaten hoog is? Dus in dit geval zal dat ook hoger zijn. Als u met een reactie komt, heb ik dan nog een kleine vervolgvraag, maar dan wacht ik even uw antwoord af.

Dan de termijn van twaalf maanden, die genoemd werd. Nou, wij hebben veel ervaring met de bedrijven op Euronext en ik vind het echt enorm lang. Ik heb weleens met Euronext gesproken en daar zei men: binnen twee maanden kunnen bedrijven die klaar zijn gewoon de beurs op. Twaalf maanden is echt wel heel veel. Dus daar zou ik graag zien dat er tempo wordt gemaakt. U heeft het vertrouwen gekregen vanmorgen van de certificaathouders. Wij gaan dat traject met u als bestuur door. Ik hoop dat u dat vertrouwen waarmaakt. Nou, daar blijven we graag over in gesprek.

Dan nog één punt wat ik graag op wil brengen. Wat je heel vaak hoort, dat is de zogenaamde "vijandige overname" en de bank staat te koop en we moeten ons goed beschermen, enzovoort. Het is misschien heel goed om te beseffen dat de bank – en daar is voor gekozen, zoals de CFO ook zei – niet voor het hoogste rendement gaat en in financiële termen noemen we dat eigenlijk dat de bank zijn kapitaalkosten niet goed maakt en eigenlijk gewoon waarde vernietigt. Kunt u bevestigen dat het praktisch onmogelijk is, gegeven de regelgeving die er is in de financiële wereld, om een vijandige overname op een bank te doen? En ik wil daar nog aan toevoegen – want ik zal het u niet aandoen om dat te bevestigen – dat op dit moment, zoals de bank rendeert, het voor een andere bank absoluut niet interessant is om de bank over te nemen. Dank u wel.

Voorzitter

Dank u. Vragensteller 4.

De heer De Jong

Ik heb een observatie, een vraag en een oproep. Een observatie is dat de terugkoopfaciliteit zoals Triodos die had alleen maar werkt zolang de vraag minimaal gelijk is aan het aanbod. Als dat niet meer zo is, is het einde oefening en dan lopen prijs en waarde volledig uit elkaar en is de prijs het resultaat van vraag en aanbod, niets meer en niets minder. Koersdalingen van banken zijn wijd verspreid geweest en er is geen bank in Europa waarvan de koers in de buurt komt van de boekwaarde. We kunnen van Captin vinden wat we willen. Ik vond het een heel gehannes om een rekening te openen, maar een effectrekening bij een andere bank openen is ook een heel gehannes. Captin had beter gekund en mijn vraag is: kunt u er wel voor zorgen dat Captin z'n spelregeltjes wat aanpast, verbetert? Je weet maar nooit waar je dan qua liquiditeit bij Captin terecht komt? Ik denk bijvoorbeeld aan die idiotie, noem ik het maar, van die vijf decimalen en het gebrek aan transparantie in de zin dat alleen maar de tien beste regels in het scherm staan. Verander die en dan weet je nooit wat er gebeurt als het gaat om liquiditeit. Ik heb vandaag heel veel gedachten gehoord in de richting van genoegdoening en schadevergoeding. Ik vraag me dan altijd af: hoe gaat dat dan in de praktijk? Nou, in de praktijk gaat dat heel simpel. Als die klagers gelijk krijgen, krijgen ze geld. Maar van wie krijgen ze dat geld? Van ons allemaal. Dus dan gaat er geld van ons allemaal naar ons allemaal. Dat schiet lekker op. De enige die daar beter van wordt, zijn de advocaten van Triodos, de advocaten van die stichtingen en ondertussen zijn jullie 20% van je tijd kwijt aan gehannes met advocaten en regelingen en nog zo wat. Een ander nadeel van discussies over claims is: ze leiden tot onrust, ze leiden tot koersdruk. Stop daarmee, jongens.

Voorzitter

Dank u wel. Goed. Deze laatste vragen ga ik weer combineren. De identiteit en cultuur, is die eigenlijk aangetast door de notering op MTF?

De heer Rijkema

Het antwoord is nee.

Voorzitter

Nee, en dat heb je ook al toegelicht. Dat dat ook helemaal niet de bedoeling is dat dat gebeurt als we naar Euronext gaan, als ik het goed begrijp.

De heer Smets

Dat is goed nieuws, denk ik, want als we het goed hebben, zijn de beleggers die via Captin zijn ingeschreven bij u niet bekend. Dat zijn geen Triodos-klanten in principe, dus die vrees, die belang hebben gehad, daar hoeven we niet meer echt bang voor te zijn. Tenminste, de voortekenen zijn bemoedigend.

Voorzitter

Dank u wel. Dan: is de Raad van Bestuur het ermee eens dat het in het belang is van alle stakeholders als de koers ook omhoog gaat?

De heer Rijpkema

Ik denk dat dat wel in het belang van iedereen is, omdat dat ook een stuk meer rust rondom de bank zal brengen. Ik denk dat het van belang is dat we op een goed functionerend platform een juiste prijsvorming gaan krijgen.

Voorzitter

Daar had u een vervolgvraag op.

De heer Rijpkema

Die wordt spannend.

De heer Smets

Ja? Heb ik de cliffhanger goed geplaatst? Nou, het valt wel mee hoor. Bent u in dat verband ... Want wij hebben dit eerder meegemaakt. ABN AMRO ging ook naar de beurs, ook gecertificeerd, met een administratiekantoor. Toen heeft het Centraal Planbureau berekend dat dat een korting op de waardering, op de koers van 5% tot 10% betekende. Bent u op de hoogte van die studie? Dat is eigenlijk de vraag.

De heer Rijpkema

Ik ben niet op de hoogte van die studie. U ziet dat bij Nederlandse financiële beursfondsen certificering eigenlijk heel goed functioneert. ABN AMRO heeft een certificering en ook Van Lanschot. Ik weet dat de VEB daar een andere gedachte over heeft. Dus ja.

De heer Smets

Misschien goed om te vertellen waarom we dat hebben. Beleggers begrijpen het niet. Dat is het verhaal. Dat is ook waarom er zo'n korting op zit. En als we even doorrekenen met de huidige prijs van Triodos-certificaten, stel dat we daar even de goede kant op rekenen. Dan zou dat betekenen dat je zomaar € 40 miljoen extra waardering in die certificaten weet te krijgen door de hele certificering af te schaffen en ervoor te zorgen dat er wel genoeg waarborgen zijn voor de missie van de bank. Want die is duidelijk, die heeft u geformuleerd en daarom zitten mensen hier. Maar ik zou u in overweging willen nemen om inderdaad die certificering nog eens goed te bekijken. En ik was erg blij met de woorden van de heer Rinnooy Kan, die voor alle ideeën vatbaar is.

Voorzitter

Dank u. En dan zouden we ook misschien mee kunnen nemen uw opmerking van ja, maar met dit huidige rendement is Triodos eigenlijk ook helemaal geen overnamekandidaat.

De heer Rijpkema

Ik denk dat dat moeilijk te beoordelen is. Ik kan natuurlijk niet in de hoofden van andere partijen kijken, maar ik ben het met u eens dat vijandige overnames in de financiële industrie niet voorkomen of niet vaak voorkomen. We kunnen ze ook niet uitsluiten. En ik denk dat voor ons het ook heel belangrijk is om de identiteit en de missie van de bank zeker te stellen.

De heer Smets

Dank u. Dat is belangrijk om te horen. Laat duidelijk zijn: ik denk dat iedereen hier wil dat de bank zelfstandig blijft en zijn missie kan vervolgen. Maar overbodige angst die zou regeren omdat de bank een prooi zou worden van een vijandige overname, ja, dat is echt irreal.

De heer Rijpkema

Ik wil er wel één ding aan toevoegen, laten we er nu niet een lange discussie over voeren. We moeten natuurlijk wel naar de langere termijn kijken. Afspraken maak je, zeker dit soort afspraken, niet voor één, twee, drie jaar, maar voor de lange termijn. En niemand weet hoe de toekomst zich zal ontwikkelen. Dus vandaar is het wel vanuit goed bestuur dat we zorgen dat de bank ook toekomstbestendig is.

De heer Smets

Helemaal eens. Ik denk dat bescherming nuttig is in dit verband gezien. Ik bedoel, de bank heeft een goed jaar achter de rug, maar we hebben het gehad over het waarde creërend vermogen. Maar er zijn andere manieren om de bank te beschermen, manieren die veel minder waarde drukkend zijn. Want we zijn hier toch allemaal ook een beetje bij elkaar om een redelijke koers, een redelijk rendement te houden op die certificaten. We hoeven niet het hoogste rendement, maar in het verleden hebben we wel het grootste verlies gehad. Dat willen we ook niet meer meemaken.

Voorzitter

Dank u wel. Twaalf maanden voor een beursnotering klinkt lang, zegt de heer Smets. Wie wil daarop reageren?

De heer Van Kalveen

Ik denk dat twaalf maanden een realistische inschatting is, gezien het werk wat moet gebeuren. Onze huidige DR-holders moeten een goede overgang kunnen krijgen. En ook eventuele goedkeuringen van toezichthouders moeten in die periode worden verkregen. En even heel praktisch nadenkend: hoelang duurt iets? Als we een EGM nodig hebben, heb je bijvoorbeeld al zes weken uitnodigingstijd, los van de voorbereiding. Natuurlijk zouden we het heel snel willen doen, maar twaalf maanden is een realistische periode waarin we dit kunnen doen.

De heer Smets

Maar meneer Van Kalveen, u gaat nu toch niet zes weken op uw vingers zitten tot de volgende aandeelhoudersvergadering? Ik neem aan dat wel het nodige voorwerk is gedaan. Beter gezegd, mijn vraag is: heeft u al contact gehad met Euronext en zijn dit tijdvakken en periodes waar zij mee zijn gekomen? Of is dit uw inschatting?

Voorzitter

Meneer Smets, u heeft een behoorlijke behoefte om nog wat dialoog te voeren. Kunnen we ook na de vergadering doen.

De heer Smets

De vergadering is er voor de certificaathouders en dan moeten we gewoon de vragen kunnen stellen die we moeten stellen, en dat weet u ook.

Voorzitter

Ja, oké, goed.

De heer Rijpkema

We hebben duidelijk gezegd, meneer Smets: het is maximaal twaalf maanden. En we horen heel goed uw oproep om te kijken wat sneller kan, en die zullen we ter harte nemen.

De heer Smets

Maar is dit nou een inschatting van Euronext? Heeft u al contact gehad met Euronext hierover?

De heer Rijpkema

Wij hebben met iedereen contact, ook met Euronext, maar dit is onze inschatting.

Voorzitter

Goed, dan was er nog een oproep: misschien kunnen er nog wat lessen geleerd worden voor Captin. Is dat iets wat de bank kan doorgeven aan Captin, zodat dat in de toekomst verbeterd kan worden?

De heer Kronemeijer

Ja, het is niet alleen de gang naar Euronext, maar het is ook het faciliteren van een soepele overgang van u als certificaathouders, zowel als u ge-onboard bent al bij Captin als dat u dat niet bent, om dat op een goede manier te faciliteren, wat ook in het traject meegenomen wordt en wat niks te maken heeft met de tijdlijn van Euronext zelf, maar met een openstaande tijdlijn.

De heer Smets

Hele snelle reactie, als ik mag. Ik begrijp het, het is geen wandeling door het park. Mijn boodschap is: hoe sneller hoe beter.

De heer Kronemeijer

Die vijf decimalen dat is een erfenis waar wij ook graag van af willen. Wij zijn ermee eens dat dat ongelukkig is in verhandelbaarheid. En tegelijkertijd hebben we daar de oplossing niet hoe dat exact moet gaan lopen. We zullen het ter harte nemen en het is één van de aandachtspunten die we meenemen in de aanloop naar Euronext.

Voorzitter

Dank je wel. En dan heb ik nog een verheugende mededeling, dat wij weten wat er met de bloemen gebeurt. Die gaan naar het ziekenhuis in Zeist.

8. Overige zaken en sluiting

Voorzitter

Dank u wel. Dan ga ik over naar de rondvraag en sluiting. We hebben veel met elkaar gesproken. Rondvraag. Meneer Hurts.

De heer Hurts

Dank u wel. Ik wil nog even terugkomen op één punt wat veelvuldig vanochtend is genoemd: de kwestie van de fiscale waardering. Er is een paar keer aan de bank gevraagd van: kunt u nou niet iets zeggen wat een reële fiscale waarde van de certificaten in de verschillende jaren is? Daar is niet op ingegaan. Ik kan erop wijzen dat op de website van onze stichting, SCTB.nl, voorbeeldbrieven staan voor de jaren 2023, 2022 en 2021, die verschillende certificaathouders inmiddels aan de Belastingdienst hebben gestuurd. En we krijgen nu steeds meer informatie terug van mensen dat die aangiftes gewoon geaccepteerd zijn. Dus als dat voor u interessant is en dat kan ook met terugwerkende kracht tot vijf jaar terug, dan kunt u die voorbeelden gebruiken om zelf te benutten.

Voorzitter

Dank u wel, meneer Hurts. Andere vragen voor de rondvraag? Ik zie er twee online.

Mevrouw Schreurs

Meneer of mevrouw Kramer uit Duitsland vraagt: wanneer komt er een Duits lid van de directie?

Voorzitter

Die hebben we gehad, niet zo heel lang geleden. Dat is meer een vraag voor de Raad van Commissarissen.

De heer Rijkema

Dat denk ik ja!

Voorzitter

Mag ik het woord geven aan mevrouw Flügel? Die overigens Duits is. Over diversiteit bijvoorbeeld gesproken.

Mevrouw Flügel

Of course, as I said before, the Supervisory Board, is always looking into EB-composition and also succession. The topic of diversity is absolutely important for us. You can see it especially here on the Supervisory Board, with the six members we have. We have a Belgium member, a Norwegian member, a German member and three Dutch members. Of course, we will continue also for the Executive Board to look for diversity, which is of course not only nationalities, but much more. It's age, it's female/male. It's a whole variety of diversity that we will continue to pursue. And cultural.

Voorzitter

Volgende vraag.

Mevrouw Schreurs

De heer of mevrouw Brunneman: "Is er ooit een Nederlandse bank geweest waar meer dan een derde tegen decharge werd gestemd?"

Voorzitter

Ik weet in ieder geval dat er één bank is geweest die niet om decharge heeft gevraagd. Maar wat er met de stemmingen is gebeurd? Ik kijk even rond. Weet iemand het antwoord op die vraag? Meneer Smets weet het antwoord, zo te zien.

De heer Smets

Geeft u mij nog een keer het woord, meneer Nawas?

Voorzitter

Ja natuurlijk!

De heer Smets

Nee, dat is gebeurd in het verleden. De bank van de leeuw, zal ik maar zeggen. Dat ging toen met name over beloningen. Dat was hier, denk ik, het stempunt waar we het kortste bij stil hebben gestaan.

Voorzitter

Oké, dank voor de ondersteuning.

Mevrouw Schreurs

Meneer Van Lit uit 's Hertogenbosch: "Resultaatwinst bij Triodos is in hoge mate afhankelijk van het beleid van de ECB, de rente. Moet Triodos niet meer gaan diversifiëren naar inkomstenbronnen om minder afhankelijk te worden van het beleid van de ECB en daarmee de koersvorming positief te beïnvloeden?"

De heer Van Kalveen

Een hele relevante vraag. Ons doel van niet-rente-inkomsten is 30%. Dat halen we door de hoge rente momenteel niet, maar we laten het wel als doelstelling doorzetten, omdat we inderdaad denken dat een gediversifieerd inkomstenmodel de bank verder kan brengen.

Voorzitter

Dank je wel. Volgende vraag.

Mevrouw Schreurs

Een vraag van de heer Hook uit het Verenigd Koninkrijk: "Waarom is Triodos doorgegaan met een aandeelhoudersvergadering op 28 februari van dit jaar (de SAAT-vergadering) terwijl ze moeten geweten hebben dat de overgrote meerderheid tegen hun voorstellen zou stemmen? Dit getuigt toch van een enorm gebrek aan goed overleg?"

Voorzitter

Dat is een certificaathoudersvergaderingsvraag. Die is hier eigenlijk buiten de orde.

Mevrouw Schreurs

Dan de vraag van de heer of mevrouw Hoegen: "De taalvraag is nog niet beantwoord. Ik zou daar graag nog een antwoord op horen. Mijn voorkeur heeft ook primair Nederlands en aanvullend Engels."

De heer Rijkema

Ik denk dat we geprobeerd hebben te antwoorden op die vraag. We zullen alle informatie in het Engels ter beschikking stellen. We zullen zeker ook proberen zoveel mogelijk informatie in het Nederlands ter beschikking te stellen en waar mogelijk in de andere talen. Maar ja, de realiteit is wel dat zeg maar qua informatie die we aan alle investeerders ter beschikking moet stellen, Engels de belangrijkste voertaal is. Maar we zullen ook heel goed ter harte nemen wat vandaag gezegd is, de oproep voor in ieder geval Nederlands. En ook andere talen zullen we proberen, binnen de grenzen van het redelijke, te accommoderen, maar ik denk dat we wel met elkaar, ook als we straks naar een Euronext gaan, een beweging zullen zien dat het meer en meer opschuift naar Engels en tweede taal Nederlands.

Voorzitter

Dank u wel. Aan u de eer, laatste vraag.

De heer De Jong

Dank u voor de eer. Op Euronext zijn kwartaalcijfers gebruikelijk, maar niet verplicht. Kunt u iets zeggen over hoe het eerste kwartaal is verlopen?

De heer Van Kalveen

Triodos publiceert in augustus haar halfjaarcijfers. Wij doen geen mededelingen over voortgang tijdens het halfjaar.

De heer Rijkema

En dan kom ik nog even terug op wat meneer De Jong zei eerder over de juridische claims. Want ik vind het wel belangrijk ... En voor sommigen die mij vaak hebben horen spreken, zullen zeggen: het wordt een beetje een grijsgedraaide plaat, maar het gaat om de gezamenlijke toekomst van onze bank. Ik doe nogmaals een oproep aan iedereen: wees u bewust dat juridische claims, brengen heel veel werk met zich mee, heel veel kosten met zich mee, worden uiteindelijk betaald door de aandeelhouders zelf en creëren heel veel onrust rondom de bank, en dat is niet bevorderlijk voor nieuwe investeerders. Dus ik hoop dat iedereen daar niet lichtzinnig over denkt. Het is een heel belangrijk iets en we werken met de Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en allen heel hard om het verhandelbaarheidsprobleem zo goed mogelijk op te lossen en de bank zo goed mogelijk neer te zetten voor impact en goede financiële resultaten. Maar juridische claims zijn in niemands belang. En dat heeft zelfs ook de SCTB gezegd en ik denk dat de heer Hurts dat nu gaat bevestigen.

De heer Hurts

Het spijt me. Ik vind het echt jammer dat u hiermee afsluit, want het probleem is niet veroorzaakt door certificaathouders die lastig doen of hun recht zoeken. De oplossing van het probleem ligt bij de bank. Ik vind het prima. U mag alle oproepen aan ons doen die u wilt. Ik denk dat iedereen goed begrijpt wat u bedoelt, maar u moet zelf iets doen om het risico van die claims kleiner te maken, want dat kunt u namelijk. En schuif dat nou niet de hele tijd weg. Leg de hete aardappel niet op schoot bij de certificaathouders, want die hebben het volstrekte recht om voor hun recht op te komen.

De heer Rijkema

Zeker, en dat ... Genoeg.

Mevrouw Bervoets

Alstublieft. Als laatste dan. Volgens mij heeft de bank één, twee tiende miljard in kas van alle certificaathouders. Dat roep ik al drie jaar. De bank is spekkoper daarmee. Wij zitten met koersen en hoeveel waard zijn de certificaten, en de bank heeft gratis geld van alle certificaathouders in kas. Leuk voor de bank, slecht voor de geldschieter. Als de bank het belangrijk vindt dat er geen verhaal komt naar de rechter, dan kan de bank daar echt iets aan doen. En daartoe doe ik een oproep, alsnog, dat de bank dat geld wat zij gratis in kas hebben van de certificaathouders, om dat voor een deel te gebruiken om de certificaathouder te compenseren. Dat is echt mogelijk. De bank zal daar niet door omvallen. En dat gaat uiteindelijk veel opleveren, om te beginnen een tevreden certificaathouder. Denk ik.

De heer Rijkema

U zei inderdaad dat dit de laatste opmerking is. Ik denk dat we het daarbij moeten laten. Dank voor uw opmerking.

Voorzitter

Goed. Voordat ik afsluit, wil ik mijn dank uitspreken, mede namens de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur, aan mijn collega Sébastien D'Hondt. Sinds 2019 heeft Sébastien deel uitgemaakt van de Raad van Commissarissen en de Audit- en Riskcommissie, waar hij gedurende een jaar zelfs de voorzittersrol heeft vervuld. Vandaag loopt zijn termijn af. Sébastien, dank je wel voor je inzet en de bijdrage die je hebt geleverd aan de Raad van Commissarissen en aan Triodos Bank. Dank je wel.

Voorzitter

Niet alle bloemen gaan naar het ziekenhuis. We hebben hier ook een boeket voor Sébastien. Dank u ook voor uw deelname. Ik wens u allemaal een goed pinksterweekend en wel thuis. Ik sluit de vergadering.

M.E. Nawas
Voorzitter

M.T.M. van der Meer-Groos
Secretaris
